

องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัวของมนุษย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม แผน ก แบบ ก 2 แนวความคิดในการออกแบบ(ออกแบบสถาปัตยกรรม)

ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัวของมนุษย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม แผน ก แบบ ก 2 แนวความคิดในการออกแบบ(ออกแบบสถาปัตยกรรม)

ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ARCHITECTURAL ELEMENTS FORMED BY THE FEAR OF HUMAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Architecture (Architecture)

Department of Architecture

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2018

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัวของมนุษย์
โดย	กนกวรรณ พิภักดิ์สมุทธร
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม แผนก ก แบบ ก 2 แนวความคิดในการออกแบบ (ออกแบบสถาปัตยกรรม) ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ นันทพล จันเงิน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. วีระ อินพันทั้ง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ นันทพล จันเงิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ อติศร ศรีเสาวนันธ์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ต้นข้าว ปาณินท์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ อรศิริ ปาณินท์)

59054205 : สถาปัตยกรรม แผน ก แบบ ก 2 แนวความคิดในการออกแบบ(ออกแบบสถาปัตยกรรม)
ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : ความกลัว, องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม, การรับรู้

นางสาว กนกวรรณ พิภักดีสมุทร: องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัว
ของมนุษย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อาจารย์ นันทพล จันเงิน

“ความกลัว” เป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ที่เกิดจากการรับรู้ภัยคุกคามของสิ่งมีชีวิต ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสมองและการทำงานของอวัยวะ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุด

ซึ่งแท้จริงแล้วมนุษย์ทุกคนมี “ความกลัว” แฝงอยู่ในจิตใจ โดยแสดงออกในรูปแบบต่างๆ เช่น ทางสีหน้า ทางอารมณ์ หรือ ทางพฤติกรรม ความกลัวอาจถูกแปลงค่าและแสดงออกทางอาการในลักษณะหวาดกลัว หรือหวาดระแวงต่อความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งความกลัวนั้นมีความหมายใกล้เคียงกับ "ความกังวล" แต่แตกต่างกัน โดยความกังวลเกิดขึ้นเป็นผลมาจากภัยคุกคามที่รับรู้ว่าคุณควบคุมไม่ได้หรือหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่ความกลัวเป็นผลมาจากภัยคุกคามที่รับรู้ว่าคุณควบคุมได้หรือหลีกเลี่ยงได้

“ความกลัว” จึงเป็นการตอบสนองต่อ “ตัวกระตุ้น” ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันหรือในอนาคต ซึ่งมนุษย์รับรู้ว่าเป็นความเสี่ยงต่อสุขภาพหรือชีวิต สถานภาพ อำนาจ ความปลอดภัย หรือความมั่งคั่ง หรือสิ่งมีค่าใด ๆ ที่สามารถควบคุมหรือหลีกเลี่ยงได้ การตอบสนองความกลัวจึงเป็นกลไกที่นำไปสู่การเผชิญหน้า การป้องกัน หรือการหลบหนีจากภัยคุกคามเพื่อเตรียมพร้อมการเอาตัวรอดในสถานการณ์หรือในภาวะการณ์ที่เกิดขึ้น นับเป็นกลไกพื้นฐานในการเอาตัวรอดต่อสิ่งกระตุ้นสิ่งหนึ่งที่จำเพาะ ซึ่งในอดีตจากพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีวิวัฒนาการของการป้องกันตัวเองจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปเพื่อป้องกันตัวเองจากสิ่งที่ทำให้กลัวหรือรู้สึกไม่ปลอดภัย จากเคยอาศัยอยู่ในถ้ำ อยู่ใต้ดิน และอยู่บนดิน โดยสร้างสิ่งปลูกคลุมตัวเองเพื่อป้องกันตัวเองจากสภาพแวดล้อมภายนอก

ภัยคุกคามที่ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยซึ่งเป็นปัจจัย หรือ ตัวกระตุ้นที่ทำให้มนุษย์ตื่นตระหนก แบ่งได้เป็น “ภัยคุกคามจากปัจจัยภายนอก” ซึ่งเป็นภัยคุกคามจากสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น คน สัตว์ สิ่งมีชีวิต ภัยธรรมชาติ และ “ภัยคุกคามจากปัจจัยภายใน” ซึ่งเป็นภัยคุกคามจากพฤติกรรม จิตใจ อารมณ์ความรู้สึก ประสบการณ์ ซึ่งภัยคุกคามจากปัจจัยภายนอกที่จำเพาะเจาะจงจะเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์สร้างพื้นที่และองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมเพื่อเตรียม

ในการเอาตัวรอดจากภัยคุกคามนั้น โดยในการศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าและทดลองว่าพื้นที่และองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมสามารถก่อรูปจากความกลัวของมนุษย์ได้อย่างไรบ้าง

59054205 : Major (Architecture)

Keyword : Fear, Architectural elements, Perception

MISS KANOKWAN PIPAKSAMUT : ARCHITECTURAL ELEMENTS FORMED BY THE
FEAR OF HUMAN THESIS ADVISOR : LECTURER NANTAPON JUNNGURN

"Fear" is the basic human emotion that comes from perceiving the threat of life. This causes brain changes and organ function. And finally change the behavior.

"Fear" is a response to the "stimulus" that occurs in the present or future situation, which human beings perceive as a health risk or life, status, power, security, or wealth. Or any value that can be controlled or avoided. Fear response is a mechanism that leads to confrontation, prevention, or avoidance of threats to struggle for survival in a situation or situation. This is the basic mechanism of survival for one specific stimulus.

Threats that cause insecurity, which are factors or triggers that make human beings struggling to survive, are classified as "external threats," a threat posed by external environments, such as people, animals, organisms, and natural disasters. "Threat of internal factors", which is a threat of mental behavior, emotion, experience, threats from external factors. These limits are specific to a human urge to create space and architectural elements in the struggle to survive the threat. The purpose of this study is to investigate and test how space and architectural elements can be shaped by human fear. Space and architectural elements are formed by physical factors and psychological factors. This article is part of a thesis on the architectural elements arising from human fear. Master of Architecture Program Architectural.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถดำเนินสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาการตอบรับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จาก อาจารย์อติศร ศรีเสาวนันทน์

ซึ่งอาจารย์ได้ให้เวลาและให้คำแนะนำต่างๆทั้งระบบความคิดและระบบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เป็นอย่างยิ่งแก่ตัวผู้วิจัยในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ถ้าเกิดข้อผิดพลาดหรือข้อติดขัดข้อมูลใดในส่วนตัวของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก็ขอน้อมรับเพื่อการปรับปรุงและแก้ไขของผู้วิจัยเพียงผู้เดียว

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ต้นข้าว ปาณินท์ อาจารย์ธนาการ โมกชะสมิตร อาจารย์ เซาว์วัฒน์ กิตติธรรกุล และอาจารย์ สุกตยุดิ จารุบุช

ที่สละเวลาร่วมแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วีระ อินพินิจ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ อรศิริ ปาณินท์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ต้นข้าว ปาณินท์

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสามได้สละเวลาเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กราบขอบพระคุณ อาจารย์ธนัฐวิมล วังศ์ทิมารัตน์ อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่กรุณาให้คำปรึกษาตั้งแต่เริ่มต้นทำวิทยานิพนธ์ และข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ อาจารย์นันทพล จันเงิน ในความอนุเคราะห์เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องระบบเอกสารในระบบ i thesis

กราบขอบพระคุณอาจารย์ประจำหลักสูตรสถาปัตยกรรม สาขาแนวความคิดการออกแบบ ทุกๆท่าน ที่ให้ความรู้ในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา และแนะนำในแนวทางที่ผู้วิจัยมีความสนใจ

ขอบคุณเพื่อนๆพี่ๆในสาขาแนวความคิดการออกแบบที่ให้กำลังใจและช่วยกันผลักดันตลอดมา

สุดท้ายนี้กราบขอบพระคุณ พ่อกับแม่ และครอบครัวที่สนับสนุนด้วยดีตลอดมา

กนกวรรณ พิภักดิ์สมุทร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
ขั้นตอนและวิธีการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 นิยามของความกลัว กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องและสถานการณ์จำลอง.....	5
นิยามของความกลัว.....	5
กรณีศึกษาสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับความกลัวของมนุษย์.....	7
Pit house.....	8
Tulou.....	9
Maginot line.....	11
Mesa Verde.....	12
Prejmer.....	14

บ้านแบบมีลานกลาง (Courtyard Housing).....	17
บ้านอาซูมา, ทาดาโอะ อันโด.....	18
สรุปเครื่องมือที่ได้จากการศึกษากรณีศึกษา	19
สรุปวิธีการจัดการกับความกลัวของมนุษย์ที่ได้จากการศึกษา	19
พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยคุกคามแล้วทำให้มนุษย์เกิดสภาวะความกลัว.....	23
ผลของการศึกษากรณีศึกษาองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัวของมนุษย์...	25
บทที่ 3 การทดลองและวิเคราะห์เครื่องมือ.....	28
การทดลองเครื่องมือที่สัมพันธ์กับความกลัวของมนุษย์	28
การทดลองครั้งที่ 1	28
การทดลองครั้งที่ 2.....	40
สรุปผลการทดลองเครื่องมือในการจัดการกับความกลัว.....	42
การจัดวางพื้นที่.....	42
การปิดล้อม.....	43
การหลบหนี.....	44
การพราง.....	45
การเฝ้าระวัง.....	46
พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์.....	47
บทที่ 4	49
การออกแบบทางสถาปัตยกรรม	49
การวิเคราะห์ปัจจัยและวิธีการจัดการความกลัวของมนุษย์เมื่อพิจารณาในแง่บริบทที่ตั้ง	49
ความแตกต่างระหว่างบริบทในเมืองและบริบทในชนบท.....	49
ข้อกำหนดในการเลือกบริบทที่ตั้งในการทดลองการออกแบบ	50
การวิเคราะห์ปัจจัยคุกคามจากบริบทที่ตั้งที่สัมพันธ์กับเครื่องมือในการออกแบบ	51
บริบทในชนบท.....	53

โปรแกรมในการทดลองการออกแบบองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมจากความกลิ้งของมนุษย์ ..	54
การทดลองออกแบบองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกล้ว	56
การทดลองออกแบบครั้งที่ 1	56
สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 1	57
การทดลองออกแบบครั้งที่ 2	59
สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในเมืองครั้งที่ 2	59
สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 2	61
การทดลองออกแบบครั้งที่ 3	62
สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในเมืองครั้งที่ 3	62
สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 3	64
การทดลองออกแบบครั้งที่ 4	66
สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในเมืองครั้งที่ 4	66
สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 4	69
การทดลองออกแบบครั้งที่ 5	73
สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในเมืองครั้งที่ 5	73
สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 5	76
บทที่ 5	79
บทสรุปองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกล้วของมนุษย์	79
บทสรุป	79
ข้อเสนอแนะ	80
รายการอ้างอิง	81
ประวัติผู้เขียน	83

สารบัญตาราง

หน้า

No table of figures entries found.

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1: สีหน้าแสดงความกลัว จากหนังสือ The Expression of the Emotions in Man and Animals ของชาลส์ ดาร์วิน.....	1
ภาพที่ 2: แสดงกลไกการจัดการกับความกลัว.....	2
ภาพที่ 3: Frontispiece of Marc-Antoine Laugier	7
ภาพที่ 4: แสดงลักษณะของ Pit house.....	9
ภาพที่ 5: แสดงแสดงลักษณะของ Mesa Verde.....	13
ภาพที่ 6: แสดงแสดงลักษณะของ Mesa Verde.....	14
ภาพที่ 7: แสดงลักษณะของ PREJMER.....	15
ภาพที่ 8: แสดงผังพื้นของ PREJMER.....	16
ภาพที่ 9: แสดงทางลับของ PREJMER.....	16
ภาพที่ 10: แสดงผังบ้านของเมืองอูร์และเมืองซาทาล-ฮูยุค.....	17
ภาพที่ 11: แบบแปลนของบ้าน Azuma house ที่แสดงถึงที่ท่าของการปิดล้อมตัวเองจากสภาพแวดล้อม	18
ภาพที่ 12: แบบแปลนของบ้าน Azuma house ที่แสดงถึงที่ท่าของการปิดล้อมตัวเองจากสภาพแวดล้อม	19
ภาพที่ 13: แสดงกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา.....	19
ภาพที่ 14: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา	20
ภาพที่ 15: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา	20
ภาพที่ 16: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา	21
ภาพที่ 17: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา	21
ภาพที่ 18: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา	22
ภาพที่ 19: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา	22

ภาพที่ 20: แสดงการสรุป FRAMEWORK ที่ได้จากกรณีศึกษา 23

ภาพที่ 21: แสดงไดอะแกรมสรุปพื้นที่เสี่ยงและสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดปัจจัยคุกคามทำให้มนุษย์ 24

ภาพที่ 22: แสดงสรุปผลกลไกการจัดการกับความกลัวจากการสร้างสถานการณ์จำลอง 24

ภาพที่ 23: แสดงไดอะแกรมสรุปผลของการศึกษาองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัวของมนุษย์..... 26

ภาพที่ 24: แสดงไดอะแกรมสรุปขั้นตอนในการศึกษาองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดจากความกลัวของมนุษย์..... 27

ภาพที่ 25: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 29

ภาพที่ 26: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 29

ภาพที่ 27: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 30

ภาพที่ 28: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 30

ภาพที่ 29: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 31

ภาพที่ 30: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 31

ภาพที่ 31: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 32

ภาพที่ 32: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 32

ภาพที่ 33: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 33

ภาพที่ 34: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 33

ภาพที่ 35: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 34

ภาพที่ 36: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 34

ภาพที่ 37: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 35

ภาพที่ 38: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 35

ภาพที่ 39: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 36

ภาพที่ 40: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 36

ภาพที่ 41: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว 37

ภาพที่ 42: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว.....	37
ภาพที่ 43: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว.....	38
ภาพที่ 44: แสดงสรุป TYPE ของการทดลองในขั้นตอนกระบวนการแปลงรูปจากความกลัวโดย ถ่ายทอดผ่านองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม.....	39
ภาพที่ 45: แสดง สรุป TYPE ของการทดลองในขั้นตอนกระบวนการแปลงรูปจากความกลัวโดย ถ่ายทอดผ่านองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม.....	40
ภาพที่ 46: แสดงการสรุปผลเครื่องมือการจัดวางพื้นที่.....	42
ภาพที่ 47: แสดงการสรุปผลเครื่องมือการปิดล้อม.....	44
ภาพที่ 48: แสดงการสรุปผลเครื่องมือการหลบหนี.....	45
ภาพที่ 49: แสดงการสรุปผลเครื่องมือการพราง.....	46
ภาพที่ 50: แสดงการสรุปผลเครื่องมือการเฝ้าระวัง.....	46
ภาพที่ 51: แสดงการสรุปผลเครื่องมือพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์.....	47
ภาพที่ 52: แสดงผลสรุปของเครื่องมือทั้ง 6.....	48
ภาพที่ 53: แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยและวิธีการจัดการกับความกลัวของมนุษย์.....	49
ภาพที่ 54: แสดงบริบทที่ตั้งที่จะนำมาใช้ในการทดลองออกแบบ.....	50
ภาพที่ 55: แสดงข้อกำหนดในการเลือกบริบทที่ตั้ง.....	50
ภาพที่ 56: แสดงสภาพแวดล้อมโดยรอบของบริบทในเมือง.....	51
ภาพที่ 57: แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งในบริบทเมือง.....	52
ภาพที่ 58: แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งในบริบทเมือง.....	52
ภาพที่ 59: แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งในบริบทชนบท.....	53
ภาพที่ 60: แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งในบริบทชนบท.....	53
ภาพที่ 61: แสดงการวิเคราะห์ขอบเขตที่ตั้งของพื้นที่ที่จะทดลองออกแบบในบริบทเมืองและบริบท ชนบท.....	54
ภาพที่ 62: แสดงการวิเคราะห์ผู้ใช้งานที่สัมพันธ์กับพื้นที่ใช้สอยเพื่อกำหนดโปรแกรมการออกแบบ.....	55
ภาพที่ 63: แสดงโปรแกรมในการออกแบบ.....	56

ภาพที่ 64: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 1.....	58
ภาพที่ 65: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 1.....	58
ภาพที่ 66: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 1.....	58
ภาพที่ 67: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 2.....	60
ภาพที่ 68: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 2.....	60
ภาพที่ 69: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 2.....	61
ภาพที่ 70: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 2.....	62
ภาพที่ 71: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 3.....	63
ภาพที่ 72: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 3.....	63
ภาพที่ 73: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 3.....	64
ภาพที่ 74: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 3.....	65
ภาพที่ 75: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 3.....	65
ภาพที่ 76: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการหลบหนีที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 1 (บ้านในเมือง).....	67
ภาพที่ 77: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการเผาระวังที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 2 (บ้านในเมือง).....	67
ภาพที่ 78: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการเผาระวังที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 3 (บ้านในเมือง).....	68
ภาพที่ 79: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 4.....	68
ภาพที่ 80: แสดงไดอะแกรมพื้นที่หุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 4.....	69
ภาพที่ 81: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการจัดวางพื้นที่ที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 1.....	70
ภาพที่ 82: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการหลบหนีที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 2.....	70
ภาพที่ 83: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการเผาระวังที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 2.....	71
ภาพที่ 84: วิเคราะห์เครื่องมือพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 2.....	71
ภาพที่ 85: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 4.....	72
ภาพที่ 86: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 4.....	72
ภาพที่ 87 : แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 4.....	73

ภาพที่ 88: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการออกแบบบ้านในเมืองครั้งที่ 5 74

ภาพที่ 89: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 5 75

ภาพที่ 90: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบในบริบทเมืองครั้งที่ 5 75

ภาพที่ 91: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบในบริบทเมืองครั้งที่ 5 75

ภาพที่ 92: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 5 76

ภาพที่ 93: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบในชนบทครั้งที่ 5 77

ภาพที่ 94: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบในชนบทครั้งที่ 5 77

ภาพที่ 95: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบในชนบทครั้งที่ 5 77

บทที่ 1

บทนำ

เมื่อมนุษย์เกิดความกังวลต่อสิ่งที่คาดเดาไม่ได้ต่อบริบทสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงเกิดภัยคุกคามต่างๆ แล้วภาวะนั้นเกิดกระแสนั้นเกิด “ความกลัว” สถาปัตยกรรมจะมีท่าในการจัดการกับความกลัวของมนุษย์ได้อย่างไรบ้าง ถ้าพิจารณาจากสถาปัตยกรรมที่มีความหมายในเชิงการป้องกันภัยต่างๆ เช่น ปราสาท ที่มีป้อมปราการแน่นหนาเพราะกลัวการบุกรุกจากข้าศึก เรือนจำ เกิดจากการกลัวนักโทษออกไปก่อคดีอาชญากรรม ค่ายผู้ลี้ภัย สร้างเพื่อรองรับผู้ลี้ภัยเร่รอนไม่มีที่พักพิงเกิดจากความกลัวในความมั่นคงของชีวิตหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิต ชุมชนที่มีรั้วรอบขอบชิด เพราะกลัวต่อเหตุการณ์ภายนอกที่ไม่คาดคิด เป็นต้น จริงๆ แล้วนั้นมนุษย์เราสามารถสร้างสถาปัตยกรรมตอบสนองกับการรับรู้ถึงความกลัวได้อย่างแยบยล สามารถตัดสินใจในสถานการณ์เสี่ยงๆ ก็เพื่อการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ต้องอยู่อาศัยและใช้ชีวิตอยู่

ภาพที่ 1: สีหน้าแสดงความกลัว จากหนังสือ The Expression of the Emotions in Man and Animals ของชาลส์ ดาร์วิน

ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

จากจุดเริ่มต้นแรกได้ตั้งคำถามว่าเพราะเหตุใดสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่มักจะถูกออกแบบจากสภาวะความรู้สึกของมนุษย์ที่เป็นเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ จะเป็นไปได้ไหมที่สถาปัตยกรรมจะถูกออกแบบขึ้นจากสภาวะเชิงลบ และจากนั้นสถาปัตยกรรมนั้นก็ทำหน้าที่เป็นกลไกช่วยลดทอนความรู้สึกที่เป็นสภาวะเชิงลบในที่นี้จะกล่าวถึง “ความกลัว” ซึ่งเป็นความรู้สึกขั้นพื้นฐานของมนุษย์

ทุกๆคน ความกลัวเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับรู้อันตรายหรือภัยคุกคามในสิ่งมีชีวิตบางชนิดซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งผลการศึกษาของนักจิตวิทยาจากสาขาจิตเวชศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเวอเนสเตต ในรัฐมิชิแกนชี้ให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวนั้นขึ้นอยู่กับบริบทรอบตัว

ความกลัว (Fear) ความกลัว เป็นอารมณ์ด้านลบเกิดจากการรับรู้สภาวะหรือสถานการณ์ที่เป็นภัยคุกคาม เป็นอารมณ์ที่เกิดจากการรับรู้ภัยคุกคามของสิ่งมีชีวิตซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสมอง และการทำงานของอวัยวะรวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุดเช่นการวิ่งหนีการหลบซ่อนหรือการซื้อคจากเหตุการณ์ที่ทำร้ายจิตใจ ”

ความกลัวอาจเป็นการตอบสนองต่อตัวกระตุ้นที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันหรือในอนาคตซึ่งรับรู้ว่าเป็นความเสี่ยงต่อสุขภาพหรือชีวิต สถานภาพ อำนาจ ความปลอดภัยหรือความมั่นคงหรือสิ่งมีค่าใดๆ การตอบสนองความกลัวเกิดขึ้นได้จากการรับรู้อันตรายที่นำไปสู่การเผชิญหน้าหรือการหลบหนีจากภัยคุกคามนั้น

ภาพที่ 2: แสดงกลไกการจัดการกับความกลัว

“ความกลัว” จึงเป็นการตอบสนองต่อ “ตัวกระตุ้น” ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน หรือในอนาคต ซึ่งมนุษย์รับรู้ว่าเป็นความเสี่ยงต่อสุขภาพหรือชีวิต สถานภาพ อำนาจ ความปลอดภัย หรือความมั่งคั่ง หรือสิ่งมีค่าใด ๆ ที่สามารถควบคุมหรือหลีกเลี่ยงได้ การตอบสนองความกลัวจึงเป็นกลไกที่นำไปสู่การเผชิญหน้า การป้องกัน หรือการหลบหนีจากภัยคุกคามเพื่อเตรียมพร้อมต่อการเอาตัวรอดในสถานการณ์หรือในสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้น นับเป็นกลไกพื้นฐานในการเอาตัวรอดต่อสิ่งกระตุ้นสิ่งหนึ่งซึ่งจำเพาะ ซึ่งในอดีตจากพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีวิวัฒนาการของการป้องกันตัวเองจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปเพื่อป้องกันตัวเองจากสิ่งที่ทำให้กลัวหรือรู้สึกไม่ปลอดภัย จากเคยอาศัยอยู่

ในถ้า อยู่ใต้ดิน และอยู่บนดิน โดยสร้างสิ่งปกคลุมตัวเองเพื่อป้องกันตัวเองจากสภาพแวดล้อมภายนอก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาหารูปแบบและปัจจัยที่ทำให้เกิดกระบวนการในการก่อรูปสถาปัตยกรรมเพื่อเอาตัวรอดของมนุษย์และสามารถอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมที่มีการคุกคามจากตัวกระตุ้น
2. เพื่อศึกษาทดลองว่าพื้นที่หรือสถาปัตยกรรมรูปแบบใดบ้างที่จะส่งเสริม กำหนด และควบคุมพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิต

สมมติฐานของการศึกษา

เมื่อ “มนุษย์” เกิดความกลัว มนุษย์จะพยายามสร้างสิ่งปกคลุมเพื่อป้องกันตัวเองจากสิ่งที่จะมาคุกคามทำให้มนุษย์รู้สึกกลัวหรือรู้สึกไม่ปลอดภัยนั้น มนุษย์จัดการกับความกลัวในสิ่งต่างๆอย่างไรได้บ้างในแง่ของการสร้างองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม และเครื่องมือที่จะมาสร้างกลไกในการจัดการกับความกลัวของมนุษย์สภาพแวดล้อมต่างๆจะช่วยให้มนุษย์รู้สึกกลัวน้อยลง และปลอดภัยมากขึ้นได้หรือไม่

ขอบเขตของการศึกษา

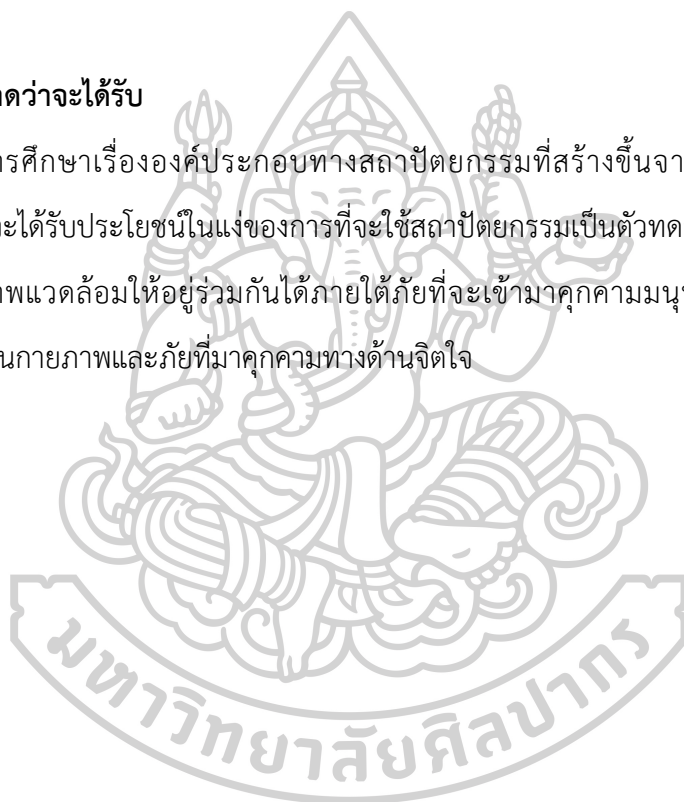
ศึกษาระณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมที่มีกลไกในการจัดการกับความกลัวของมนุษย์ที่รู้สึกไม่ปลอดภัยในสภาพแวดล้อมต่างๆ ควบคู่กับการสร้างสถานการณ์จำลองระหว่างคนที่รู้สึกกลัววอกกับสภาพแวดล้อมที่ทำให้คนรู้สึกกลัว เพื่อทดลองค้นหาเครื่องมือที่ใช้จัดการกับความกลัวและทำให้คนรู้สึกปลอดภัยมากขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้นๆ จากนั้นนำเครื่องมือที่ได้นำมาวิเคราะห์และทดลองออกแบบองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นจากความกลัวของมนุษย์ที่รู้สึกกลัวในสภาพแวดล้อมที่จะมีภัยมาคุกคามได้ โดยเลือกศึกษาทดลองกับสถาปัตยกรรมประเภทที่พักอาศัย เพราะมีความเข้มข้นของการครอบครองพื้นที่ทำให้มนุษย์รู้สึกกลัวและรู้สึกปลอดภัยในขณะเดียวกัน

ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

- 5.1 ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีความกลัวของมนุษย์
- 5.2 ศึกษาและค้นหาเครื่องมือที่มีกลไกการจัดการกับความกลัวของมนุษย์จากกรณีศึกษาและสถานการณ์จำลอง
- 5.3 ทดลองเครื่องมือที่มีกลไกจัดการกับความกลัวของมนุษย์
- 5.4 ทดลองและออกแบบองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัวของมนุษย์โดยใช้เครื่องมือที่ได้จากการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่ององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นจากความกลัวของมนุษย์ คาดหวังไว้ว่าจะได้รับประโยชน์ในแง่ของการที่จะใช้สถาปัตยกรรมเป็นตัวทดลองเชื่อมระหว่างมนุษย์กับบริบทสภาพแวดล้อมให้อยู่รวมกันได้ภายใต้ภัยที่จะเข้ามาคุกคามมนุษย์ทั้งในแง่ของภัยที่มาคุกคามทางด้านกายภาพและภัยที่มาคุกคามทางด้านจิตใจ

บทที่ 2

นิยามของความกลัว กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องและสถานการณ์จำลอง

นิยามของความกลัว

ความกลัว (fear) : ความกลัวเป็นอารมณ์ที่ขึ้นธรรมชาติสามัญของมนุษย์ ความกลัวนั้นมีอยู่ 2 รูปแบบ รูปแบบหนึ่งคือความกลัวธรรมชาติ เป็นความกลัวที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ความกลัวอันนี้ใครๆ ทุกคนไม่ว่ามนุษย์หน้าไหนก็ต้องมี ส่วนความกลัวอีกอย่างหนึ่งคือความกลัวที่ได้มาจากการเรียนรู้คือ มาเรียนรู้เอาจากสังคมที่ตัวเองอยู่ ดังนั้นความกลัวที่ได้มาจากการเรียนรู้ นั้น แตกต่างไปตามสิ่งแวดล้อมในสังคม สำหรับความกลัวที่ติดตัวมาแต่ธรรมชาติ นั้น นักจิตวิทยาก็ได้พยายามค้นคว้าว่ามีอะไรบ้าง โดยดูจากเด็กๆ ที่เพิ่งแรกเกิดใหม่ๆ ยังไม่ได้ผ่านการเรียนรู้จากสังคมไปเลยนั้น เท่าที่ค้นพบแล้ว พบว่า เด็กทารกกลัวอยู่ ๒ อย่างคือ กลัวเสียงดัง และ กลัวตกจากที่สูง

ความกลัวที่เกิดจากการเรียนรู้ นั้นเกิดมาได้ 3 ทาง คือ

1) **ถูกวางเงื่อนไข** เช่น เด็กที่กลัวกระต่าย เนื่องจากผู้ใหญ่เอากะต่ายไปเข้าคู่กับเสียงดัง ที่ทำให้ตกใจกลัว จากการกลัวกระต่ายนี้ เด็กก็จะขยายการเรียนรู้ไปเป็นลูกโซ่ ในสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันด้วย บางครั้งเมื่อโตขึ้นบางครั้งก็ไม่ทราบว่าเป็นทำไมจึงกลัว ตัวอย่างเช่น มีผู้หญิงคนหนึ่งไม่รู้เลยว่าทำไมตนจึงกลัวโรงพยาบาล จากการซักประวัติพบว่า เมื่อตอนเด็กๆ เธอเคยไปหาหมอพันกับพี่สาว เมื่อหมอออกมาเรียกพี่สาวเธอไปถอนฟัน เธอได้ยินเสียงร้องครวญครางซึ่งทำให้เธอกลัวมาก จากการกลัวหมอพันคนนี้ขยายออกมาเป็นกลัวหมอพันคนอื่นๆ ขยายออกมาเป็นกลัวสถานที่ที่หมออยู่คือโรงพยาบาล ส่วนมากความกลัวส่วนใหญ่มีรากฐานมาจากการวางเงื่อนไข

2) **เกิดจากอิทธิพลของสังคม** เมื่อเราเกิดมาอยู่ในสังคม เราจะเรียนรู้ค่านิยม กฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม และเรียนรู้ว่าจะกลัวอะไรบางอย่างที่สังคมกลัว เช่น กลัวเสียหน้า กลัวอาย กลัวล้มเหลว กลัวสอบตก กลัวคนเกลียด ฯลฯ

3) **เมื่อเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้นกับตัวเอง** ทำให้รู้ผลของสาเหตุแห่งการกลัวนั้น เช่น เด็กอาจจะไม่เคยกลัวสุนัขมาก่อน เมื่อถูกกัดเข้าครั้งหนึ่งก็อาจจะสร้างความกลัวสุนัขขึ้นมา หรือการถูกตี ถ้าไม่เคยถูกตีก็ไม่กลัวหรือบางครั้งอาจจะไม่เคยได้รับประสบการณ์จริงๆ แต่ได้ทราบผลมันจากผู้อื่นก็อาจเกิดความกลัวได้ เช่น ทราบว่าถูกกัดแล้วจะตาย อหิวาต์เป็นแล้วรอดยาก การฉีดยาทำให้เจ็บ เป็นต้น

ความกลัวมีมากมายหลายร้อยชนิด บางทีก็เป็นเพราะสภาพแวดล้อมสิ่งรอบตัว หรือสภาพภูมิศาสตร์ เช่น คนไทยเราไม่กลัวแผ่นดินไหว หรือภูเขาไฟระเบิดเพราะบ้านเราไม่มี ในขณะที่ประเทศหรือทวีปอื่น ๆ มีความกลัวในเรื่องนี้ ตรงกันข้ามชาวนาไทยกลางฝนแล้ง กลัวอิทธิพลของความกลัวที่แทบทุกคนกลัวคือ ความกลัวตาย

ก่อนที่เราจะจัดการกับความกลัวนั้น เราควรทำความเข้าใจเสียเล็กน้อยว่า ความกลัวไม่ได้มีด้านลบด้านเดียว ความกลัวก็มีผลดีด้วย เพราะอย่างน้อยความกลัวก็ทำให้เราอยู่ในสภาพที่เตรียมพร้อมมากกว่าปกติ ทำให้เราต่อสู้กับอุปสรรคได้ การที่เราจะกลัวหรือไม่กลัวอะไรนั้น ควรจะวิเคราะห์แยกแยะชนิดของความกลัวมากกว่า

ความกลัวมี 2 แบบคือ กลัวอย่างมีเหตุผล และ กลัวอย่างไม่มีเหตุผล ความกลัวอย่างแรกเป็นความกลัวที่มีประโยชน์ จะช่วยให้เราอยู่รอด ความกลัวอย่างไม่มีเหตุผลควรกลัว ความกลัวอย่างโง่ๆต่างหากที่ไม่ดีและเราควรระวัง ดั่งนั้นในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การที่เราจะห้ามปรามไม่ให้เด็กทำอะไรบางอย่างหรือสอนให้เด็กรู้จักกลัวอะไรนั้นเราควรรอบคอบอย่างมีเหตุผล เช่น อย่าเดินบนระเบียง เพราะจะตกลงไปได้และจะเจ็บปวดหรือคอหักตาย อย่าเล่นกับถ่านไฟในเตาเพราะมันร้อนและไหม้มือ เป็นต้น

โดยทั่วไปเราจะจัดการกับความกลัวได้โดย

1) หากทางเข้าใจเหตุแห่งความกลัวของเราโดยเร็วทำความเข้าใจกับมัน พิจารณาดูโดยให้เหตุผลว่ามันเป็นเหตุที่สมควรกลัวหรือไม่ ยิ่งเราทำความเข้าใจมันได้เร็วเพียงใด เราก็ยิ่งอาจจะผ่อนคลายความกลัวได้มากขึ้นเท่านั้น โดยการมองเห็นความเป็นจริงแท้ให้ประจักษ์แล้วความกลัวจะค่อยๆเลือนลางหายไป ที่สำคัญก็คือเมื่อเราความหารากแท้ของความกลัวได้แล้ว นั่นคือ ด้วยความกล้าที่จะเผชิญกับความจริง

2) ความกลัวหลายชนิดเกิดจากมโนภาพของเราเอง เราคิดไปเองทั้งๆที่สิ่งนั้นยังไม่เกิดขึ้น หรือยังไม่เคยเกิดขึ้น และจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ยังไม่รู้ชัด แต่เราก็จะหวาดระแวงความกลัวแบบนี้จะก่อให้เกิดผลเสียหายทางใจและทางอารมณ์อย่างรุนแรงเพราะเราจะหาความสงบไม่ได้ คอยแต่ผวากังวลใจ ดังนั้นเราจึงไม่ควรกลัวอะไรไปล่วงหน้าอย่าเพิ่งกลัวสิ่งที่ยังมาไม่ถึงและไม่ควรกลัวสิ่งที่คิดขึ้นเอง (โดยไม่มีเหตุผลสมควร) เช่น กลัวคนนินทาว่าร้าย กลัวคนแปลกหน้า กลัวลูกถูกขโมยไปเรียกค่าไถ่

3) ความกล้านั้นเราต้องพยายามบังคับควบคุมให้อยู่ในขอบเขต อย่าแสดงออกมาจนเกินไปนักไม่ว่าจะกลัวอะไรก็ตาม เพราะถ้าเราแสดงออกมาจนผู้อื่นจับได้หรือล่วงรู้ความในใจของเราแล้ว เราจะตกเป็นเหยื่อของเขาโดยไม่รู้ตัวก็ได้ มีพวกมิฉาซีฟบางพวกที่หากรินกับความกลัวของมนุษย์ ยิ่งกลัวมากยิ่งขึ้น ชูตะคอกแบล็คเมล์ได้มากขึ้นควรที่จะปรึกษากับคนที่มีความรู้เหนือกว่า ที่เราไว้วางใจได้โดยไม่ต้องอาย

4. การเรียนรู้หรือการวางเงื่อนไข ดังที่ได้กล่าวแล้วความกลัวหลายอย่างเกิดขึ้นเพราะการวางเงื่อนไข ตั้งแต่เล็กๆเมื่อวางเงื่อนไขหรือเรียนรู้ที่จะกลัวได้ก็ย่อมสามารถวางเงื่อนไขหรือเรียนรู้ให้หายกลัวได้เช่นกัน เช่นกรณีเด็กกับกระต่ายดังได้กล่าวแล้ว เราอาจจะให้ขนมหรือของเล่นเด็กในขณะที่เด็กยังมองเห็นกระต่ายอยู่แล้วค่อยๆเลื่อนให้เข้าใกล้ทุกๆ เด็กจะเริ่มจับความสัมพันธ์ของขนมกับกระต่าย และเลิกกลัวในที่สุด เราจะต้องคิดว่าเราสามารถสร้างเสริมความกล้าหาญขึ้นได้เสมอและความกลัวโง่งอของเรานั้นไม่ใช่พันธุกรรมที่แก้ไขไม่ได้

กรณีศึกษาสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับความกลัวของมนุษย์

ภาพที่ 3: Frontispiece of Marc-Antoine Laugier

ภาพของ The Primitive Hut (ค.ศ.1755) ที่อยู่ในบทความของ Marc-Antoine Laugier เป็นภาพวาดจากจินตนาการของศิลปินโดยอ้างอิงถึงงานเขียนของ Vitruvius เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมชิ้นแรกของมนุษย์ที่เรียกกันว่า The Primitive Hut ภาพนี้วาดขึ้นเป็นกระท่อมไม้สำหรับเป็นบ้านของมนุษย์ Joseph Rykwert ตีความภาพวาดนี้ว่าเป็นภาพที่แสดงออกถึงความสำเร็จครั้งแรกของ

มนุษย์ที่สามารถสร้างบ้านไว้อาศัยพักพิงโดยใช้วัสดุธรรมชาติคือกิ่งไม้หลายขนาด สร้างขึ้นเป็นเสาคาน หลังคา และผนัง เพื่อใช้ป้องกันตนเองจากความโหดร้ายของสภาพอากาศ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ถึงการที่มนุษย์สามารถสร้างที่อยู่อาศัยในแบบที่ต้องการได้ ความรู้สึกนี้คือความรู้สึกปลอดภัย และสมบูรณ์

การศึกษาเพื่อค้นหากรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมที่มีกลไกในการจัดการกับความกลัวของมนุษย์เพื่อค้นหาเครื่องมือที่เป็นกลไกในการสร้างองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นจากความกลัวของมนุษย์ มีดังนี้

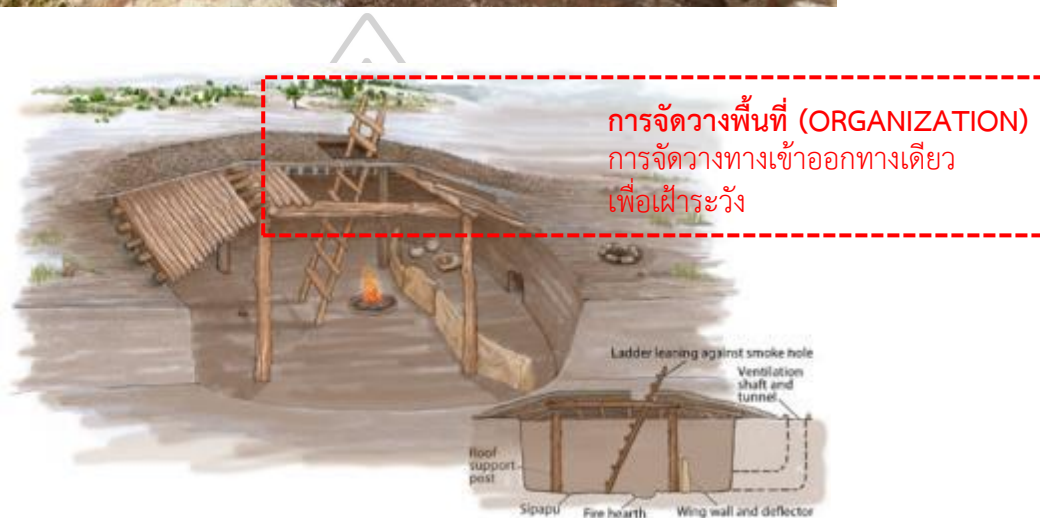
Pit house

บ้านหลุม (ยังมีการสะกดคำว่า pithouse และเรียกอีกอย่างว่าหลุมฝังศพหลุมหรือโครงสร้างหลุม) เป็นชั้นเรียนประเภทบ้านพักอาศัยที่ใช้โดยวัฒนธรรม โดยทั่วไปนักโบราณคดีและนักมานุษยวิทยากำหนดโครงสร้างหลุมเป็นอาคารที่ไม่ติดกันซึ่งมีชั้นต่ำกว่าพื้นผิวดิน (เรียกว่ากึ่งดิน) อย่างไรก็ตามนักวิจัยได้พบว่าบ้านหลุมมีและใช้ภายใต้สถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจงและสอดคล้องกัน

การก่อสร้างบ้านหลุมเริ่มต้นด้วยการขุดหลุมลงสู่พื้นดินตั้งแต่ไม่กี่เซนติเมตรถึง 1.5 เมตร (ไม่กี่นิ้วถึงห้าฟุต) ลึก หลุมบ้านแตกต่างกันไปในแผนจากรูปทรงรีเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นหลุมขุดแตกต่างจากที่ราบเป็นรูปขาม พวกเขาสามารถรวมถึงขั้นเตรียมหรือไม่ เหนือหลุมเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่อาจประกอบด้วยกำแพงดินต่ำที่สร้างขึ้นจากดินที่ขุดขึ้น

หลังคาของบ้านหลุมโดยทั่วไปแบนและทำจากแปรง, หลังคาหรือแผ่นและเข้าสู่บ้านที่ลึกที่สุดได้รับโดยวิธีการของบันไดผ่านรูในหลังคา เตาหัวใจกลางให้แสงสว่างและความอบอุ่น ในบ้านหลุมบางพื้นผิวหลุมอากาศจะได้นำในการระบายอากาศและหลุมเพิ่มเติมในหลังคาจะได้รับอนุญาตให้ควันที่ จะหลบหนี

หลุมบ้านอบอุ่นในฤดูหนาวและเย็นในฤดูร้อนทางโบราณคดีทดลองได้พิสูจน์แล้วว่าพวกเขาจะค่อนข้างสบายตลอดทั้งปีเพราะแผ่นดินทำหน้าที่เป็นผ้าห่มฉนวนอย่างไรก็ตามพวกเขาใช้เวลาเพียงไม่กี่ฤดูกาลและหลังจากผ่านไปสิบปีแล้วหลุมหลบภัยก็ต้องถูกทิ้งร้างนั่นคือ บ้านหลุมที่ถูกทิ้งร้างจำนวนมากถูกใช้เป็นสุสาน (ที่มา : <https://th.lifehackk.com/96-what-is-a-pit-house-172088-3081>)

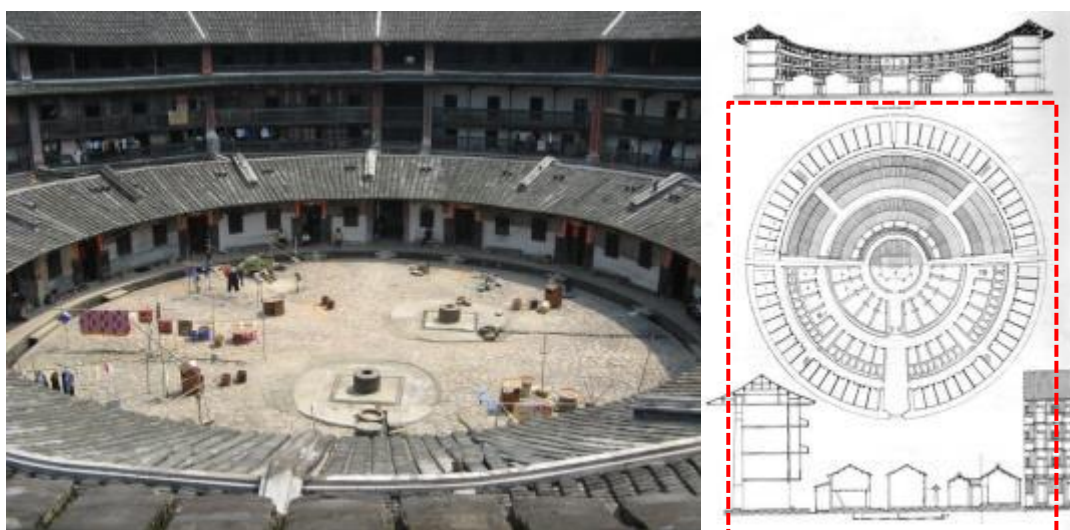

ภาพที่ 4: แสดงลักษณะของ Pit house

Tulou

ถุโหลวแห่งฝูเจี้ยน หรือ บ้านดินแห่งฝูเจี้ยน คือแหล่งมรดกโลกที่ตั้งอยู่ในเขตภูเขา มณฑลฝูเจี้ยน ประเทศจีน เป็นอาคารรูปทรงวงแหวนหลายชั้นที่สร้างจากดินของชาวจีนแคะ ซึ่งได้ลงทะเบียนเป็นมรดกโลกนี้มีจำนวน 46 หลัง ทั้งหมดสร้างขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 12 ถึง 20 อาคารแต่ละหลังสามารถเป็นที่อยู่อาศัยของผู้คนกว่า 800 คน ฝูเจี้ยนถุโหลวได้รับลงทะเบียนเป็นมรดกโลกในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญครั้งที่ 32 เมื่อปี พ.ศ. 2008 ที่เมืองควิเบก ประเทศแคนาดา เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับ 5เอ แห่งชาติ บ้านดินถุโหลว มณฑลฝูเจี้ยน ใช้ดิน ไม้ หิน และไม้ไผ่เป็นวัสดุก่อสร้างหลัก ส่วนใหญ่เป็นเรือน 2 ชั้น กระจัดกระจายในพื้นที่อันกว้างขวางตามอำเภอหนานจิ่ง อำเภอหย่งดิ่ง และอำเภอหวาอันของมณฑลฝูเจี้ยน บ้านดินถุโหลวเมืองหนานจิ่ง เป็นรูปทรงเลขาคณิตที่แปลกตา ทั้งทรงกลม สี่เหลี่ยม ที่ก่อสร้างด้วยดินเพื่อป้องกันแผ่นดินไหว สัตว์ร้าย ไข้ และโจรร้ายที่พร้อมโจมตีชุมชน วัตถุประสงค์ของการสร้างถุโหลวไม่ได้เป็นแค่ที่พักอาศัย

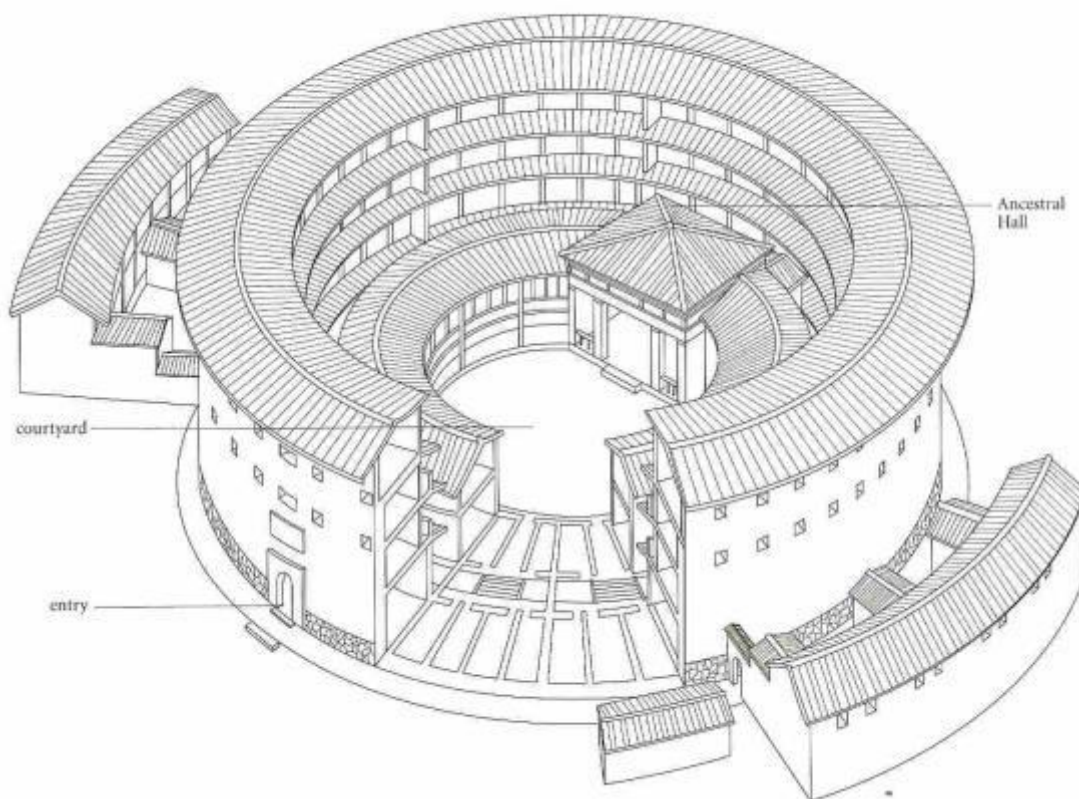
แต่เป็นที่ป้องกันภัยจากมนุษย์และธรรมชาติอีกทั้งยังมีอากาศเย็นในหน้าร้อนและอบอุ่นในหน้าหนาวอีกด้วย โดยตัวบ้านมีความหนาของกำแพงถึง 1 เมตร ความสูงโดยประมาณ 3 – 4 ชั้น ตัวบ้าน 1 หลัง สามารถจุคนได้ถึง 300 คน บ้านดินนับเป็นสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่า จึงถูกยกให้เป็นเมืองมรดกโลก

ภาพที่ : แสดงการจัดวางพื้นที่และการปิดล้อมของภูโหลว

การจัดวางพื้นที่
(ORGANIZATION) และ
การปิดล้อม
(ENCLOSURE)

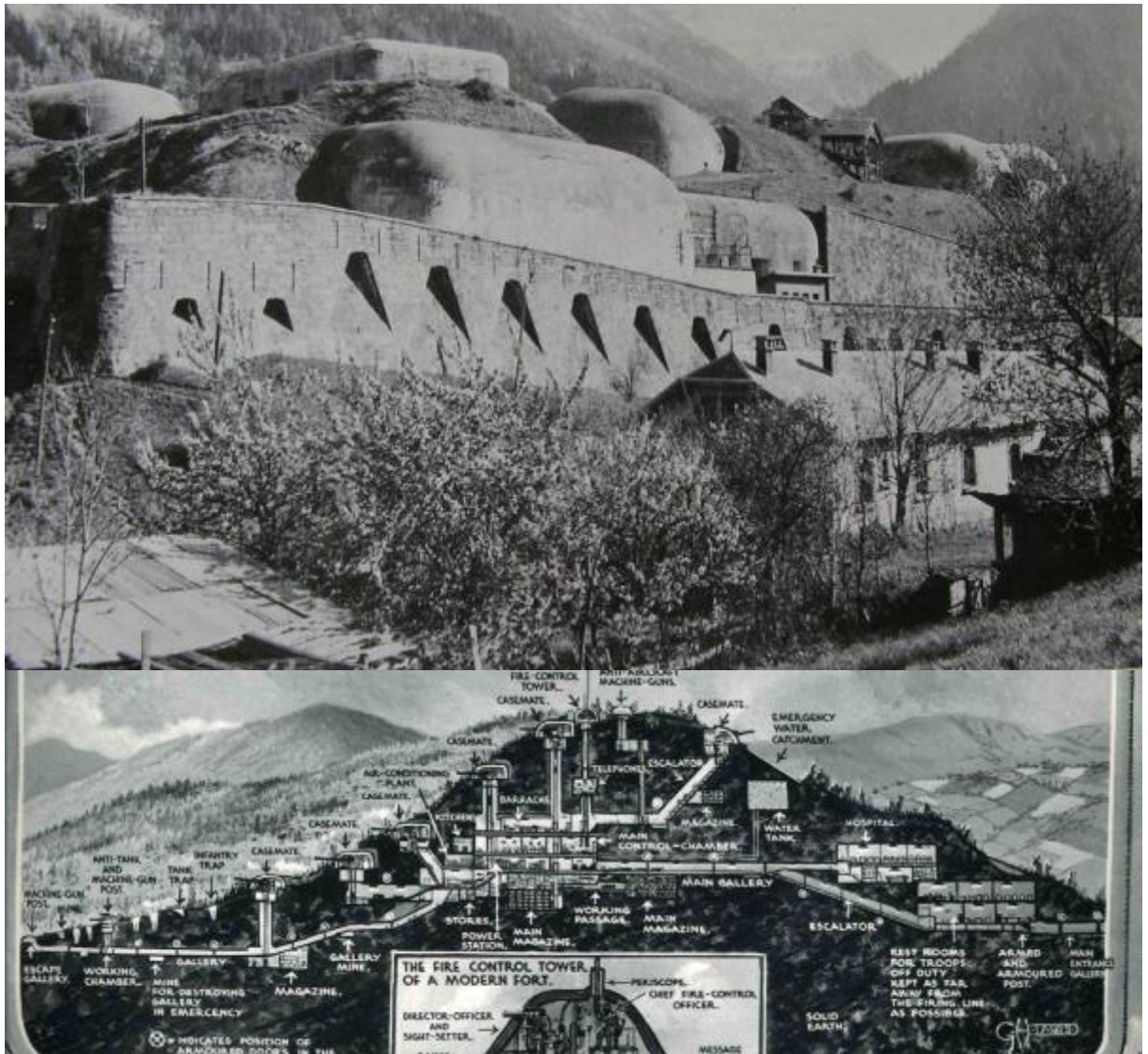
พื้นที่อยู่อาศัยภายในของภูโหลวจัดแบ่งตามแนวตั้ง เหตุเพราะอยู่ในภูมิภาคที่เต็มไปด้วยภูเขา และพื้นที่ราบนั้นมีจำกัดชั้นล่างที่เปิดออกสู่ตรงลานกลางเป็นครัวและห้องรับประทานอาหาร ชั้นสองเป็นห้องเก็บของ ชั้นสามและชั้นที่อยู่สูงขึ้นไปเป็นห้องนอน ผู้อยู่อาศัยใช้ทางเดินและบันไดส่วนกลางเพื่อรวมพลในการอพยพได้สะดวก

ภาพที่ : แสดงลักษณะรูปแบบของ Tulou

Maginot line

Maginot line เป็นแนวป้องกันที่ประกอบไปด้วยหุบป้อมปืนที่มีความยาวตลอดชายแดนเยอรมัน ฝรั่งเศส และแนวป้องกันที่มีความลึกประมาณ 20-25 กิโลเมตร แนวป้องกันนี้ถูกสร้างขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ที่ถึงแม้ว่าฝรั่งเศสจะชนะสงคราม แต่ความกลัวที่มีต่อเยอรมันยังมีอยู่มาก ดังนั้นฝรั่งเศสจึงสร้างแนวรับนี้ขึ้นมาโดยมีจุดประสงค์หลักคือ เป็นแนวต้านการบุกแบบไม่ทันตั้งตัวของเยอรมันและทำหน้าที่แจ้งเตือนเมื่อเกิดการบุก เป็นแนวต้านที่ช่วยประวิงเวลาให้ฝรั่งเศสรวมพลได้ทัน และลดอัตราการสูญเสียของทหารฝรั่งเศส

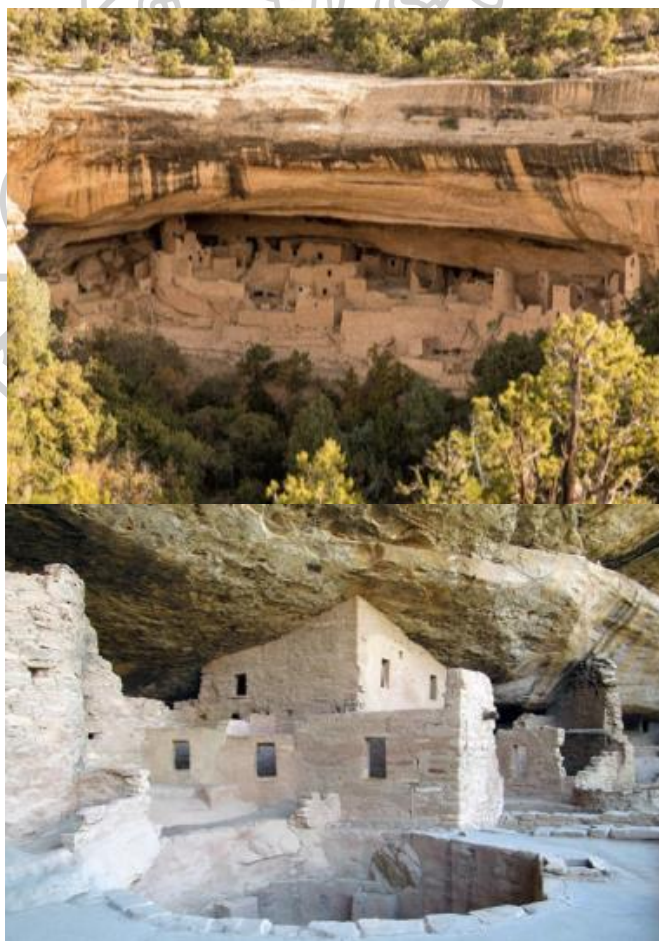

ภาพที่ : แสดงแสดงลักษณะของ Maginot line

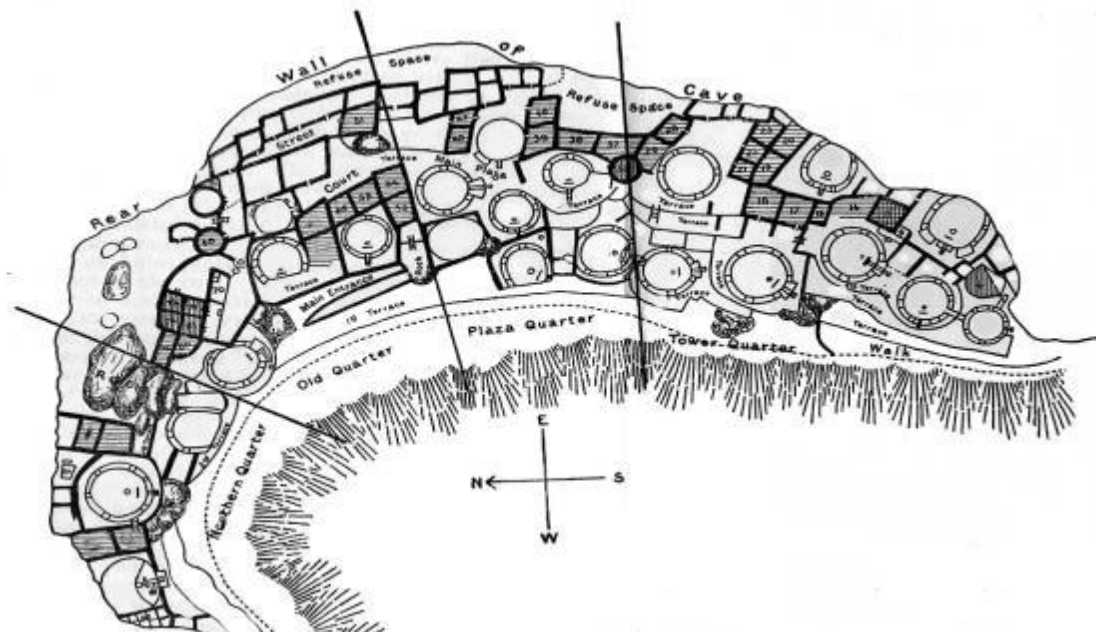
Mesa Verde

อุทยานแห่งชาติ Mesa Verde เป็นอุทยานแห่งชาติอเมริกันและมรดกโลกของ UNESCO ตั้งอยู่ในเขต Montezuma County รัฐโคโลราโด ช่วยปกป้องแหล่งโบราณคดีปูยาตาบายที่เก็บรักษาไว้ได้ดีที่สุดในสหรัฐอเมริกาสร้างโดยประธานาธิบดีทีโอดอร์รูสเวลต์ในปี 2449 สวนสาธารณะมีพื้นที่ 52,485 เอเคอร์ (21,240 ไร่) ใกล้กับสี่มุมของอเมริกาตะวันตกเฉียงใต้ ที่มีมากกว่า 4,300 เว็บไซต์ รวมถึง 600 หน้าผาอาคารบ้านเรือนก็เป็นทางโบราณคดีที่ใหญ่ที่สุดรักษาในสหรัฐเมซาเวร์ (สเปนสำหรับ "ตารางสีเขียว") เป็นที่รู้จักกันดีที่สุดสำหรับโครงสร้างเช่นคลิปพระราชวังคิดว่าจะเป็นหน้าผาที่ใหญ่ที่สุดที่อาศัยอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ .

เริ่มต้น c. 7500 ก่อนคริสตศักราช Mesa Verde เป็นที่อาศัยอยู่ตามฤดูกาลโดยกลุ่ม Paleo ท้องเทียวยินเดียเรียกว่า Foothills Mountain Complex ความหลากหลายของจุดกระสุนปืนที่พบในภูมิภาคนี้บ่งชี้ว่าพวกเขาได้รับอิทธิพลจากพื้นที่โดยรอบเช่นอ่างเก็บน้ำ Great Basin, San Juan Basin และ Rio Grande Valley ต่อมาคนโบราณจัดตั้งกองถาวรกึ่งถาวรในและรอบ ๆ เมืองเมซา โดย 1000 ก่อนคริสตศักราชวัฒนธรรม Basketmaker โผล่ออกมาจากประชากร Archaic ท้องถิ่น และโดย 750 ซีอีบรรพบุรุษ Pueblos ได้พัฒนามาจากวัฒนธรรม Basketmaker Mesa Verdeans รอดจากการรวมกันของการล่าสัตว์การรวบรวมและการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร เช่นข้าวโพดถั่วและสควอช พวกเขาสร้าง pueblos แรกของเมซาในช่วงหลัง 650 ปีและในตอนท้ายของศตวรรษที่ 12 พวกเขาก็เริ่มสร้างที่อยู่อาศัยหน้าผาขนาดใหญ่ที่สวนสาธารณะเป็นที่รู้จักกันดีที่สุดในปีพ. ศ. 2428 หลังจากช่วงเวลาแห่งความไม่มั่นคงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากภัยแล้งที่รุนแรงและยาวนานพวกเขาจึงละทิ้งพื้นที่และย้ายไปยังสถานที่ที่ตั้งในรัฐแอริโซนาและมลรัฐนิวเม็กซิโกรวมทั้งริโอซามาที่ราบ Pajarito และซานตา

ภาพที่ 5: แสดงแสดงลักษณะของ Mesa Verde

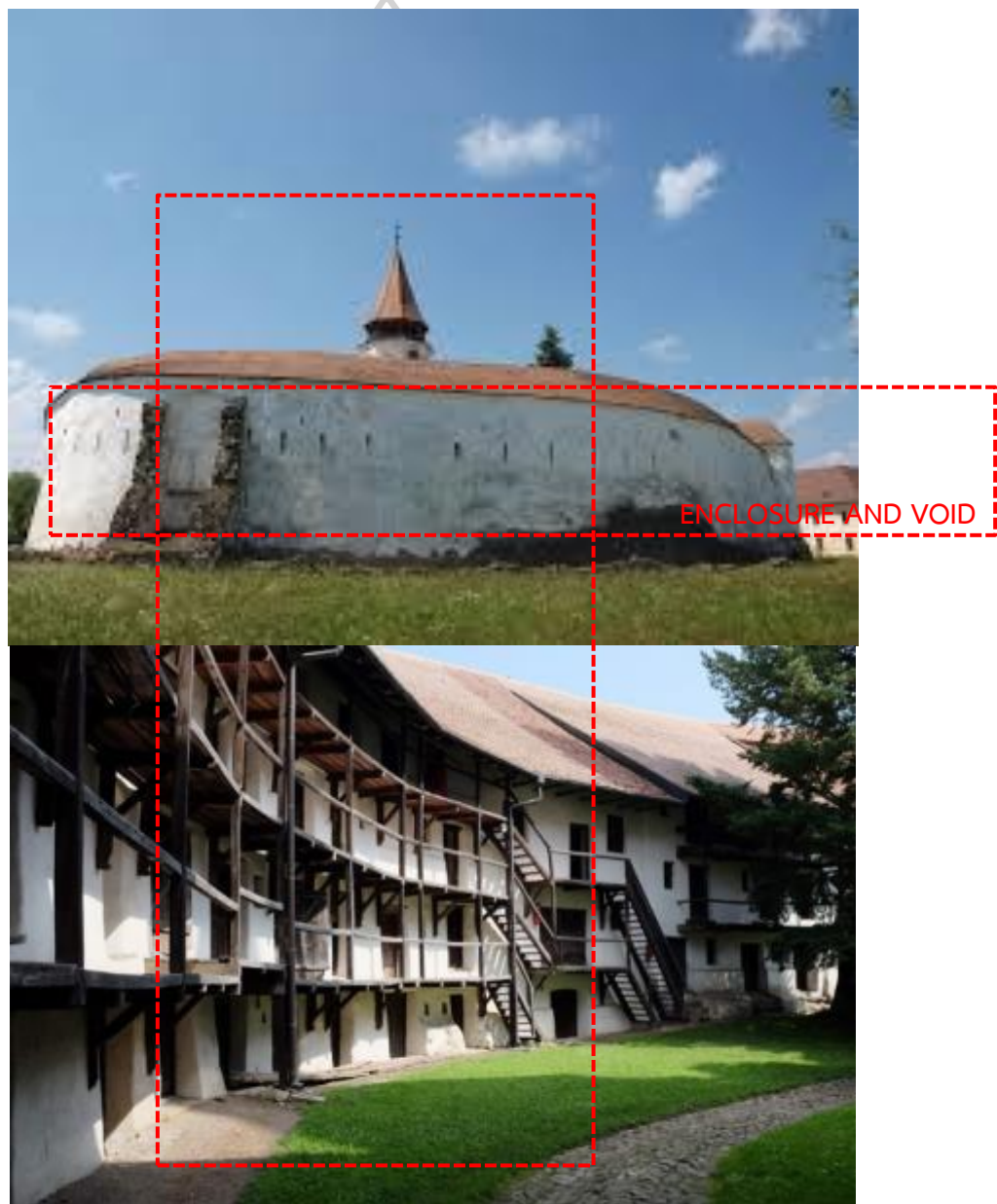
ภาพที่ 6: แสดงแสดงลักษณะของ Mesa Verde

Prejmer

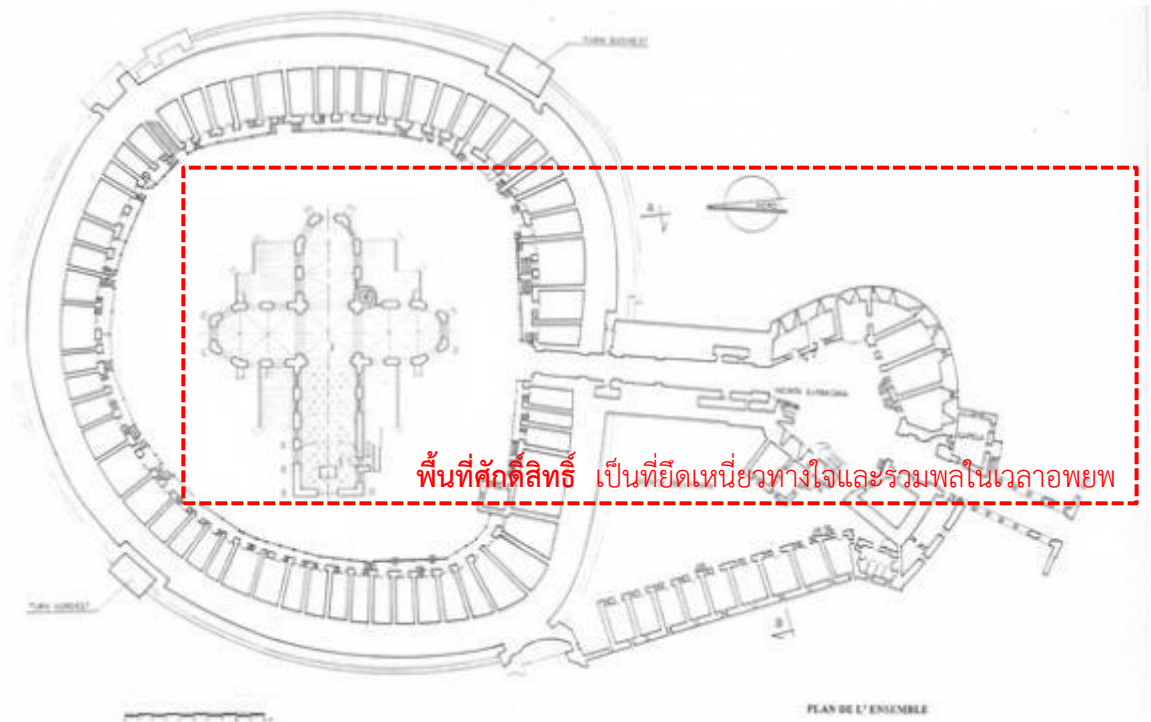
Prejmer ถูกสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1212-1856 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการตั้งอาณานิคมในพื้นที่ Burzenland เมือง Prejmer ใกล้กับปราสาทได้เริ่มพัฒนาโดยปี ค.ศ. 1225 และเป็นที่ราบสูงทางฝั่งตะวันออกของชาวแวนซอนทรานซิลวาเนีย Prejmer ถูกรุกรานซ้ำ ๆ ตลอดยุคกลางโดยกลุ่มต่างๆ ได้แก่ Mongols พวกตาทาร์ฮังการีเติร์กเติร์กคอซแซคและมอลโดเวียน อย่างไรก็ตามปราสาทถูกจับเพียงครั้งเดียวโดยกาเบรียลBáthoryใน 1611 ส่วนใหญ่ของประชากรเยอรมัน Prejmer ของหนี้ออกจากชุมชนหลังจากการปฏิวัติโรมาเนียของ 1989

Prejmer เป็นโบสถ์ที่ได้รับการยกย่องอย่างดีที่สุดแห่งหนึ่งในยุโรปตะวันออก ระหว่าง 2505-2513 รัฐบาลโรมาเนียอย่างรอบคอบเพื่อบูรณะให้สภาพปัจจุบันงานบูรณะได้ดำเนินการภายใต้

การดูแลของสถาปนิก Mariana Angelescu และวิศวกรของ Alexandru Dobriceanu คริสตจักรถูกจำลองขึ้นหลังจากคริสตจักรแห่งกรุงเยรูซาเล็มและสร้างขึ้นในรูปแบบของโบสถ์แบบโกธิกปลายจากเรห์นแลนด์ ในศตวรรษที่ 15 ล้อมรอบไปด้วยกำแพงสูง 12 เมตรรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีมุมโค้งมน กำแพงถูกเสริมด้วยสี่หอคอยรูปเกือกม้าซึ่งทั้งสองได้หายไปแล้ว ประตูทางเข้า - ห้องเก็บเหล้า - ได้รับการคุ้มครองโดย barbican และขนานบข้างด้วยผนังด้านข้าง โครงสร้างการป้องกันมีความแข็งแรงมากขึ้นโดยการซุ่มและเบรคในขณะที่แนวปะการังล้อมรอบด้วยรั้ว ยู้งฉางและห้องพักที่รองรับชาวบ้านจะจัดเรียงไว้ในสี่ระดับเหนือห้องใต้ดิน

ภาพที่ 7: แสดงลักษณะของ PREJMER

ภาพที่ 8: แสดงผังพื้นที่ของ PREJMER

จะเห็นได้ว่าลำดับการเข้าถึงพื้นที่นั้นมีหลายชั้น กว่าที่จะถึงจุดสำคัญของพื้นที่ภายใน คือ โบสถ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ และในขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่รวมพลก่อนที่จะหลบหนีไปยังทางลับ

ภาพที่ 9: แสดงทางลับของ PREJMER

บ้านแบบมีลานกลาง (Courtyard Housing)

เมืองค์ประกอบหลายประการที่มีส่วนในการกำหนดลักษณะที่อยู่อาศัย และลักษณะเมืองในเมโสโปเตเมีย แต่องค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย ภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างก่อนการเป็นเมือง (pre-urban cadastre) และการเดินทางในเมือง แนวคิดการจัดกลุ่มห้องรอบพื้นที่ว่างตรงกลาง หรือที่เรียกว่าลานกลางบ้านนั้น เกิดขึ้นในตะวันออกกลางตั้งแต่เมืองในยุคเริ่มแรกนี้ เนื่องจากภูมิอากาศที่ร้อนจัดในเวลากลางวันและเย็นจัดในเวลากลางคืน เมืองอูร์หรือเมืองที่ซาทาล-ฮูยัค เมืองสุเมเรียนในช่วงแรกๆซึ่งเพิ่งพัฒนาขึ้นมาจากการตั้งถิ่นฐานแบบหมู่บ้าน น่าจะเกิดลักษณะการวางผังกลุ่มห้องล้อมรอบลานกลางบ้านขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่ได้วางผังมาแต่แรก นอกจากนี้ ยังมีการนำน้ำเข้ามาใช้ในการวางผังด้วยไม่ว่าจะเป็นน้ำพุหรือสระน้ำในบริเวณกลางบ้าน ซึ่งจะทำให้ภูมิอากาศระดับท้องถิ่นนั้นดีขึ้น ระบบปรับอากาศแบบธรรมชาติมีส่วนช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อม บ้านเหล่านี้หากมีหน้าต่าง ก็มักจะหันตัวบ้านเข้าหาลานกลางที่มีความเป็นส่วนตัวสูง (protected domestic-domain courtyard) โดยมีประตูที่หันสู่สวนสาธารณะเพียง 1 แห่ง ลานกลางบ้านนอกจากจะลดอุณหภูมิความร้อนที่เกิดจากแสงอาทิตย์แล้ว ยังช่วยปกป้องบ้านจากลมที่รุนแรง ที่มักหอบทรายติดตามมาด้วย บ้านที่หันเข้าหาลานกลางบ้านนี้ยังช่วยพวกผู้ชายป้องกันผู้หญิงและเด็กในครอบครัวจากคนแปลกหน้าได้เป็นอย่างดีตามเงื่อนไขทางวัฒนธรรมของอิสลามไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าการคุ้มครองป้องกันผู้หญิง ในวัฒนธรรมอิสลามเริ่มมีความสำคัญขึ้นมาเมื่อใด รวมทั้งการที่สตรีและเด็กนับเป็นกลุ่มคนที่สำคัญสำหรับครอบครัวเท่านั้น วัฒนธรรมการปกป้องสตรีและเด็กของเมโสโปเตเมียนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญต่อเนื่องตลอดมา

ภาพที่ 10: แสดงผังบ้านของเมืองอูร์และเมืองซาทาล-ฮูยัค

บ้านอาซุมา, ทาดาโอะ อันโด

บ้านหลังนี้ถูกตีความว่าปิดล้อมตัวเองจากโลกภายนอก เพราะสภาพแวดล้อมของเมืองโอซากาที่เสียหายจากสงครามและการพัฒนาหลังจากนั้น ตลอดจนความพยายามที่จะสลายมายาคติที่ว่าด้วยสังคมแบบกลุ่มอันเป็นเนื้อหาหลักของสังคมญี่ปุ่น ทำให้การสร้างโลกแวดล้อมที่โดดเด่นเฉพาะตัวเป็นเรื่องจำเป็น การปิดตัวเองจากสภาพแวดล้อมจึงเป็นเรื่องที่สถาปัตยกรรมพยายามสร้างโลกที่เป็นศูนย์กลางในตัวเองสำหรับการอยู่อาศัย

ภาพที่ 11: แบบแปลนของบ้าน Azuma house ที่แสดงถึงที่ท่าของการปิดล้อมตัวเองจากสภาพแวดล้อม

แหล่งที่มา : <http://artjuxtaposed.blogspot.com/2014/06/tadao-ando-and-azuma-house.html>

ภาพที่ 12: แบบแปลนของบ้าน Azuma house ที่แสดงถึงที่ท่าของการปิดล้อมตัวเองจากสภาพแวดล้อม

สรุปเครื่องมือที่ได้จากการศึกษากรณีศึกษา

การวิเคราะห์ปัจจัยและวิธีการจัดการความกลัวของมนุษย์เมื่อพิจารณาในแง่บริบทที่ตั้งกรณีศึกษา : บริบทที่ตั้งในต่างประเทศ

กรณีศึกษา (CASE STUDY)	ความกลัว (FEAR)		วิธีการจัดการ (MANAGEMENT)				
			TYPE-01	TYPE-02	TYPE-03	TYPE-04	TYPE-05
	ลักษณะปัจจัย	ปัจจัย	จัดวางพื้นที่	หลบหนี	การพราง	การปิดล้อม	เฝ้าระวัง
MESA VERDE	จับต้องได้	หิมะ	Orientation จัดตำแหน่งที่อยู่อาศัย ให้อยู่ห่างจากหิมะ	X	X	Enclosure กั้นหิมะตามทิศทางของลม	กั้นหิมะตามทิศทางของลม
	จับต้องไม่ได้	X	X	X	X	X	X
MAGINOT LINE	จับต้องได้	กับระเบิด	X	X	ใช้วัสดุพรางอาคาร	X	มีจุดให้ Observe
	จับต้องไม่ได้	X	X	X	X	X	X
Prejmer	จับต้องได้	X	X	X	X	X	X
	จับต้องไม่ได้	สงคราม	ระดับการเข้าถึงพื้นที่	ทางลับ	X	Enclosure	การเฝ้าระวัง

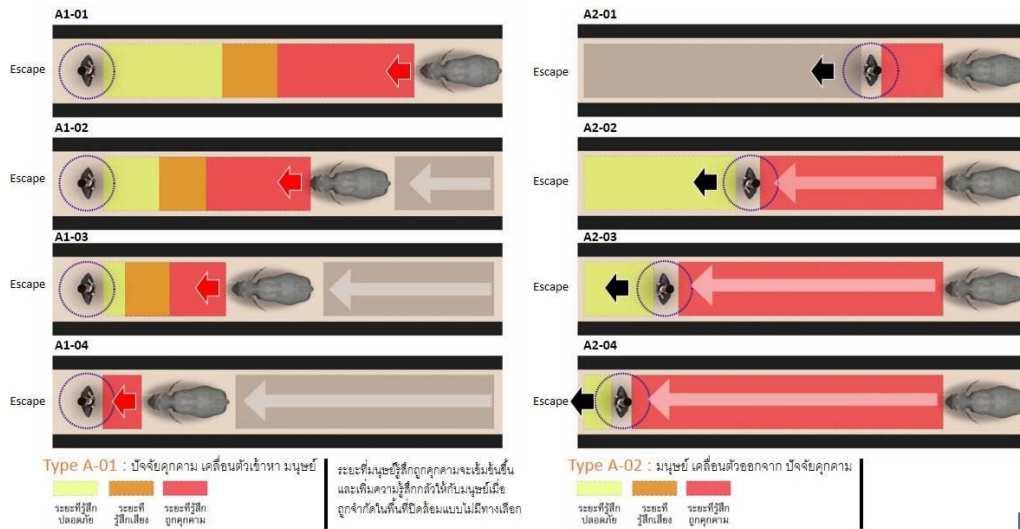
ภาพที่ 13: แสดงกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา

สรุปวิธีการจัดการกับความกลัวของมนุษย์ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษากรณีศึกษาในข้างต้นในแต่ละกลไกการจัดการกับความกลัวของมนุษย์นั้นมีความสัมพันธ์กันกับระยะ(Distance) ทิศทาง(Direction) และช่องเปิด(Void)

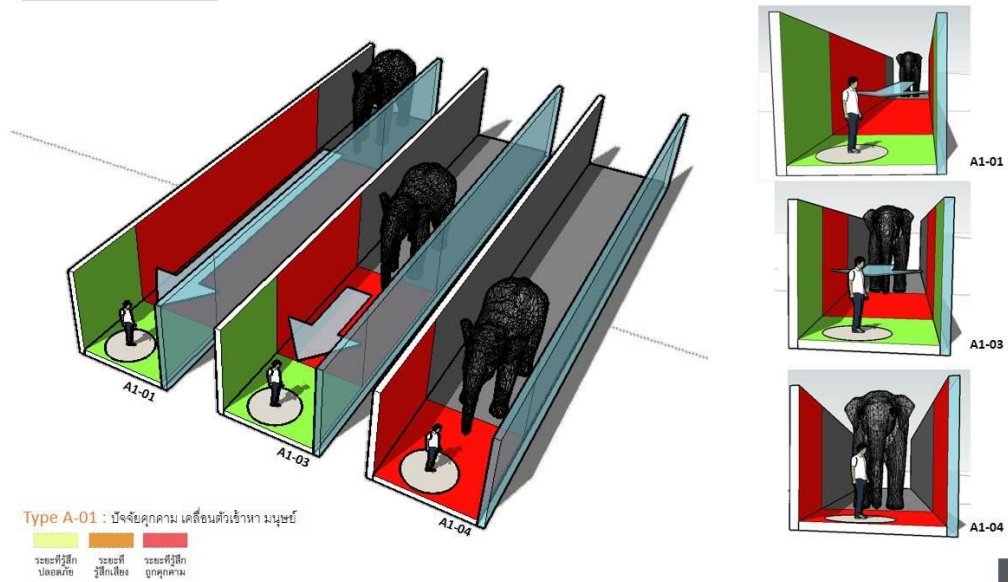
PART PROGRAM : II - Literature >> การวิเคราะห์ห้องศัประกอบการออกแบบที่มีผลต่อการจัดการความกลัว

DISTANCE with DIRECTION

ภาพที่ 14: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา

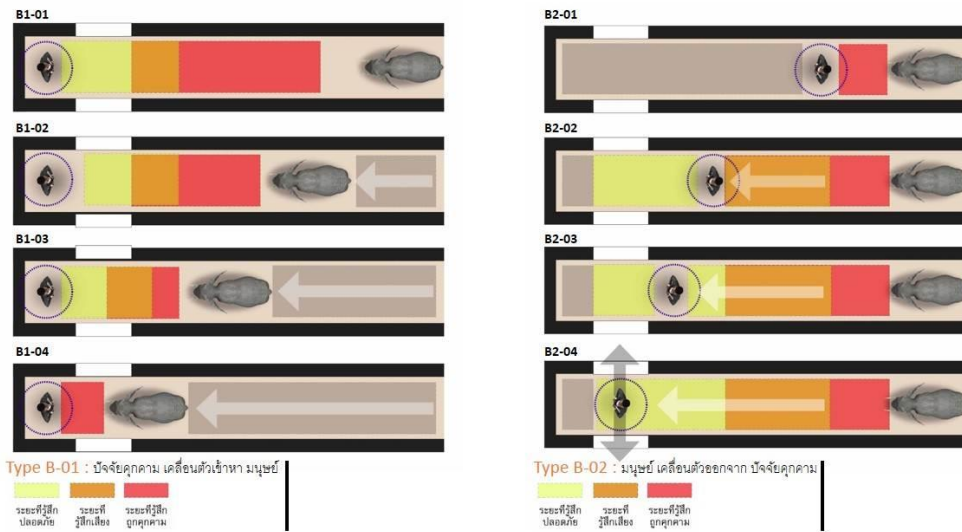
PART PROGRAM : II - Literature >> การวิเคราะห์ห้องศัประกอบการออกแบบที่มีผลต่อการจัดการความกลัว

ภาพที่ 15: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา

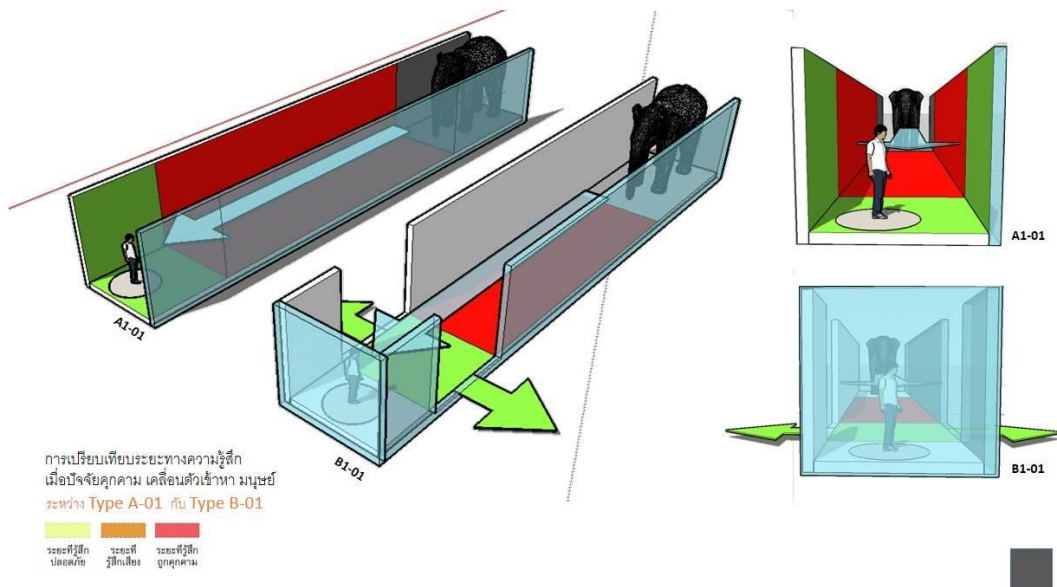
PART PROGRAM : II - Literature >> การวิเคราะห์ห้องจัดประกอบแบบที่มีผลต่อการจัดการความกลัว

DISTANCE with VOID

ภาพที่ 16: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา

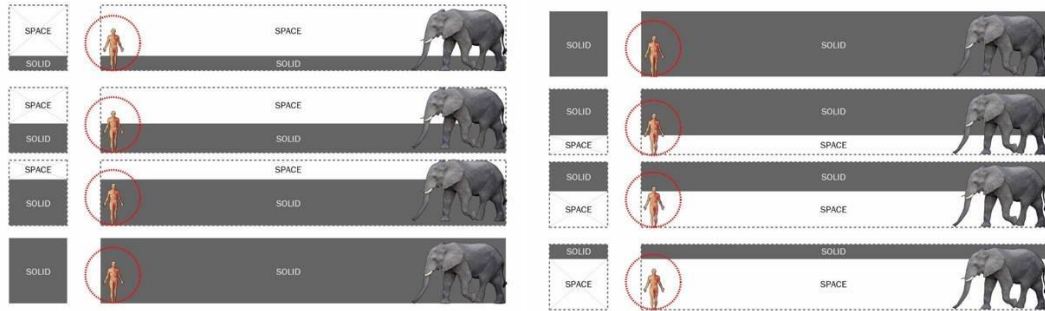
PART PROGRAM : II - Literature >> การวิเคราะห์ห้องจัดประกอบแบบที่มีผลต่อการจัดการความกลัว

ภาพที่ 17: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา

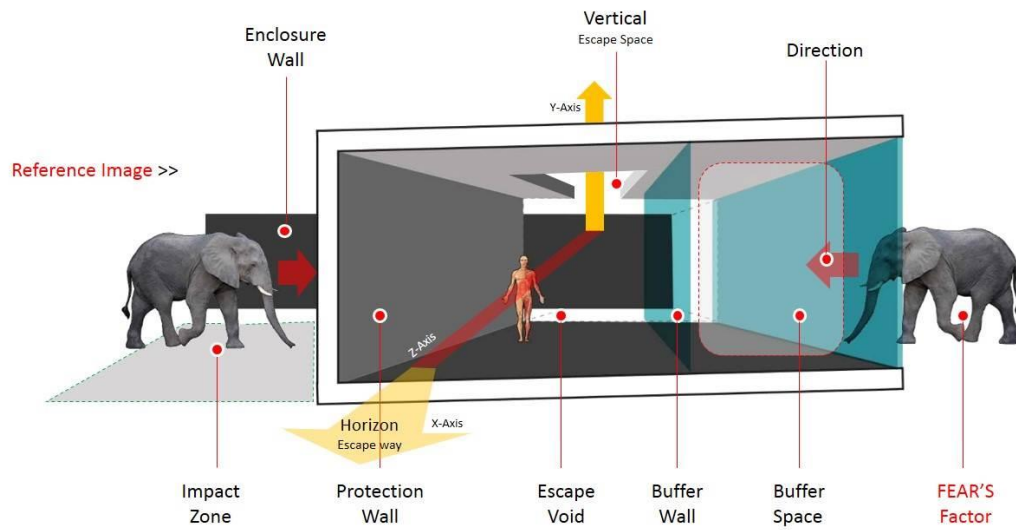
PART PROGRAM : II - Literature >> การวิเคราะห์ห้องศึประอบการออกแบบที่มีผลต่อการจัดการความกลัว

Solution for Feeling Protection
Horizontal Enclosure wall

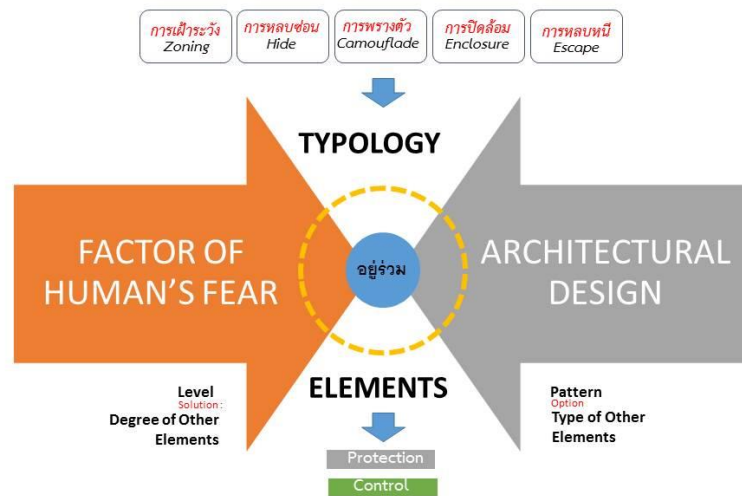
ภาพที่ 18: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา

PART PROGRAM : II - Literature >> การวิเคราะห์ห้องศึประอบการออกแบบที่มีผลต่อการจัดการความกลัว

ภาพที่ 19: แสดงถึงระยะและทิศทางกับกลไกการจัดการกับความกลัวของกรณีศึกษา

PART PROGRAM : III - Framework

กรอบแนวคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมด้วยกลไกการจัดการความกลัวของมนุษย์
 Study Framework of "Architecture from Human's fear" by Kanokwan pipaksamut.2017

ภาพที่ 20: แสดงการสรุป FRAMEWORK ที่ได้จากกรณีศึกษา

พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยคุกคามแล้วทำให้มนุษย์เกิดสภาวะความกลัว

ลองหยิบยกพื้นที่เสี่ยงที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ที่ทำให้มนุษย์เกิดความกลัวในแต่ละบริบทที่เปลี่ยนไปโดนจะเป็นสถานการณ์ทางกายภาพจากทฤษฎีเกี่ยวกับพื้นที่ซึ่งสามารถปกป้องกันได้ (theory of defensible space) ของนิวแมน (Newman,1980) เกี่ยวกับอาชญากรรมในบริเวณที่อยู่อาศัยและความกลัวที่มีต่อการเกิดอาชญากรรม ซึ่งเชื่อว่าลักษณะการออกแบบไม่ว่าจะเป็นรั้วหรือสิ่งกีดขวางเชิงสัญลักษณ์ เพื่อแยกอาณาเขตครอบครองออกจากอาณาเขตส่วนบุคคล และเปิดโอกาสให้เจ้าของได้เฝ้าระวังพฤติกรรมที่น่าสงสัยซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่ของตนได้ จะทำให้ผู้อยู่อาศัยรู้สึกปลอดภัยมากขึ้น จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันพื้นที่ที่สามารถเกิดภัยคุกคามแบบจับต้องได้และจับต้องไม่ได้

ภาพที่ 21: แสดงไดอะแกรมสรุปพื้นที่เสี่ยงและสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดปัจจัยคุกคามทำให้นักเรียนรู้สึกกลัว

สรุปผลกลไกการจัดการกับความกลัวจากพื้นที่เสี่ยงที่สามารถเกิดปัจจัยคุกคามต่อมนุษย์

การวิเคราะห์ปัจจัยและวิธีการจัดการความกลัวของมนุษย์เมื่อพิจารณาในแง่บริบทที่ตั้งกรณีศึกษา : บ้านในชนบท และ โรงเรียนอนุบาลในเมืองของไทย

ผลต่อพฤติกรรม

กรณีศึกษา (CASE STUDY)	ความกลัว (FEAR)			วิธีการจัดการ (MANAGEMENT)				
	ลักษณะปัจจัย	ประเภทปัจจัย	สถานการณ์	TYPE-01	TYPE-02	TYPE-03	TYPE-04	TYPE-05
บ้านในชนบท	จับต้องได้	คน	โจร	อาคารไม้ให้แฮ็ค	X	X	ระบบทางสัญญาณ	การแจ้งเตือน
		สัตว์	แมลง	X	การกางมุ้ง	X	X	ใช้สารไล่แมลง
		ภัยธรรมชาติ	น้ำท่วม	จัดโซนของรับน้ำ	การยกใต้ถุน	X	X	ช่วยกันเฝ้าระวัง
	จับต้องไม่ได้	ความเชื่อ	ผี	พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์	บทสวดเสาะ	X	X	การไหว้ผี
โรงเรียนอนุบาลในเมือง	จับต้องได้	คน	โจรลักพาตัว	ควบคุมทางเข้า-ออก	X	X	การใช้รั้ว	ป้อมยามทางเข้า
		พฤติกรรมช่วงวัย	ความสนใจของเด็ก	พื้นที่โล่งกว้าง	X	X	การใช้แนวกัน	ครูพี่เลี้ยง

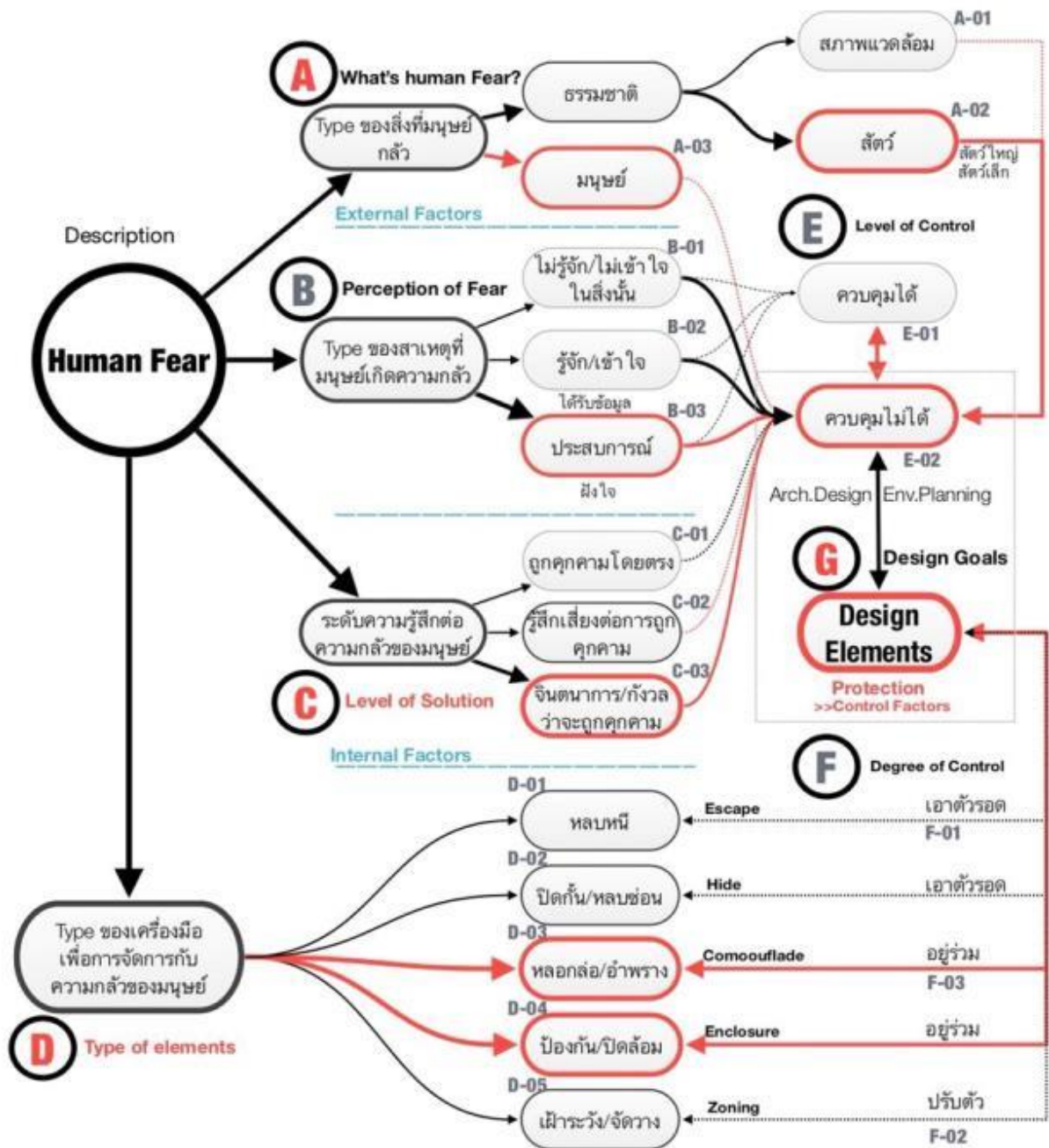
TYPE-06
พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

ภาพที่ 22: แสดงสรุปผลกลไกการจัดการกับความกลัวจากการสร้างสถานการณ์จำลอง

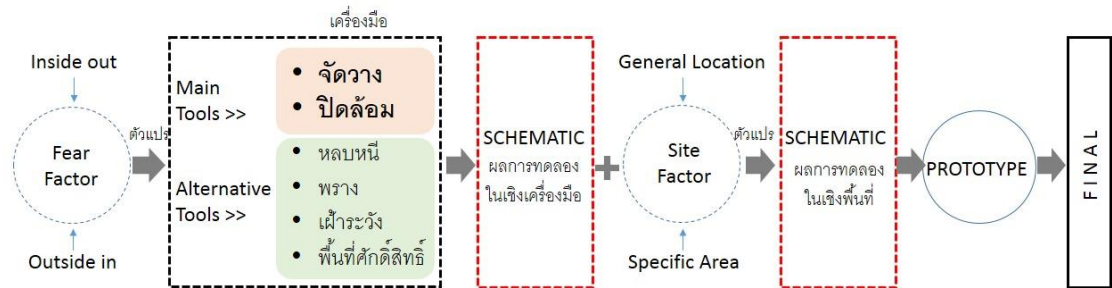
ผลของการศึกษากรณีศึกษาองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัวของมนุษย์

ความกลัวของมนุษย์เกิดขึ้นได้จากปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมธรรมชาติความกลัวต่อสภาพแวดล้อมที่โหดร้าย และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยดำรงอยู่ หรือปัจจัยที่เกิดจากมนุษย์และสิ่งมีชีวิตที่จะมาคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สิน สาเหตุที่มนุษย์เกิดความกลัวเป็นเพราะ 1. ไม่รู้จักและไม่เข้าใจในสิ่งนั้น 2. รู้จักและเข้าใจ 3. ประสบการณ์ที่เคยได้รับ ซึ่งความกลัวนั้นทั้งควบคุมได้ และควบคุมไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับของความกลัวทั้งที่ถูกควบคุมโดยตรง รู้สึกเสี่ยงต่อการคุกคาม และจินตนาการ กังวลไปเองว่าจะถูกคุกคาม ดังนั้นหากสถาปัตยกรรมมีกลไกที่สามารถจัดการกับความกลัวของมนุษย์ที่มีต่อปัจจัยที่จะมาคุกคาม จะเกิดขึ้นในรูปแบบใดบ้างผ่านเครื่องมือที่ได้จากการศึกษา ดังนี้ 1.การจัดวางพื้นที่ 2.การปิดล้อม 3.การหลบหนี 4.การพราง 5.การแผ่ระวัง 6.พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

ภาพที่ 23: แสดงไดอะแกรมสรุปผลของการศึกษาองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัวของมนุษย์

ภาพที่ 24: แสดงไดอะแกรมสรุปขั้นตอนในการศึกษาองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดจากความกลัวของมนุษย์

บทที่ 3

การทดลองและวิเคราะห์เครื่องมือ

การทดลองเครื่องมือที่สัมพันธ์กับความกลัวของมนุษย์

จากการสรุปกรณีศึกษาและการสร้างสถานการณ์จำลองในสภาพแวดล้อมต่างๆ เครื่องมือที่ได้จากการศึกษาในข้างต้นมีดังนี้

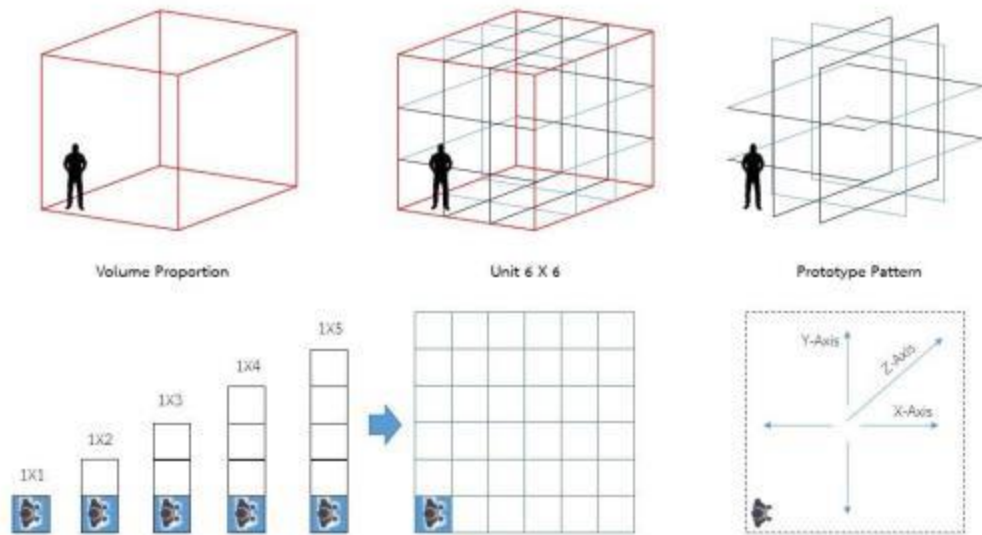
- 1.1 การจัดวางพื้นที่
- 1.2 การปิดล้อม
- 1.3 การหลบหนี
- 1.4 การพราง
- 1.5 การเฝ้าระวัง
- 1.6 พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

จากนั้นในขั้นแรกของการทดลองเครื่องมือนำเครื่องมือที่ได้จากการศึกษามาทดลองต่อในการกระบวนการเปลี่ยนแปลงรูปจากเครื่องมือแสดงออกมาในรูปแบบของพื้นที่ทดลองขนาด Unit 6*6 และใช้ระนาบทางตั้ง และระนาบทางนอนในการสร้างการปิดล้อมของพื้นที่ภายใต้เงื่อนไขของเครื่องมือทั้ง 6 เครื่องมือ โดยกำหนดว่ามีปัจจัยที่มากุคคามในทุกทิศทาง องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่ได้จากกรณีศึกษาสามารถนำมาสร้างชุดเครื่องมือที่จัดการกับความรู้สึกความกลัวมนุษย์ได้อย่างไรบ้าง

การทดลองครั้งที่ 1

โดยยึดเครื่องมือการจัดวางพื้นที่และการปิดล้อมเป็นตัวแปรต้น จากนั้นใช้เครื่องมือที่เหลือเข้ามาผสม กำหนดให้ภัยคุกคามมาจากทุกทิศทาง

PART DESIGN : V - Prototype and Alternative Design

ภาพที่ 25: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

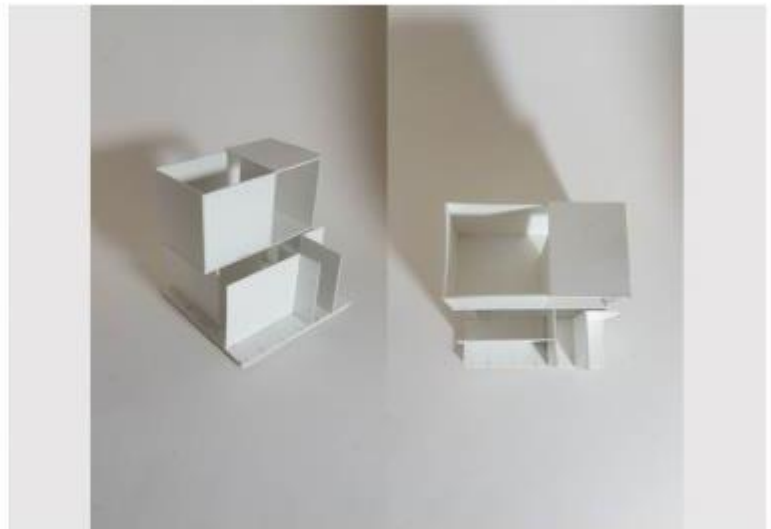
รูปแบบที่ 1 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่

ผลการทดลอง : การปิดล้อมที่เข้มข้นมากที่สุดสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ก่อน

TYPE-01
การปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +

ผลการทดลอง

-ปิดล้อมมากที่สุดสามารถเข้าถึงได้ก่อน

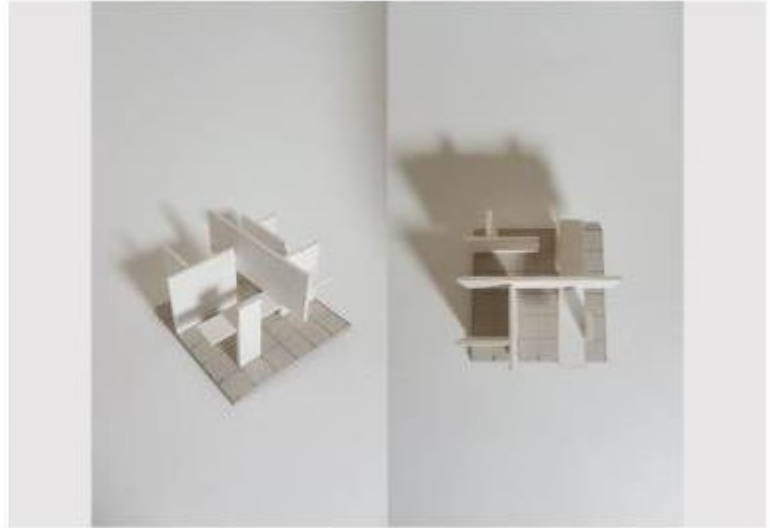
ภาพที่ 26: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

รูปแบบที่ 2 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง

ผลการทดลอง : การใช้ระนาบแนวนอนและแนวตั้งเรียงสลับไปมาเพื่อให้เกิดการพรางเงาของพื้นที่ภายใน

TYPE-02
การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +
(1) การพราง

ผลการทดลอง
- การใช้ระนาบแนวนอนและแนวตั้งเรียงสลับไปมา

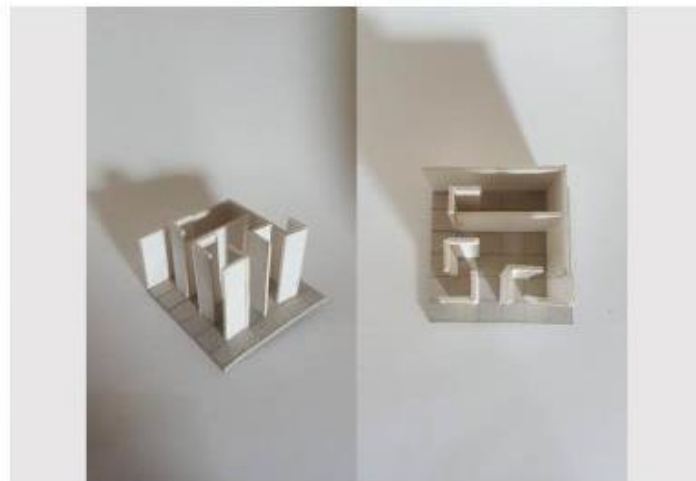
ภาพที่ 27: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

รูปแบบที่ 3 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง

ผลการทดลอง : ความสูงของระนาบทางตั้งมีผลต่อการพรางพื้นที่ภายใน ทำให้คาดเดาพื้นที่ภายในได้ยาก

TYPE-03
การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +
(1) การพราง

ผลการทดลอง
- ความสูงของระนาบทางตั้ง

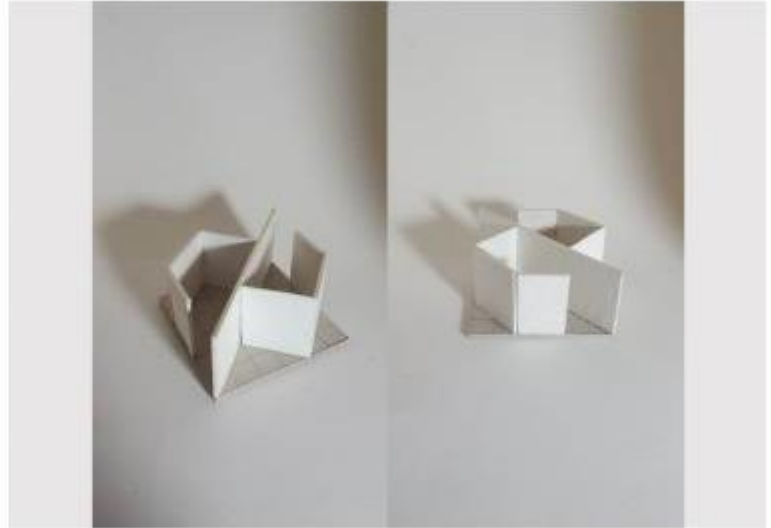
ภาพที่ 28: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

รูปแบบที่ 4 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง

ผลการทดลอง : การเปลี่ยนแปลงในการวางระนาบแนวตั้งมีผลต่อการบิดเบือนพื้นที่ภายใน ทำให้คาดเดาพื้นที่ภายในได้ยาก

TYPE-04
การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +
(1) การพราง

ผลการทดลอง
-การ เปลี่ยนแนวในการวางระนาบแนวตั้ง

ภาพที่ 29: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว
รูปแบบที่ 5 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

ผลการทดลอง : การกวดพื้นที่ให้ต่ำลง หรือการยกระนาบเหนือหัวให้สูงขึ้นมีผลต่อการวางพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

TYPE-05
การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +
(1) พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

ผลการทดลอง
-การ กวดพื้นที่ให้ต่ำลง หรือการยกระนาบเหนือหัวให้สูงขึ้น

ภาพที่ 30: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

รูปแบบที่ 6 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การหลบหนี

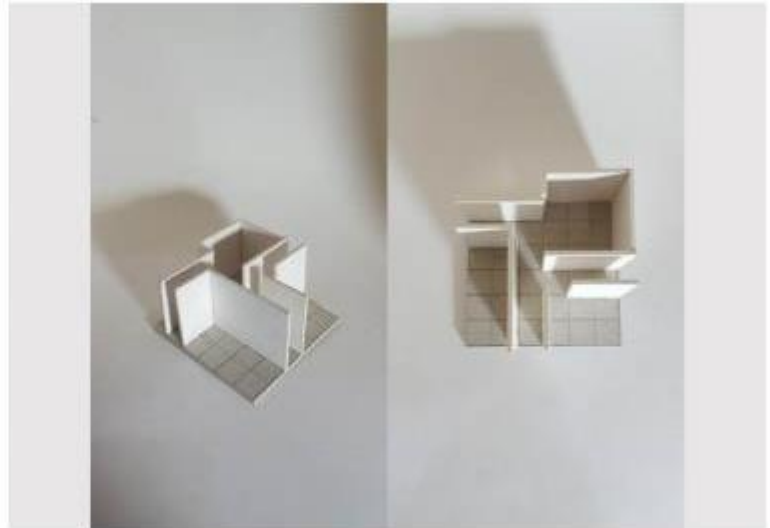
ผลการทดลอง : หนีออกภายนอกหรือหนีเข้าภายใน

TYPE-06
การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +

(1) การหลบหนี

ผลการทดลอง

-หนีออกภายนอกหรือหนีเข้าภายใน

ภาพที่ 31: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว
รูปแบบที่ 7 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การเฝ้าระวัง
ผลการทดลอง : ตำแหน่งของช่องเปิดและระดับของพื้นที่

TYPE-07
การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +

(1) การเฝ้าระวัง

ผลการทดลอง

-ตำแหน่งของ void
-ระดับของพื้นที่ (elevation)

ภาพที่ 32: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

รูปแบบที่ 8 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง

ผลการทดลอง : รูปแบบของการปิดล้อมที่ใช้ pattern ซ้ำๆกัน

TYPE-08
การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +

(1) การพราง

ผลการทดลอง

- Orientation ของการวางรูปแบบ
- Pattern ของการปิดล้อม

ภาพที่ 33: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

รูปแบบที่ 9 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง

ผลการทดลอง : รูปแบบของการปิดล้อมที่ใช้ pattern ซ้ำๆกัน

TYPE-09
การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +

(1) การพราง

ผลการทดลอง

- การใช้ element ที่ซ้ำกัน

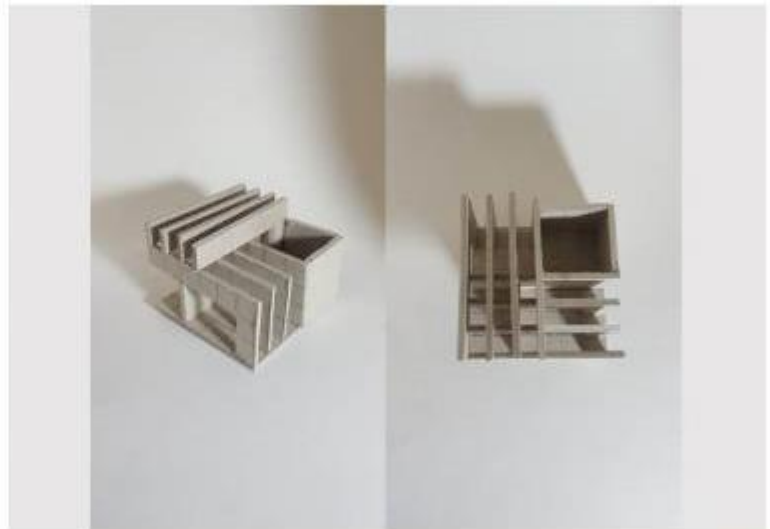
ภาพที่ 34: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

รูปแบบที่ 10 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง

ผลการทดลอง : รูปแบบของการปิดล้อมที่ใช้ pattern ซ้ำๆกัน สร้างความกลมกลืน คาดเดาพื้นที่ภายในได้ยาก

TYPE-10
การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +
(1) การพราง

ผลการทดลอง
-PATTERN ซ้ำๆ ELEMENT
ที่กลมกลืนกัน

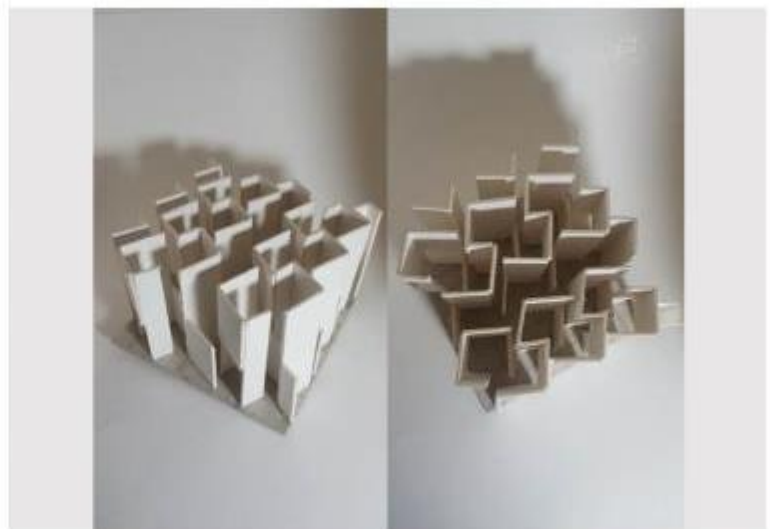
ภาพที่ 35: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

รูปแบบที่ 11 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง

ผลการทดลอง : รูปแบบของการปิดล้อมที่ใช้ pattern ซ้ำๆกัน

TYPE-11
การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +
(1) การพราง

ผลการทดลอง
- ใช้ระบบการซ้ำๆของ element

ภาพที่ 36: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

รูปแบบที่ 12 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง+การหลบหนี

ผลการทดลอง : ตำแหน่งของช่องเปิดและระดับความสูง/ต่ำของระนาบทางตั้ง ระนาบทางนอน

TYPE-12

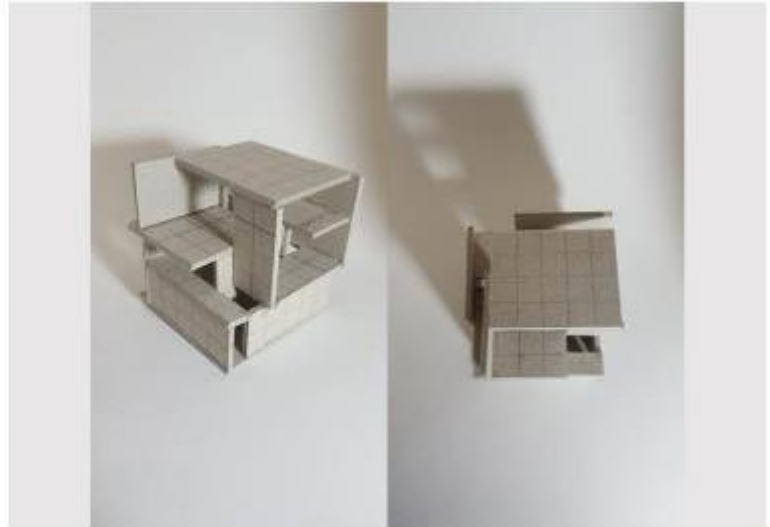
การ ปิดล้อมและการ จัดวางพื้นที่ +

- (1) การพราง
- (2) การหลบหนี

ผลการทดลอง

-ตำแหน่งของ void

-ระดับสูง/ต่ำของระนาบทางตั้งและทางนอน

ภาพที่ 37: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว
รูปแบบที่ 13 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง

ผลการทดลอง : ตำแหน่งของช่องเปิดและระดับความสูง/ต่ำของระนาบทางตั้ง ระนาบทางนอน

TYPE-13

การ ปิดล้อมและการ จัดวางพื้นที่ +

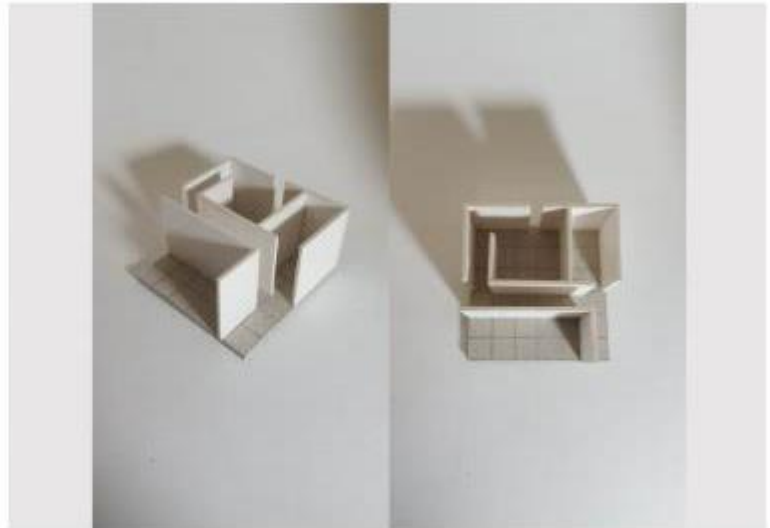
- (1) การพราง

ภาพที่ 38: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

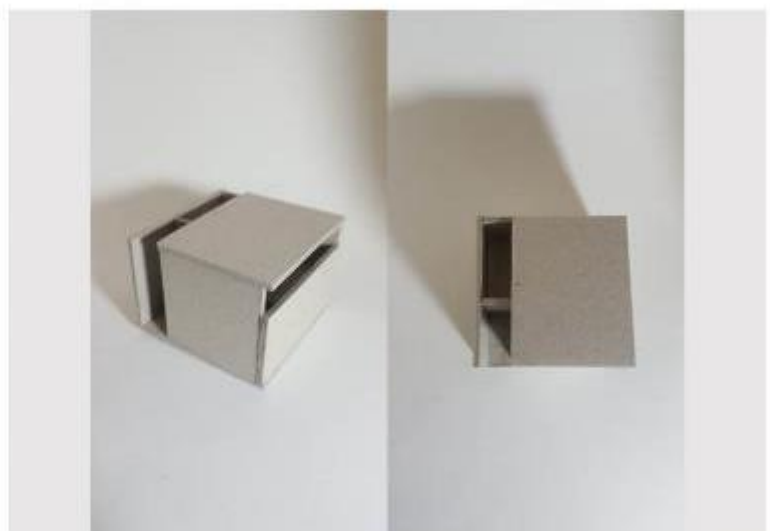
รูปแบบที่ 14 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง+การหลบหนี
 ผลการทดลอง : หนีออกภายนอก/หนีเข้าภายใน

TYPE-14
 การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +
 (1) การหลบหนี
 (2) พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์
 ผลการทดลอง
 -หนีออกภายนอก/หนีเข้าภายใน

ภาพที่ 39: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว
 รูปแบบที่ 15 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การเฝ้าระวัง
 ผลการทดลอง : ตำแหน่งของช่องเปิด

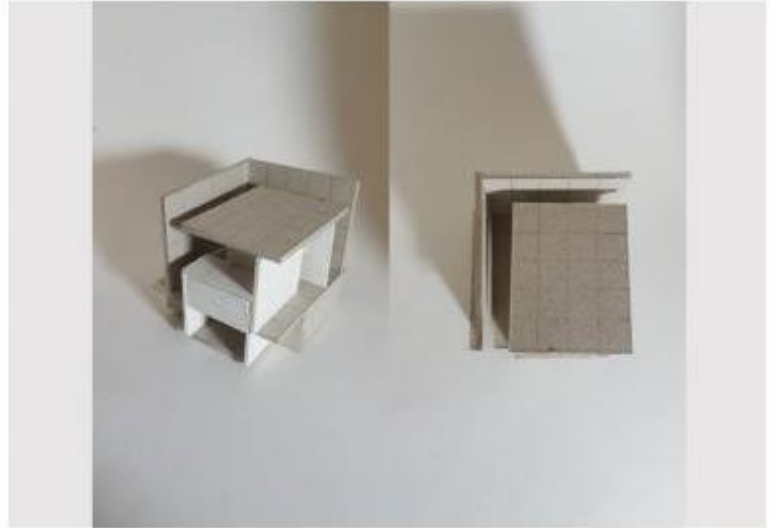
TYPE-15
 การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +
 (1) การเฝ้าระวัง
 ผลการทดลอง
 -ตำแหน่งของ void

ภาพที่ 40: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

รูปแบบที่ 16 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง+การหลบหนี+พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์
 ผลการทดลอง : หนีออกภายนอก/หนีเข้าภายใน

TYPE-16
 การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +
 (1) การพราง
 (2) การหลบหนี
 (3) พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

ภาพที่ 41: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว
 รูปแบบที่ 17 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง+การเฝ้าระวัง+การหลบหนี+พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์
 ผลการทดลอง : หนีออกภายนอก/หนีเข้าภายใน/คาดเดาพื้นที่ภายในได้ยาก

TYPE-17
 การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +
 (1) การพราง
 (2) การเฝ้าระวัง
 (3) การหลบหนี
 (4) พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

ผลการทดลอง
 -คาดเดาพื้นที่ภายในไม่ได้

ภาพที่ 42: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

รูปแบบที่ 18 การปิดล้อม+การจัดวางพื้นที่+การพราง+การหลบหนี
 ผลการทดลอง : รูปแบบของการปิดล้อมที่ใช้ pattern ซ้ำๆกัน

TYPE-18
 การ ปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่ +

- (1) การพราง
- (2) การหลบหนี

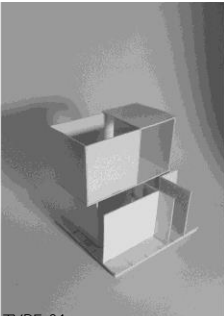
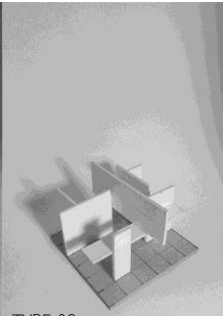
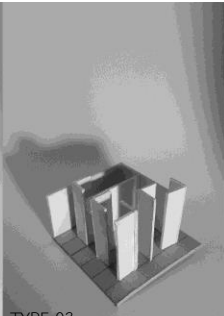
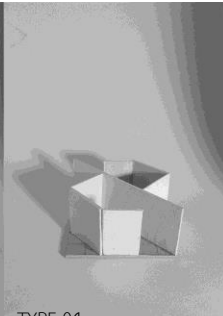
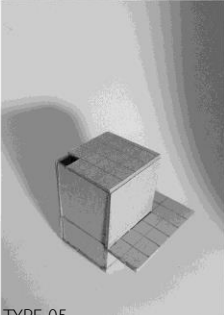
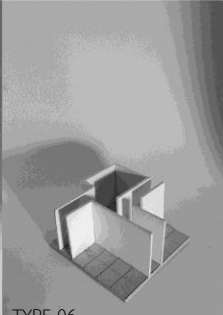
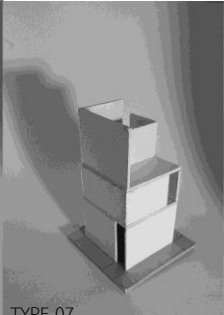
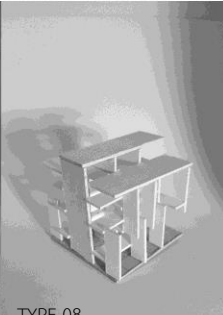
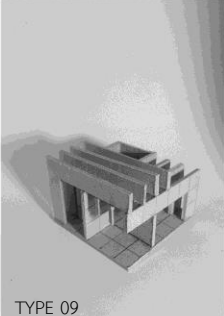
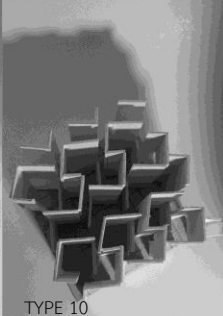
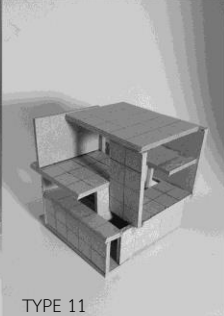
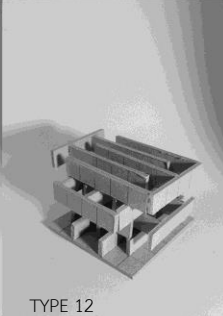
ผลการทดลอง

-การซ้ำกันของ element

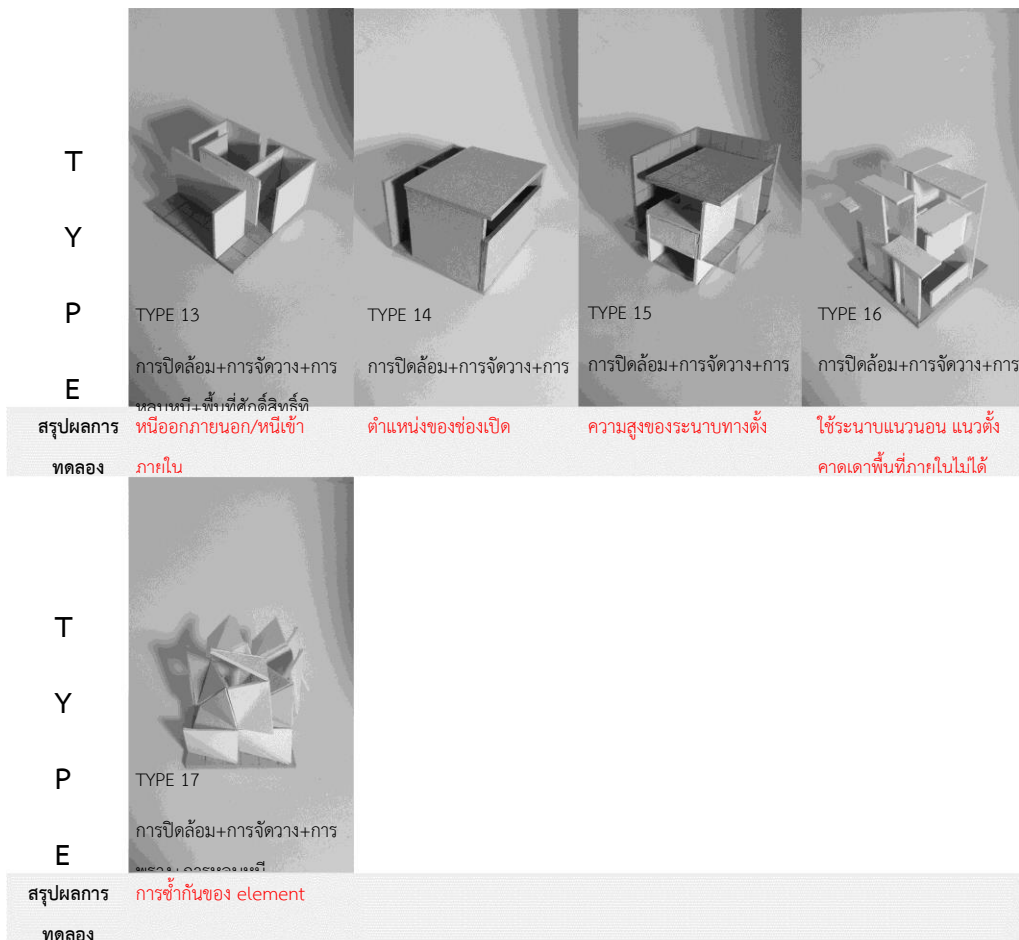

ภาพที่ 43: แสดงรูปแบบวิธีการในการทดลองกระบวนการแปลงรูปจากความกลัว

T Y P E				
	TYPE 01	TYPE 02	TYPE 03	TYPE 04
		การปิดล้อม+การจัดวาง+การ	การปิดล้อม+การจัดวาง+การ	การปิดล้อม+การจัดวาง+การ
	สรุปผลการทดลอง	ปิดล้อมมากสุดสามารถเข้าถึงได้ก้น	การใช้ระนาบแนวนอนและแนวตั้งเรียงสลับไปมา	ความสูงของระนาบทางตั้ง
T Y P E				
	TYPE 05	TYPE 06	TYPE 07	TYPE 08
	การปิดล้อม+การจัดวาง+	การปิดล้อม+การจัดวาง+การ	การปิดล้อม+การจัดวาง+การ	การปิดล้อม+การจัดวาง+การ
	สรุปผลการทดลอง	การกระนาบพื้นที่ต่ำลงหรือการกระนาบแนวเฉียง	หนืออกภายนอกหรือหนีเข้าภายใน	ตำแหน่งของ void
T Y P E				
	TYPE 09	TYPE 10	TYPE 11	TYPE 12
	การปิดล้อม+การจัดวาง+	การปิดล้อม+การจัดวาง+การ	การปิดล้อม+การจัดวาง+การ	การปิดล้อม+การจัดวาง+การ
	สรุปผลการทดลอง	Pattern ของ element ที่กลมกลืนกัน	การซ้ำกันของ element	ตำแหน่งของช่องเปิดระดับสูงต่ำของระนาบทางตั้ง

ภาพที่ 44: แสดงสรุป TYPE ของการทดลองในขั้นตอนกระบวนการแปลงรูปจากความกลัวโดยถ่ายทอดผ่านองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม

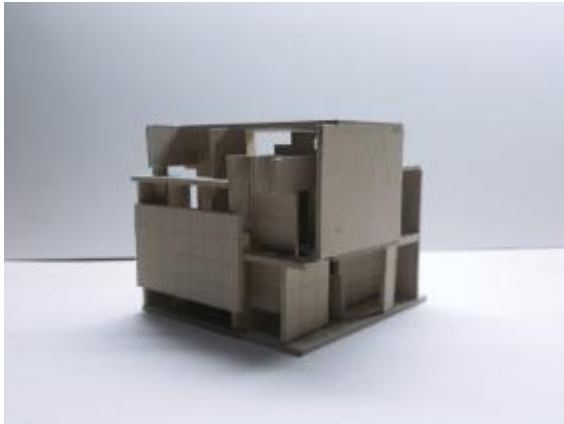

ภาพที่ 45: แสดง สรุปรูป TYPE ของการทดลองในขั้นตอนกระบวนการแปลงรูปจากความกลัวโดย
ถ่ายทอดผ่านองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม

ในขั้นต่อไปของการทดลองเครื่องมือนำเครื่องมือที่ได้จากการศึกษามาทดลองต่อในการ
กระบวนการเปลี่ยนแปลงรูปจากเครื่องมือแสดงออกมาในรูปแบบของพื้นที่ทดลองขนาด Unit 10*10

การทดลองครั้งที่ 2

โดยยึดเครื่องมือการจัดวางพื้นที่และการปิดล้อมเป็นตัวแปรต้น จากนั้นใช้เครื่องมือที่เหลือเข้ามา
ผสม กำหนดให้ภัยคุกคามมาจากทุกทิศทาง

สรุปผลการทดลองเครื่องมือในการจัดการกับความกลัว

การจัดวางพื้นที่

อาศัยเกณฑ์ในการศึกษาถึงจิตวิทยาที่เกิดขึ้นจากการใช้สอยพื้นที่ของมนุษย์ โดย เฮอร์แมน เฮิร์ตซ เบอเกอร์ (Herman Hertzberger) ในหนังสือ “Lessons for Students in Architecture” โดยแบ่งตามลักษณะทางจิตวิทยาต่างๆที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ ซึ่งในที่นี้นำมาเป็นเกณฑ์ในการทดลอง เครื่องมือการจัดวาง 2 เรื่อง คือ(พัฒนวศิน. & แก้วลาย, 2557)

-บริเวณส่วนบุคคลกับส่วนสาธารณะ (Private&Public Area)

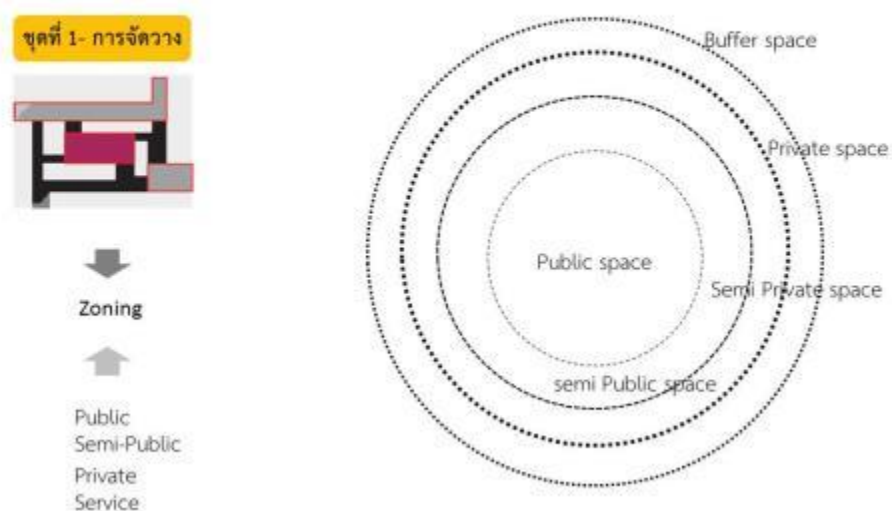
เป็นการจัดวางพื้นที่ใช้สอยของผู้ใช้งานโดยคำนึงถึงเกณฑ์การเข้าถึงพื้นที่และภัยที่จะมาคุกคาม ความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและความกลัวต่อปัจจัยจากบริบทที่จะมาคุกคาม ลักษณะการจัดวางพื้นที่ใช้สอยของที่วางสามารถแบ่งระดับของการรับรู้ระหว่างความเป็นส่วนบุคคล(มีระยะที่ห่างออกจากภัยคุกคาม) กับความเป็นสาธารณะ (มีระยะที่ใกล้กับภัยคุกคาม) โดยแบ่งระดับการจัดวางพื้นที่ ดังนี้ 1.บริเวณพื้นที่ส่วนบุคคล 2.บริเวณส่วนกึ่งบุคคล 3.บริเวณส่วนสาธารณะ 4.บริเวณส่วนกึ่งสาธารณะ

-บริเวณอ้างสิทธิ์ในอาณาเขต (Territorial Claim Area)

เป็นระดับการเข้าถึงพื้นที่สัมพันธ์กับเส้นทางสัญจร และความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในพื้นที่นั้น

PART DESIGN : V – Prototype and Alternative Design

- พฤติกรรมผู้ใช้ที่สัมพันธ์กับ “เงื่อนไขขององค์ประกอบ” จากแบบจำลองการทดลอง

ภาพที่ 46: แสดงการสรุปผลเครื่องมือการจัดวางพื้นที่

การปิดล้อม

การปิดล้อมเกิดจากปัจจัยพื้นฐานตามความต้องการทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์โดยตรง ตั้งแต่สมัยโบราณมนุษย์ใช้ถ้ำเป็นที่พักอาศัยและกำหนดสภาพของการปิดล้อมตัวเองเพื่อป้องกันอันตรายจากภัยธรรมชาติ สัตว์ร้าย และเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของเพื่อสร้างอาณาเขตของพื้นที่ การปิดล้อมแสดงถึงความหมายของที่ว่างในแง่ของการใช้สอยพื้นที่ทั้งทางกายภาพและทางด้านจิตใจ

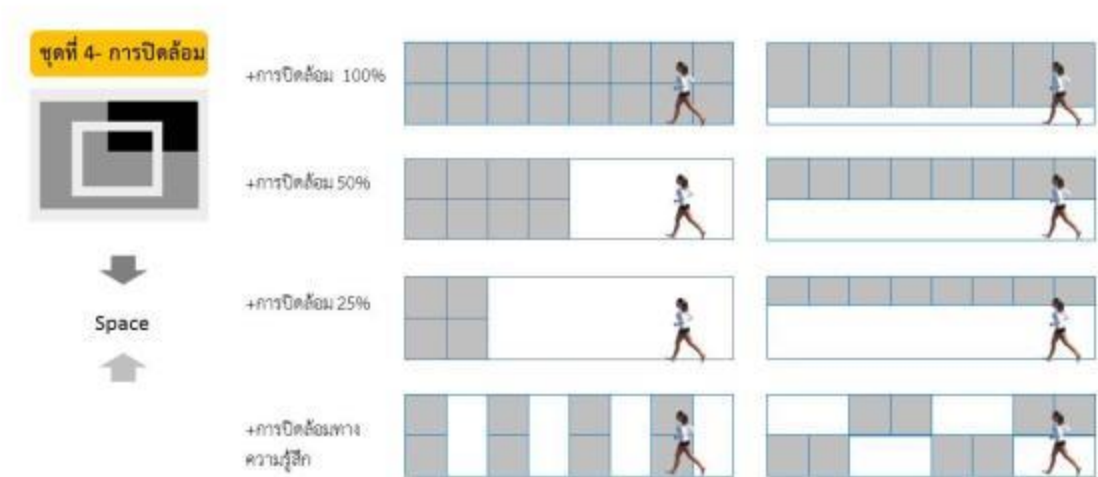
การปิดล้อมเพื่อสร้างการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ โดยในระนาบในแนวดิ่งและแนวราบในการก่อรูปพื้นที่ ซึ่งในระนาบแนวดิ่งจะสัมพันธ์กับระบบช่องเปิดที่มีผลต่อการรับรู้ของพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอกจากการปิดล้อมที่หนาแน่นที่สุด ไปจนถึงการปิดล้อมที่เบาบางที่สุด สภาพปิดล้อมเกิดจากปัจจัยพื้นฐานตามความต้องการทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์โดยตรงสังเกตได้จากการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมตั้งแต่สมัยโบราณที่มนุษย์ใช้ถ้ำเป็นที่พักอาศัยกำหนดสภาพปิดล้อมเพื่อป้องกันให้กับพื้นที่ๆหนึ่ง ได้ให้ความหมายของที่ว่างนั้นในด้านของการใช้สอยทางกายภาพและในด้านของสัญลักษณ์หรือทางจิตใจ(พัฒนวสิน. & แก้วลาย, 2557) ซึ่งในนี้การปิดล้อมสามารถจัดการกับความกลัวของมนุษย์ได้เพราะสร้างความรู้สึกของการครอบครองอาณาเขตและทำให้มนุษย์รู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในอาณาเขตที่ถูกปิดล้อม มีความสามารถในการควบคุมในแง่ของกายภาพซึ่งเห็นได้ชัดเจน

ระดับของการปิดล้อม (Degree of Enclosure)

ระดับของการปิดล้อมแปรผันกับระดับของกรเปิดโล่ง โดยมีผลกระทบในการรับรู้ต่อรูปทรงและทิศทางของที่ว่าง ถ้าช่องบนเปิดบนผนังมากขึ้น ความรู้สึกปิดล้อมก็จะน้อยลงและส่งผลถึงจิตใจ ความรู้สึกต่อสภาวะอื่นๆ เช่น ความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัย เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน ระดับของการปิดล้อมส่งผลให้มีความต่อเนื่องทางสายตาและที่ว่างซึ่งสามารถกำหนดรูปแบบการปิดล้อมที่ตอบสนองกับปัจจัยที่มาคุกคาม

PART DESIGN : V - Prototype and Alternative Design

- พฤติกรรมผู้ใช้ที่สัมพันธ์กับ “เงื่อนไขขององค์ประกอบ” จากแบบจำลองการทดลอง

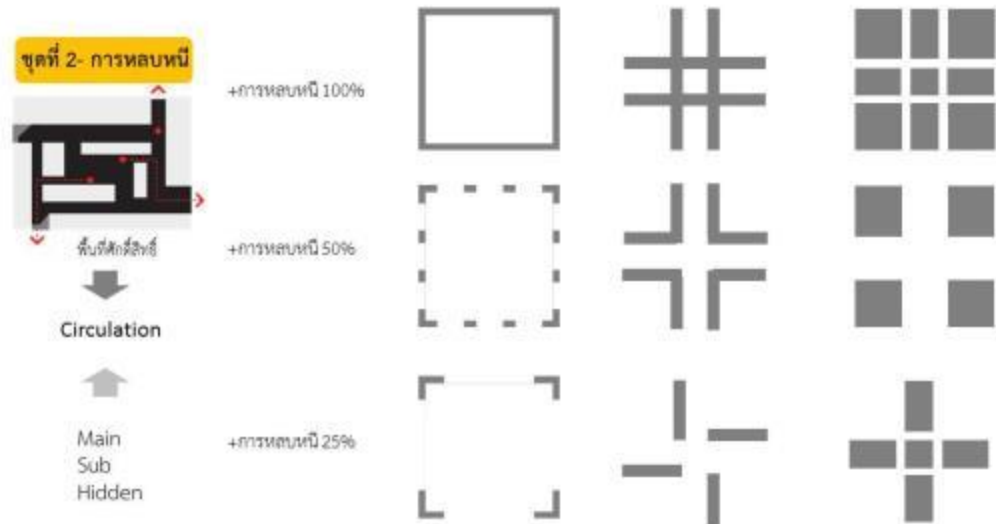
ภาพที่ 47: แสดงการสรุปผลเครื่องมือการปิดล้อม

การหลบหนี

จากการทดลองพบว่าการหลบหนีจะสัมพันธ์กับระบบทางสัญจร(circulation)ซึ่งอาจต้องทำงานร่วมกับบริบท กรวางระบบทางสัญจรที่ส่งผลต่อการจัดวางพื้นที่และสะท้อนออกมาทางระบบความสัมพันธ์ของพื้นที่ที่ถูกจัดวางให้ตอบสนองต่อปัจจัยที่มาคุกคาม และสามารถจัดการให้มนุษย์หลบหนีได้ไกลจากภัยคุกคาม

PART DESIGN : V - Prototype and Alternative Design

- พฤติกรรมผู้ใช้ที่สัมพันธ์กับ “เงื่อนไขขององค์ประกอบ” จากแบบจำลองการทดลอง

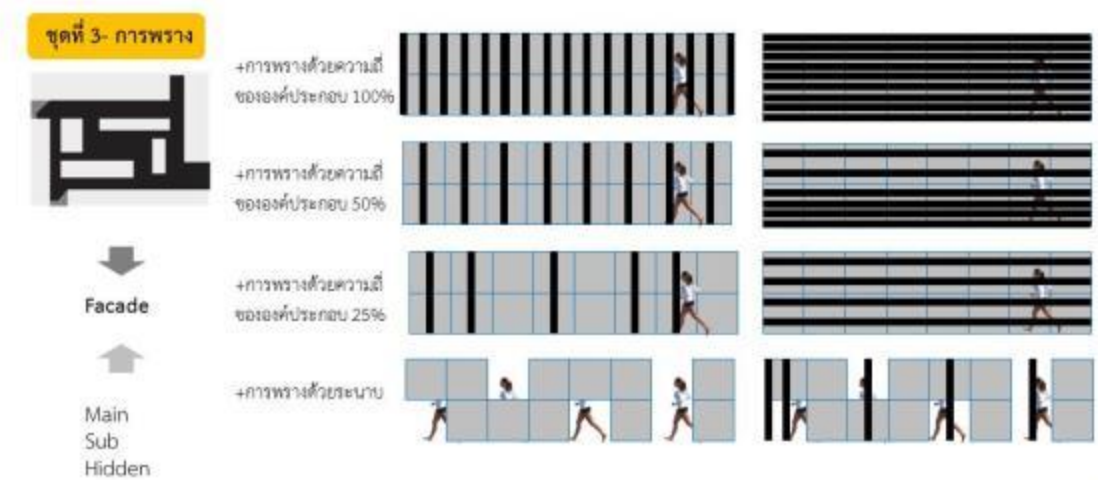
ภาพที่ 48: แสดงการสรุปผลเครื่องมือการหลบหนี

การพราง

จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเกิดการก่อรูปของระบบพื้นที่แล้ว โดยจะใช้การพรางด้วยระนาบทางตั้งและระนาบทางนอนในการทำงานร่วมกันเพื่อปิดเบี่ยงการรับรู้ทำให้คนภายนอกไม่สามารถคาดเดาพื้นที่ภายในได้ เกิดการพรางเส้นของพื้นที่ โดยการพรางจะสัมพันธ์กับลักษณะการปิดล้อมของพื้นที่ ดังนี้ 1.กลไกของการพรางทำให้เกิดความกลมกลืนซึ่งจะเกิดจากปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มนุษย์ต้องเข้าไปอยู่อาศัย 2.การพรางเพื่อให้เกิดความพรางเส้นของพื้นที่ทำให้การรับรู้จากภายนอกไม่สามารถคาดเดาพื้นที่ภายในได้ ป้องกันไม่ให้ภายนอกรับรู้ทิศทางหรือการเคลื่อนที่ต่างๆของพื้นที่ภายใน 3.การพรางเพื่อปิดบังซ่อนเร้น โดยแทรกตัวอยู่ในบริบทของสภาพแวดล้อม กลมกลืนไปกับกายภาพของสภาพแวดล้อมโดยรอบ(นายจิรัฏฐ์ เท็ดเหนือเกล้า, 2555) ซึ่งการพรางจะมีระดับต่างๆดังนี้

PART DESIGN : V - Prototype and Alternative Design

- พฤติกรรมผู้ใช้ที่สัมพันธ์กับ “เงื่อนไขขององค์ประกอบ” จากแบบจำลองการทดลอง

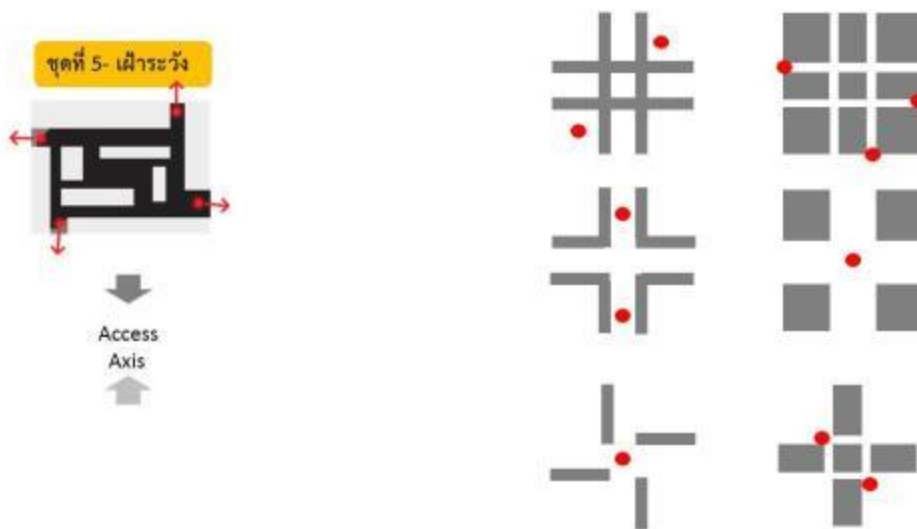
ภาพที่ 49: แสดงการสรุปผลเครื่องมือการพราง

การเฝ้าระวัง'

การเฝ้าระวังจะสัมพันธ์กับทิศทาง(Direction)ของปัจจัยที่จะมาคุกคามมนุษย์ กลไกนี้จำเป็นที่จะต้องทำงานร่วมกับบริบทสภาพแวดล้อมที่จะเกิดปัจจัยคุกคาม

PART DESIGN : V - Prototype and Alternative Design

- พฤติกรรมผู้ใช้ที่สัมพันธ์กับ “เงื่อนไขขององค์ประกอบ” จากแบบจำลองการทดลอง

ภาพที่ 50: แสดงการสรุปผลเครื่องมือการเฝ้าระวัง

พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

มีการนำเสนอว่าศาสนาเกิดจากความกลัวของมนุษย์ มนุษย์ในยุคแรกมีความกลัวต่อเหตุการณ์ต่างๆ ทางธรรมชาติหรือภัยพิบัติ เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด คลื่นยักษ์ ซึ่งจากความหวาดกลัวเหล่านี้ทำให้พวกเขาพยายามหาสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติเป็นที่พึ่งเพื่อปกป้องรักษาชีวิตหนีภัยจากภัยพิบัติเหล่านั้น จากนั้นต่อมาในยุคที่ยังไม่เกิดศาสนามนุษย์เกิดความหวาดกลัวต่อผี ในทางจิตวิทยามีทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับความกลัวผีอยู่หลายทฤษฎี บางทฤษฎีกล่าวว่าความกลัวผีนั้นเป็นความกลัวประเภทกลัวสิ่งที่ไม่มีความจริง ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ที่มนุษย์กลัวผีส่วนหนึ่งเพราะในวัยเด็กถูกถ่ายทอดประสบการณ์จากผู้ใหญ่ผ่านคำบอกเล่า หรือสื่อต่างๆว่ามีผี ทำให้มีการสร้างมโนภาพว่ามีผี บางทฤษฎีก็อธิบายว่าผีนั้นเกิดจากความกลัวในจิตใต้สำนึกของมนุษย์ ได้แก่ ความกลัวต่อสิ่งที่ไม่เข้าใจ เช่น ไม่เข้าใจปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ จิตใต้สำนึกจึงสร้างเรื่องผีมาอธิบายปรากฏการณ์นั้น ความกลัวต่อสิ่งที่ไม่มองเห็น เช่น ความมืด สังคมเชื่อว่าสิ่งลึกลับที่เป็นมิตรช่วยเหลือมนุษย์สังคมนั้นก็ทำตามพิธีตามความเชื่อ คาดหวังว่าจะได้รับการตอบสนองปกป้องคุ้มครองจากสิ่งเหล่านั้น

ดังนั้นตำแหน่งของพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์จะสัมพันธ์กับความเชื่อของมนุษย์ในสิ่งที่ไม่มีความจริง และความเชื่อทางศาสนาที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจให้มนุษย์ลดความกลัวภายในจิตใจลง

PART DESIGN : V - Prototype and Alternative Design

- พฤติกรรมผู้ใช้ที่สัมพันธ์กับ "เงื่อนไขขององค์ประกอบ" จากแบบจำลองการทดลอง

จุดที่ 6- พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

Position
Relate to
belief

ภาพที่ 51: แสดงการสรุปผลเครื่องมือพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

ภาพที่ 52: แสดงผลสรุปของเครื่องมือทั้ง 6

สรุปผลจากการทดลอง 6 เครื่องมือที่เป็นกลไกในการจัดการกับความกลัวของมนุษย์ พบว่า **การปิดล้อมและการจัดวางพื้นที่** เป็นวิธีการจัดการพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมโดยปกติที่จะต้องมีอยู่แล้ว แต่สิ่งที่ทำให้การจัดการเชิงพื้นที่นั้นมีความหมายในเชิงการจัดการกับความกลัวของมนุษย์จำเป็นต้องทำงานร่วมกับเครื่องมืออื่นๆอีก 4 เครื่องมือด้วย ดังนั้น **การพร่าง** จะเกิดรูปแบบของการปิดล้อม จังหวะการซ้ำกันขององค์ประกอบภายนอกทำให้ไม่สามารถคาดเดาพื้นที่ภายในได้ ต้องทำงานร่วมกับบริบทเพื่อให้เกิดสัดส่วนที่เหมาะสมในการพร่างกับพื้นที่ **การเฝ้าระวัง** ตำแหน่งของช่องเปิดจะสัมพันธ์กับทิศทางที่ต้องการเฝ้าระวังปัจจัยที่จะมาคุกคามได้ ต้องทำงานร่วมกับบริบทเพราะเกี่ยวข้องกับทิศทางของปัจจัยที่คุกคาม **การหลบหนี** จำเป็นต้องทำงานร่วมกับบริบท เพราะสัมพันธ์กับทิศทางสัญจรของบริเวณโดยรอบเพื่อกำหนดทางหลบหนีของพื้นที่ ตำแหน่งช่องเปิดช่วยบ่งบอกถึงทางเข้าและทางหลบหนีได้ **พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์** ตำแหน่งของพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์จะสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนาของมนุษย์

บทที่ 4

การออกแบบทางสถาปัตยกรรม

เมื่อมนุษย์เลือกที่จะลงหลักปักฐาน และเลือกที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้น ทำให้สถานที่นั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความหมายกับมนุษย์ ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมมนุษย์จำเป็นต้องเข้าใจลำดับของการของพื้นที่และเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเพื่อใช้ในการอยู่อาศัย

ข้อกำหนดในการเลือกบริบทที่ตั้ง

การเลือกบริบทที่ตั้งที่จะใช้ในการทดลองนั้นได้เลือกจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่จะมาคุกคามมนุษย์ทั้งปัจจัยที่จับต้องได้และปัจจัยที่จับต้องไม่ได้ โดยแต่ละบริบทมีต้นเหตุของปัจจัย และสถานการณ์ที่แตกต่างกันดังนี้

การวิเคราะห์ปัจจัยและวิธีการจัดการความกลัวของมนุษย์เมื่อพิจารณาในแง่บริบทที่ตั้ง

การวิเคราะห์ปัจจัยและวิธีการจัดการความกลัวของมนุษย์เมื่อพิจารณาในแง่บริบทที่ตั้ง

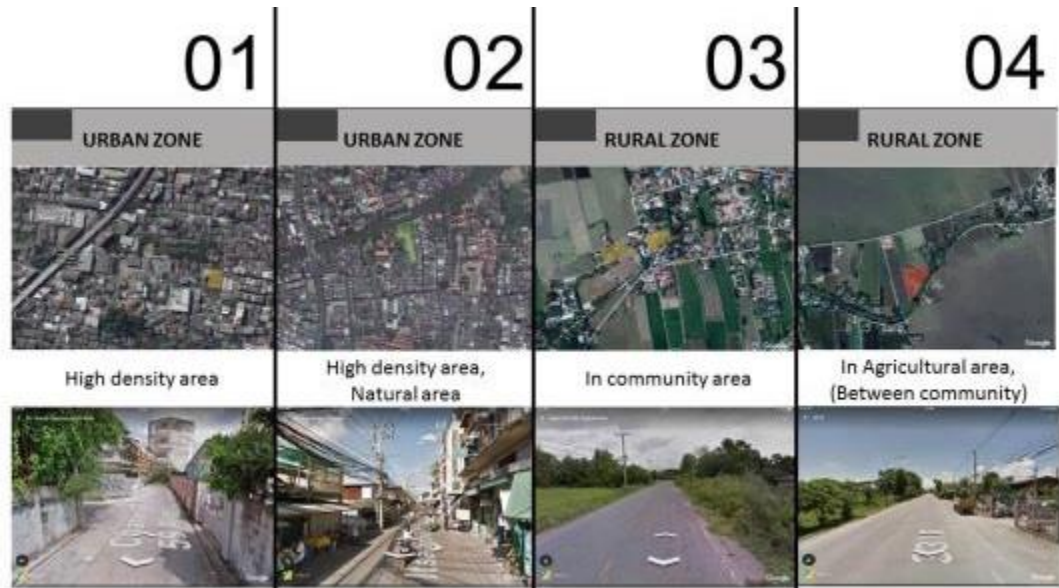
บริบท (CONTEXT)	ความกลัว (FEAR)				การวิเคราะห์สาเหตุ เพื่อกำหนดวิธีการจัดการ	วิธีการจัดการ (MANAGEMENT)				
	ลักษณะปัจจัย	ประเภทปัจจัย	ต้นเหตุปัจจัย	สถานการณ์		TYPE-01	TYPE-02	TYPE-03	TYPE-04	TYPE-05
						จัดวาง	หลบหนี	พราง	ปิดล้อม	เฝ้าระวัง
A บ้านในเมือง	▶ จับต้องได้	คน	ใจ/คนโมโหจัด	ความไม่ปลอดภัย	ความแออัดทางเข้าสิ่งหลายทาง/ซอยแคบ					
		Visual Perception	คนแปลกหน้า	ถูกข่ม / แอบมอง	สภาพแวดล้อมที่จ้องแระยะที่ควบคุมไม่ได้					
	▶ จับต้องไม่ได้	ความเป็นส่วนตัว	พื้นที่ส่วนตัว	การถูกรบกวนพื้นที่	การจัดแบ่งพื้นที่ Public Common/ Personal					
		ความรู้สึก	ความเหงา	บรรยากาศวังเวง	พื้นที่กว้างเกินไป					
		ความเชื่อ	ผี	การคาดเดาไม่ได้	ความมืด / เสียงผิดปกติ					
B บ้านในชนบท	▶ จับต้องได้	คน	ใจ/คนแปลกหน้า	ไม่ได้รับการช่วยเหลือ	บ้านในชุมชนห่างไกลมาก					
		ภัยธรรมชาติ	น้ำท่วม	ควบคุมไม่ได้	ตามภูมิประเทศฤดูกาล					
	▶ จับต้องไม่ได้	ความเป็นส่วนตัว	การอยู่รอด	โดดเดี่ยว	พื้นที่รวมกลุ่มเป็นจุดเพื่อช่วยเหลือกัน					
		ความเชื่อ	ผี	การคาดเดาไม่ได้	ความมืด / เสียงผิดปกติ					
C บ้านในป่า	▶ จับต้องได้	สัตว์ป่า	สัตว์ขนาดใหญ่ สัตว์เสียคลานแมลง	ความไม่ปลอดภัย / การถูกรบกวน	ไม่มีที่หลบซ่อน / พื้นที่รกทึบ					
		ภัยธรรมชาติ	น้ำท่วม/ไฟป่า/ดินถล่ม	ควบคุมไม่ได้	ตามภูมิประเทศฤดูกาล					
	▶ จับต้องไม่ได้	ความเป็นส่วนตัว	การอยู่รอด	โดดเดี่ยว	ไม่มีสิ่งสนับสนุนเพื่อการอยู่รอด					
		ความเชื่อ	ผี	การคาดเดาไม่ได้	ความมืด / เสียงผิดปกติ					

ภาพที่ 53: แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยและวิธีการจัดการกับความกลัวของมนุษย์

ความแตกต่างระหว่างบริบทในเมืองและบริบทในชนบท

บริบทในเมืองนั้นมีการอยู่อาศัยกันอย่างหนาแน่นเป็นพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยคุกคามได้ง่าย ด้วยสภาพทางสังคมเมืองนั้นต่างใช้ชีวิตกันแบบต่างคนต่างอยู่ไม่มีการพึ่งพาอาศัยกันของเพื่อนบ้าน จึงเกิดพฤติกรรมของการเห็นแก่ตัว ไม่ระแวงระวังภัยให้กัน และ

กลายเป็นคนแปลกหน้า อีกทั้งสภาพแวดล้อมนั้นเต็มไปด้วยความแออัดของที่อยู่อาศัยจนขาดความเป็นส่วนตัว ต่างจากบริบทในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่มีความหนาแน่นของที่อยู่อาศัยน้อยกว่า แต่ถึงอย่างไรด้วยสภาพแวดล้อมที่ค่อนข้างเป็นที่โล่งค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่สามารถควบคุมปัจจัยที่จะมาคุกคามได้ ทั้งสองบริบทจึงเป็นบริบทที่น่าสนใจที่จะนำมาทดลองในการออกแบบในขั้นต่อไป

ภาพที่ 54: แสดงบริบทที่ตั้งที่จะนำมาใช้ในการทดลองออกแบบ

ข้อกำหนดในการเลือกบริบทที่ตั้งในการทดลองการออกแบบ

Zone	Urban Area		Rural Area		
	จรัลสนิทวงศ์	คลองบางกอกใหญ่	บางปลาหมอ,สุพรรณ	บางปลาหมอ,สุพรรณ	
Location	ซอย	ชุมชนเมืองสภาพ	ชุมชนวัดดาว	ยังไม่ระบุ	
Site					
Number	CRITERIAS	Site-01	Site-02	Site-03	Site-04
A ปัจจัยที่จับต้องได้(Tangible Factors)					
A-1	ความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้าง	พื้นที่ใจกลางชุมชนเมือง	พื้นที่ใจกลางชุมชนเมือง	ที่โล่งกว่าในชุมชน	พื้นที่ระหว่างชุมชน
A-2	การเข้าถึงที่โล่ง	เข้า-ออกทางเดียว	เข้า-ออกหลายทาง	เข้า-ออกหลายทาง	ทางผ่านเข้า-ออกหลายทาง
A-3	สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ	ไม่มีพื้นที่ทางธรรมชาติ	ยังมีพื้นที่ทางธรรมชาติ	อยู่ติดพื้นที่ทางธรรมชาติ	อยู่ในพื้นที่ทางธรรมชาติ
A-4	ความสัมพันธ์กับชุมชนโดยรอบ	ไม่มีพื้นที่สาธารณะ	ไม่มีพื้นที่สาธารณะ	มีพื้นที่สาธารณะ	ไม่มีพื้นที่สาธารณะ
B ปัจจัยที่จับต้องไม่ได้(Intangible Factors)					
B-1	ความรู้สึกของภัยคุกคามทางธรรมชาติ	ควบคุมไม่ได้	ควบคุมไม่ได้	ควบคุมไม่ได้	ควบคุมไม่ได้
		น้ำท่วมขัง	น้ำท่วมขัง	น้ำท่วมขัง	น้ำท่วมขัง
B-2	ความรู้สึกของภัยคุกคามจากสิ่งมีชีวิต	สัตว์ที่เป็นพาหุ/รบกวน	สัตว์ที่เป็นพาหุ/รบกวน	สัตว์ที่เป็นพาหุ/รบกวน	สัตว์ที่เป็นพาหุ/รบกวน
		สัตว์เล็ก/แมลง/สัตว์สี่ขา	สัตว์เล็ก/แมลง/สัตว์สี่ขา	สัตว์ใหญ่/แมลง/สัตว์สี่ขา	สัตว์ใหญ่/แมลง/สัตว์สี่ขา
B-3	ความรู้สึกของภัยคุกคามจากมนุษย์	อาชญากรรม	อาชญากรรม	คนแปลกหน้า	คนแปลกหน้า
		โจร/คนไร้จิต	โจร/คนไร้จิต	การแอบมอง-การขโมยของ	การแอบมอง-การขโมยของ
B-4	ผลกระทบทางความรู้สึกจากสภาพแวดล้อม	แสงสว่าง-ความสกปรกภายใน	แสงสว่าง-ความสกปรกภายใน	ความมืด-ความเวียน	ความมืด-ความเวียน
		อึดอัด	อึดอัด	โดดเดี่ยว-ไร้แรง	โดดเดี่ยว-ไร้แรง
B-5	ผลกระทบทางความรู้สึกจากการรับรู้	ความแปลกประหลาด	ความแปลกประหลาด	ความห่างจากแหล่งชุมชน	ความห่างจากแหล่งชุมชน
		การถูกรบกวนทั้งกลางวัน	การถูกรบกวนทั้งกลางวัน	การไม่มีพื้นที่พักผ่อน	การไม่มีพื้นที่พักผ่อน
B-6	ความเชื่อ	ไม่มี	เรื่องทางประวัตินาครี	ประเพณี/ภูตผี/วิญญาณ	ประเพณี/ภูตผี/วิญญาณ

ภาพที่ 55: แสดงข้อกำหนดในการเลือกบริบทที่ตั้ง

การวิเคราะห์ปัจจัยคุกคามจากบริบทที่ตั้งที่สัมพันธ์กับเครื่องมือในการออกแบบ

บริบทในเมือง ย่านคลองบางกอกใหญ่ ซอยอิสรภาพ

ย่านคลองบางกอกใหญ่ หรือชื่อในอดีตว่า ย่านคลองคลองบางหลวง เดิมเคยเป็นส่วนหนึ่งของแม่น้ำเจ้าพระยามาก่อน กล่าวคือบริเวณตั้งแต่ปากคลองบางกอกน้อย ตรงข้ามมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปจนถึงปากคลองบางกอกใหญ่ในปัจจุบันนั้น ยังเป็นแผ่นดินอยู่ แม่น้ำเจ้าพระยาเดิมจะอ้อมเลียจากหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นคู้่งกว้างมาทะเลออกข้างวัดท้ายตลาด ต่อมาในรัชสมัยสมเด็จพระไชยราชาธิราช (พ.ศ. 2077 - 2089) โปรดเกล้าให้ขุดคลองลัดระหว่างคู้่งแม่น้ำทั้งสอง^[1] เพื่อย่นระยะทางและอำนวยความสะดวกให้กับบรรดาพ่อค้าทูตานุทูตชาวตะวันตกที่เริ่มเข้ามาติดต่อค้าขาย และเจริญสัมพันธ์มิตรกับอาณาจักรเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในสมัยนั้น ต่อมาคลองลัดเริ่มกว้างใหญ่ขึ้นกลายเป็นแม่น้ำ ส่วนแม่น้ำเจ้าพระยาเดิมก็เล็กลงกลายเป็นคลองบางกอกน้อยและคลองบางกอกใหญ่ถึงสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสิน ราชสำนักย้ายมาอยู่ที่กรุงธนบุรี คลองบางกอกใหญ่กลายเป็นชุมชนของข้าหลวง และโปรดเกล้าให้บรรดาชาวจีนซึ่งได้เคยช่วยเหลือพระองค์มาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมคลองบางกอกใหญ่ ผู้คนจึงนิยมเรียกกันติดปากว่า "คลองบางข้าหลวง" หรือ "คลองบางหลวง" สืบมาถึงในปัจจุบัน รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร กำหนดให้คลองบางกอกใหญ่เป็นคลองสำคัญซึ่งจะต้องอนุรักษ์ไว้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2510 ปากคลองบางกอกใหญ่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งขวาของป้อมวิไชยประสิทธิ์ ไปสิ้นสุดที่คลองมอญ ตรงข้ามปากคลองชักพระ มีความยาวประมาณ 6 กิโลเมตร

ในย่านคลองบางกอกใหญ่สภาพพื้นที่ในปัจจุบันมีการอยู่อาศัยที่ค่อนข้างหนาแน่น มีทางสัญจรเข้าถึงได้หลายทาง พื้นที่ยังติดสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอยู่บ้างนั้นก็คือ คลอง ซึ่งพื้นที่ในเมืองนี้มีปัจจัยที่คุกคามพื้นที่ ดังนี้ โดยวิเคราะห์ Site ผ่านเครื่องมือในการออกแบบทั้งหมด 6 เครื่องมือ เพื่อให้ได้เงื่อนไขในการออกแบบพื้นที่พักอาศัยที่สามารถจัดการกับความรู้สึกกลัวของมนุษย์

ภาพที่ 56: แสดงสภาพแวดล้อมโดยรอบของบริบทในเมือง

ภาพที่ 57: แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งในบริบทเมือง

ภาพที่ 58: แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งในบริบทเมือง

บริบทในชนบท ชุมชนวัดสังโฆ จังหวัดสุพรรณบุรี

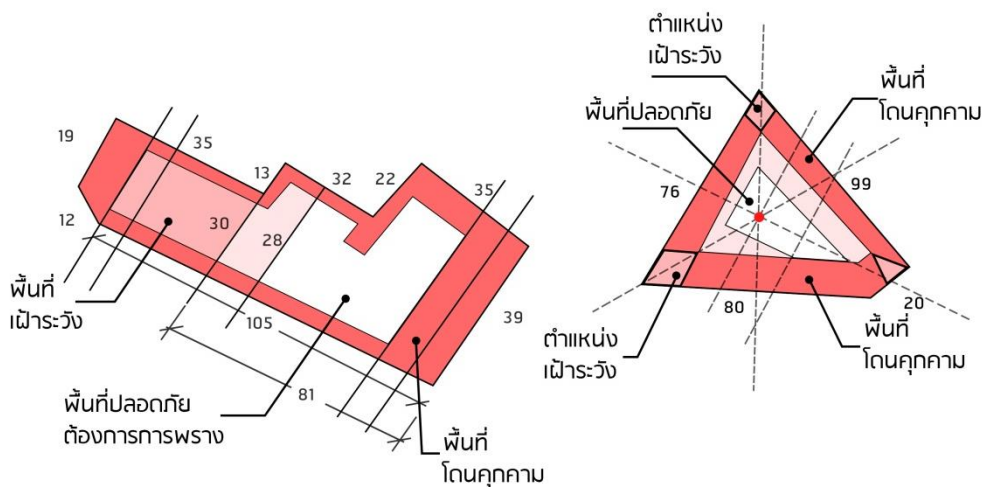
ชุมชนวัดสังโฆสภาพพื้นที่ในปัจจุบันมีการอยู่อาศัยที่ค่อนข้างเบาบาง มีทางสัญจรเข้าถึงได้หลายทาง อยู่ในพื้นที่ที่ยังมีการทำเกษตรกรรมจึงทำให้มีพื้นที่โล่งค่อนข้างมาก บ้านใกล้เรือนเคียงก็ค่อนข้างอยู่ห่างไกล ซึ่งพื้นที่ในชนบทนี้มีปัจจัยที่คุกคามพื้นที่ ดังนี้

ภาพที่ 59: แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งในบริบทชนบท

ภาพที่ 60: แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งในบริบทชนบท

ภาพที่ 61: แสดงการวิเคราะห์ขอบเขตที่ตั้งของพื้นที่ที่จะทดลองออกแบบในบริบทเมืองและบริบทชุมชนบท

โปรแกรมในการทดลองการออกแบบองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมจากความกลังของมนุษย์

โปรแกรมที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือในการออกแบบนั้น คือ บ้านพักอาศัย พื้นที่พักอาศัย (lived space) ต้องการการปิดล้อมที่ให้ความรู้สึกถึงความปลอดภัยเป็นอันดับแรกโดยผู้ใช้งาน เลือกผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ เหตุที่เลือกผู้หญิง 2 คนอาศัยอยู่ร่วมกัน เพราะ ผู้หญิงจะมีความอ่อนไหวทางด้านความรู้สึกจิตใจและความบอบบางทางร่างกาย และผู้ใช้งานทั้ง 2 คน จะอยู่ในสถานการณ์ 2 สถานการณ์ คือ

1. ผู้หญิงโสดกับแม่ต้องย้ายบ้านใหม่จากชานเมืองเข้ามาอยู่พื้นที่ในเมือง
2. ผู้หญิงโสดกับแม่ต้องย้ายบ้านจากในเมืองเข้ามาอยู่พื้นที่ในชนบท

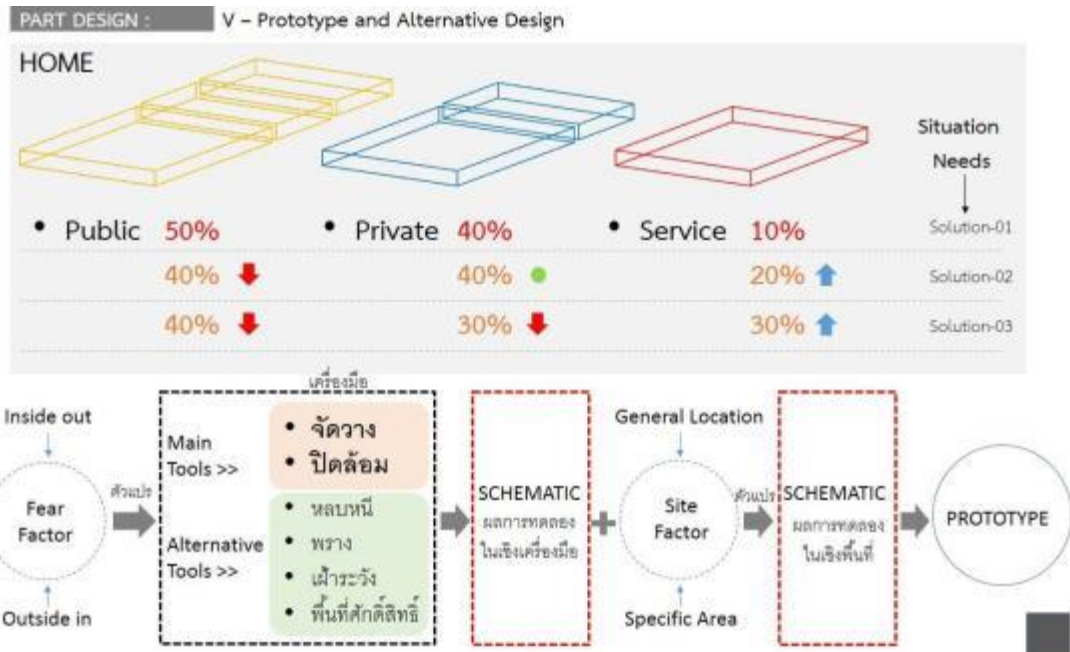
โดยกำหนดพื้นที่ใช้สอยไว้ดังนี้

ภาพที่ 62: แสดงการวิเคราะห์ผู้ใช้งานที่สัมพันธ์กับพื้นที่ใช้สอยเพื่อกำหนดโปรแกรมการออกแบบ

โปรแกรมในการทดลองการออกแบบองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัวของมนุษย์

ในการทดลองโปรแกรมการออกแบบได้เลือก “ที่พักอาศัย” เป็นโปรแกรมในการทดลอง เนื่องจากมีความเชื่อมโยงถึงทฤษฎีที่พูดถึงอาณาเขตครองครอง (Territoriality) ได้กล่าวว่า อาณาเขตครองครองเป็นพื้นที่ทางกายภาพที่มีลักษณะคงที่ เห็นได้ชัดเจนมีการรับรู้และแสดงความเป็นเจ้าของ ด้วยการทำเครื่องหมายหรืออ้างสิทธิ์ มีการปกป้องและบุคคลสามารถควบคุมอาณาเขตของตนได้ พฤติกรรมการมีอาณาเขตครอบครองเป็นทั้งสัญชาตญาณและการเรียนรู้ อาณาเขตครอบครองบนโลกใบนี้นั้นมากมาย มีทุกขนาดตั้งแต่จุดที่เล็กที่สุดจนถึงจุดที่ใหญ่ที่สุด การแยกเป็นประเภทต่างๆจึงต้องกระทำด้วยหลักการที่เหมาะสม เออร์วิน ออลท์แมน และ เชเมอर्स (Irwin Altman and Chemers, 1980) ได้แจกแจงอาณาเขตครองครอง โดยแยกตามปริมาณความเป็นส่วนตัว ความผูกพันหรือการเข้าถึงก็ได้ ในที่นี้ขอยกประเภท อาณาเขตปฐมภูมิ (Primary territory) เป็นอาณาเขตที่ครอบครองโดยกลุ่มปฐมภูมิ มักจะเป็นสถานที่ๆใช้เป็นประจำทุกวัน ใช้ในกิจกรรมส่วนตัว ครองครองเป็นเวลานาน สามารถควบคุมทุกอย่างในอาณาเขตครอบครองได้ และมีความสำคัญต่อทางจิตวิทยาต่อผู้เป็นเจ้าของเป็นอย่างมาก เช่น ห้องนอน บ้าน ห้องทำงาน ถ้ามีการบุกรุกหรือคุกคามอาณาเขตขั้นนี้ อาจมีการตอบโต้อย่างรวดเร็วและรุนแรง ผู้ครองครองอาจมีการปกป้องในระดับสูง (“<อาณาเขตครอบครอง.pdf>,”)

ภาพที่ 63: แสดงโปรแกรมในการออกแบบ

การทดลองออกแบบขององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัว

การทดลองออกแบบครั้งที่ 1

การทดลองทดลองออกแบบครั้งที่ 1 ทดลองออกแบบพื้นที่พักอาศัยร่วมกับการใช้ทั้ง 6 เครื่องมือ ดังนี้ 1.การจัดวางพื้นที่ 2. การปิดล้อม 3.การหลบหนี 4.การพราง 5.การเฝ้ารอ 6.พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ โดยกำหนดให้ปัจจัยที่มาจากความมาจากทุกทิศทางโดยยังไม่อิงกับบริบทที่ตั้ง โดยมีพื้นที่ใช้สอยตามโปรแกรมการออกแบบในข้างต้น ดังนี้

- 1.พื้นที่นอน
- 2.ห้องน้ำ
- 3.พื้นที่ครัว
- 4.พื้นที่รับประทานอาหาร
- 5.พื้นที่พักผ่อน
- 6.พื้นที่เก็บของ
- 7.พื้นที่แต่งตัว
- 8.พื้นที่ทำงาน
- 9.ห้องพระ

สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 1

1. การจัดวางพื้นที่ ซึ่งจะสัมพันธ์กับการกำหนดลำดับการใช้งานของพื้นที่ และการสร้างระบบพื้นที่ที่สัมพันธ์กับการใช้งานพื้นที่ของผู้ใช้งาน

2. การปิดล้อม ทำหน้าที่สัมพันธ์กับระบบการจัดวางของพื้นที่ มีระดับของการปิดล้อมที่จะผลต่อสร้างการรับรู้ถึงความปลอดภัยจากปัจจัยการคุกคาม ซึ่งในการทดลองครั้งที่ 1 กำหนดให้ปัจจัยคุกคามมาจากทุกทิศทาง จะเห็นได้ชัดว่าระบบของการปิดล้อมมีความเข้มข้นสูง

3. การพราง ในการทดลองครั้งที่ 1 จะยังไม่ค่อยเห็นรูปแบบของการพรางที่ชัดเจนมากนัก เนื่องจากยังไม่ได้ทำงานสัมพันธ์กับบริบทที่ตั้ง

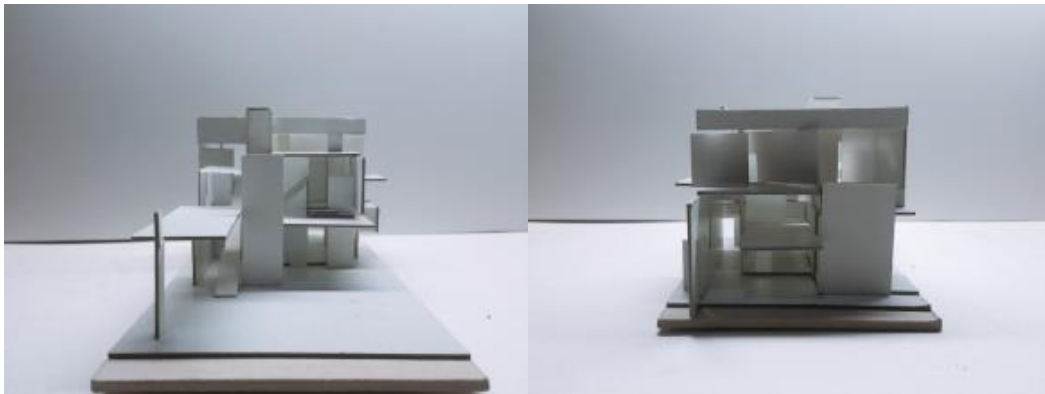
4. การหลบหนี ซึ่งจะสัมพันธ์กับระบบทางเดินของพื้นที่และทิศทางของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมาคุกคาม

5. การเฝ้าระวัง ซึ่งจะสัมพันธ์กับตำแหน่งและระยะของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมาคุกคาม

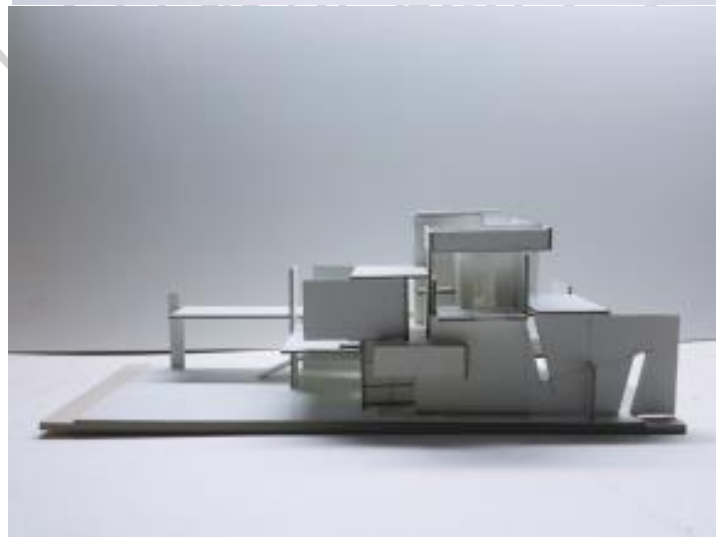
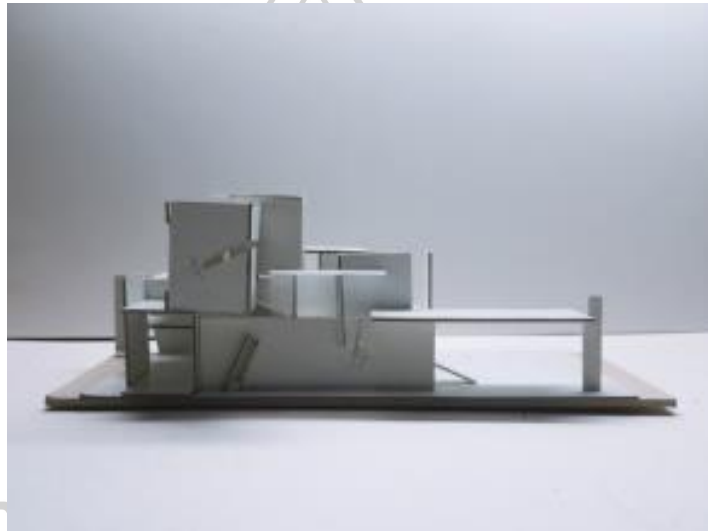
6. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งในสังคมในชนบทมีความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ

ภาพที่ 64: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 1

ภาพที่ 65: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 1

ภาพที่ 66: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 1

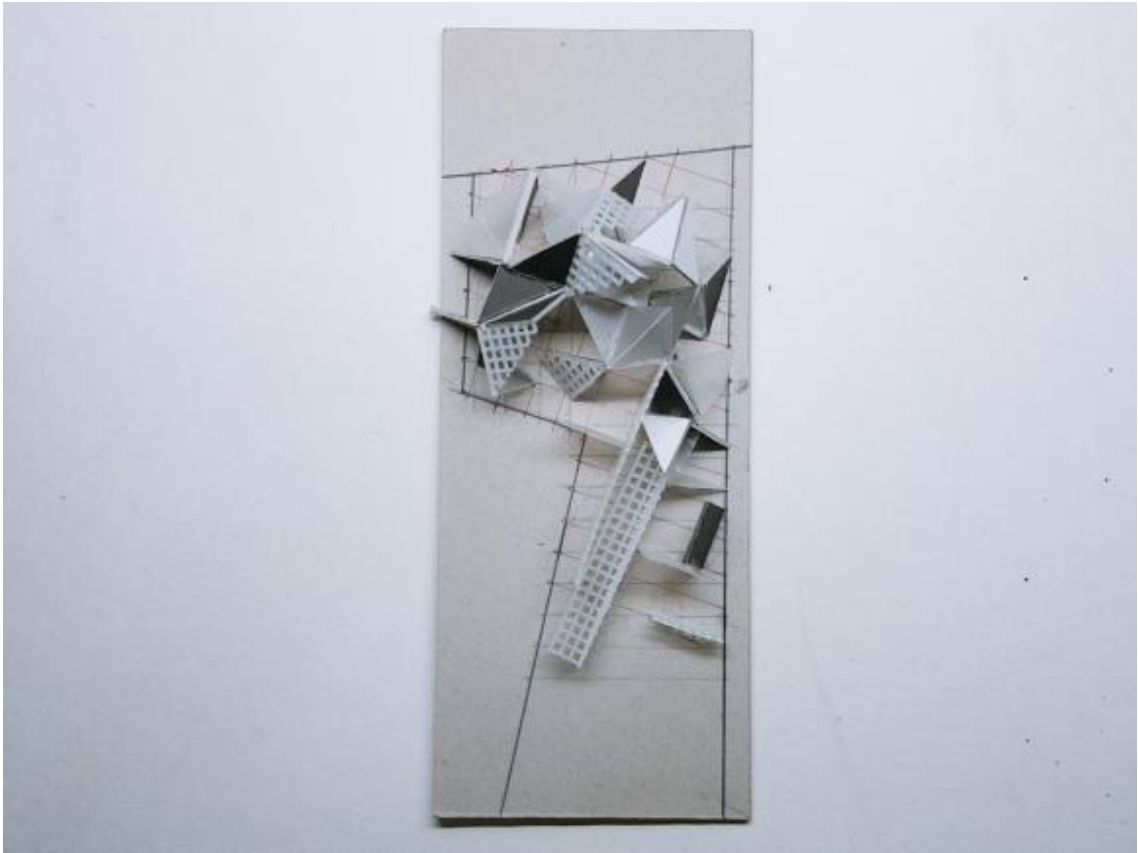
การทดลองออกแบบครั้งที่ 2

การทดลองทดลองออกแบบครั้งที่ 2 ทดลองออกแบบพื้นที่พักอาศัยสำหรับผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ร่วมกับการใช้ทั้ง 6 เครื่องมือ ดังนี้ 1.การจัดวางพื้นที่ 2. การปิดล้อม 3.การหลบหนี 4.การพราง 5.การเฝ้าระวัง 6.พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ปัจจัยที่มากำหนดนั้นอิงกับบริบทที่ตั้งตามบทวิเคราะห์ของบริบทที่ตั้ง ในขั้นนี้ใช้ชิ้นส่วนของระนาบรูปสามเหลี่ยมในการก่อรูปพื้นที่ โดยแต่ละสีนั้นแสดงถึงความเข้มข้นของการป้องกันจากภัยคุกคามที่เข้ามามีผลในแต่ละด้าน

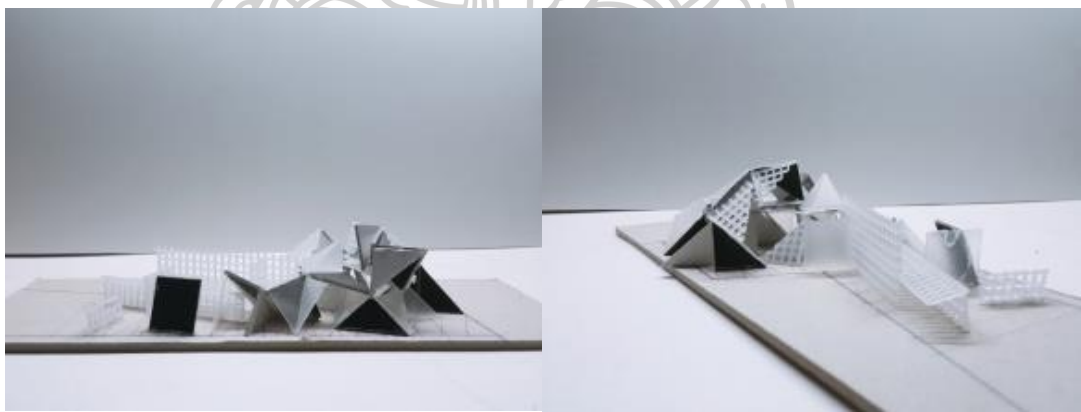
บ้านผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ในบริบทเมือง

สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในเมืองครั้งที่ 2

1. การจัดวางพื้นที่ จะพบว่าชิ้นส่วนที่เป็นสีดำแทนค่าของพื้นที่ที่เป็นส่วนตัว จะถูกจัดวางอยู่ตามตำแหน่งที่ค่อนข้างกระจัดกระจาย สลับกับชิ้นส่วนที่เป็นกิ่งโพร่งซึ่งแทนค่าพื้นที่ที่เป็นสาธารณะ เป็นเพราะลำดับการเข้าถึงในแต่ละพื้นที่การใช้งานที่คำนึงถึงปัจจัยคุกคามโดยรอบของบริบท
- 2.การปิดล้อม ทำหน้าที่สัมพันธ์กับระบบของพื้นที่ มีระดับของการปิดล้อมที่จะผลต่อสร้างการรับรู้ถึงความปลอดภัยจากปัจจัยการคุกคาม
- 3.การพราง จะเกิดขึ้นเมื่อมีระบบของพื้นที่ ใช้ระนาบทางแนวนอนและระนาบทางแนวตั้งทำงานร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถคาดเดาพื้นที่ภายในได้ ทำให้เกิดการพรางเลื่อนของพื้นที่
- 4.การหลบหนี ซึ่งจะสัมพันธ์กับระบบทางเดินของพื้นที่และทิศทางของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมาคุกคาม
- 5.การเฝ้าระวัง ซึ่งจะสัมพันธ์กับตำแหน่งและระยะของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมาคุกคาม
6. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งในสังคมในชนบทมีความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ

ภาพที่ 67: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 2

ภาพที่ 68: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 2

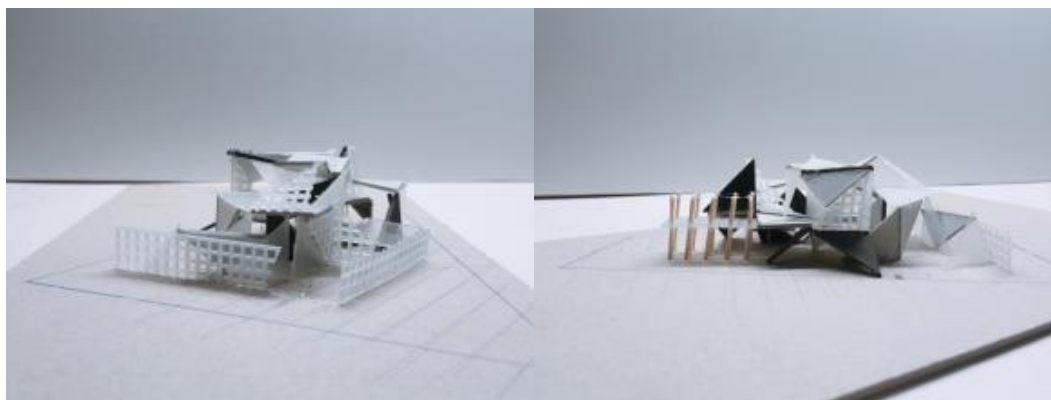
บ้านผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ในบริบทชนบท

สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 2

1. การจัดวางพื้นที่ จะพบว่าชั้นส่วนที่เป็นสีดำแทนค่าของพื้นที่ที่เป็นส่วนตัว จะถูกจัดวางอยู่ภายในสุดของพื้นที่ และไล่ระดับมาจนถึงชั้นส่วนที่เป็นกิ่งโโปร่งซึ่งแทนค่าพื้นที่ที่เป็นสาธารณะ
2. การปิดล้อม ทำหน้าที่สัมพันธ์กับระบบของพื้นที่ มีระดับของการปิดล้อมที่จะผลต่อสร้างการรับรู้ถึงความปลอดภัยจากปัจจัยการคุกคาม
3. การพรางจะเกิดขึ้นเมื่อมีระบบของพื้นที่ ใช้ระนาบทางแนวนอนและระนาบทางแนวตั้งทำงานร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถคาดเดาพื้นที่ภายในได้ ทำให้เกิดการพรัวเลือนของพื้นที่
4. การหลบหนี ซึ่งจะสัมพันธ์กับระบบทางเดินของพื้นที่และทิศทางของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมาคุกคาม
5. การเฝ้าระวัง ซึ่งจะสัมพันธ์กับตำแหน่งและระยะของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมาคุกคาม
6. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งในสังคมในชนบทมีความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ

ภาพที่ 69: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 2

ภาพที่ 70: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 2

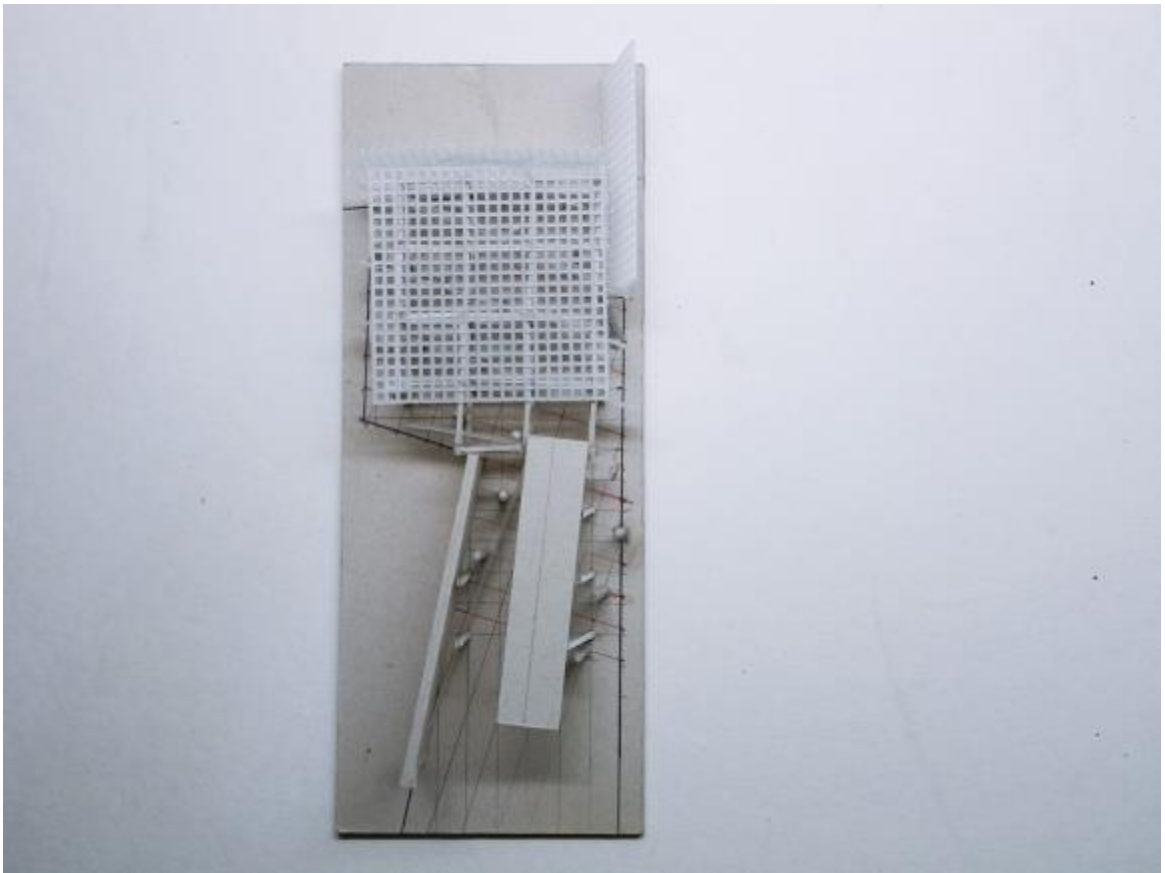
การทดลองออกแบบครั้งที่ 3

การทดลองทดลองออกแบบครั้งที่ 3 ทดลองออกแบบพื้นที่พักอาศัยสำหรับผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ ร่วมกับการใช้ทั้ง 6 เครื่องมือ ดังนี้ 1.การจัดวางพื้นที่ 2. การปิดล้อม 3.การหลบหนี 4.การพราง 5. การเฝ้าระวัง 6.พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ปัจจัยที่มากำหนดนั้นอิงกับบริบทที่ตั้งตามบทวิเคราะห์ของบริบทที่ตั้ง ในขั้นนี้ใช้ระนาบในแนวตั้งและแนวราบในการก่อรูปพื้นที่

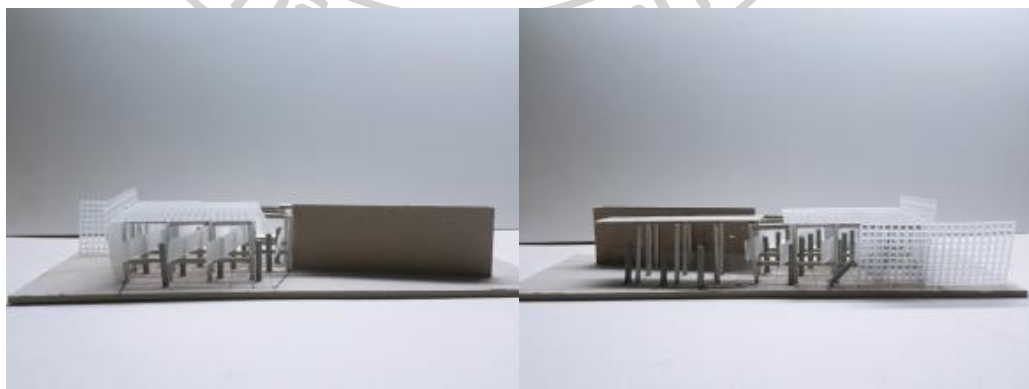
บ้านผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ในบริบทเมือง

สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในเมืองครั้งที่ 3

1. การจัดวางพื้นที่ ซึ่งจะสัมพันธ์กับการกำหนดลำดับการใช้งานของพื้นที่ และการสร้างระบบพื้นที่ที่สัมพันธ์กับป้องกันจากปัจจัยที่มากำหนด
- 2.การปิดล้อม ทำหน้าที่สัมพันธ์กับระบบของพื้นที่ มีระดับของการปิดล้อมที่จะผลต่อสร้างการรับรู้ถึงความปลอดภัยจากปัจจัยการคุกคาม (เช่น ระนาบทางตั้งที่สูง กับระนาบทางตั้งที่ต่ำ)
- 3.การพรางจะเกิดขึ้นเมื่อมีระบบของพื้นที่ ใช้ระนาบทางแนวนอนและระนาบทางแนวตั้งทำงานร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถคาดเดาพื้นที่ภายในได้ ทำให้เกิดการพรางเคลื่อนไหวของพื้นที่
- 4.การหลบหนี ซึ่งจะสัมพันธ์กับระบบทางเดินของพื้นที่และทิศทางของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมากำหนด
- 5.การเฝ้าระวัง ซึ่งจะสัมพันธ์กับตำแหน่งและระยะของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมากำหนด
6. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งในสังคมในชนบทมีความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ

ภาพที่ 71: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 3

ภาพที่ 72: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 3

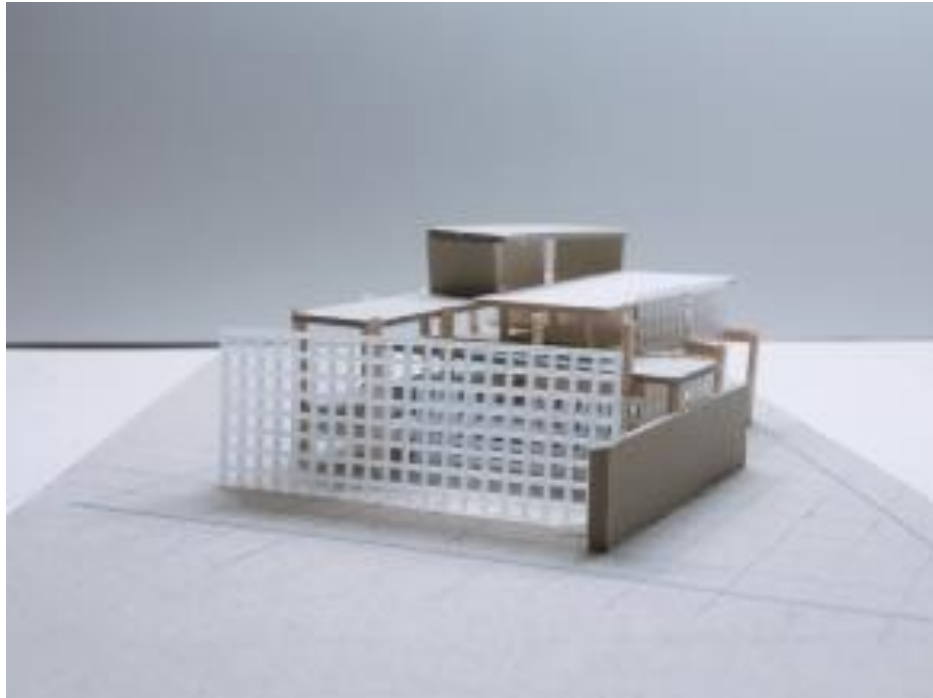
บ้านผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ในบริบทชนบท

สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 3

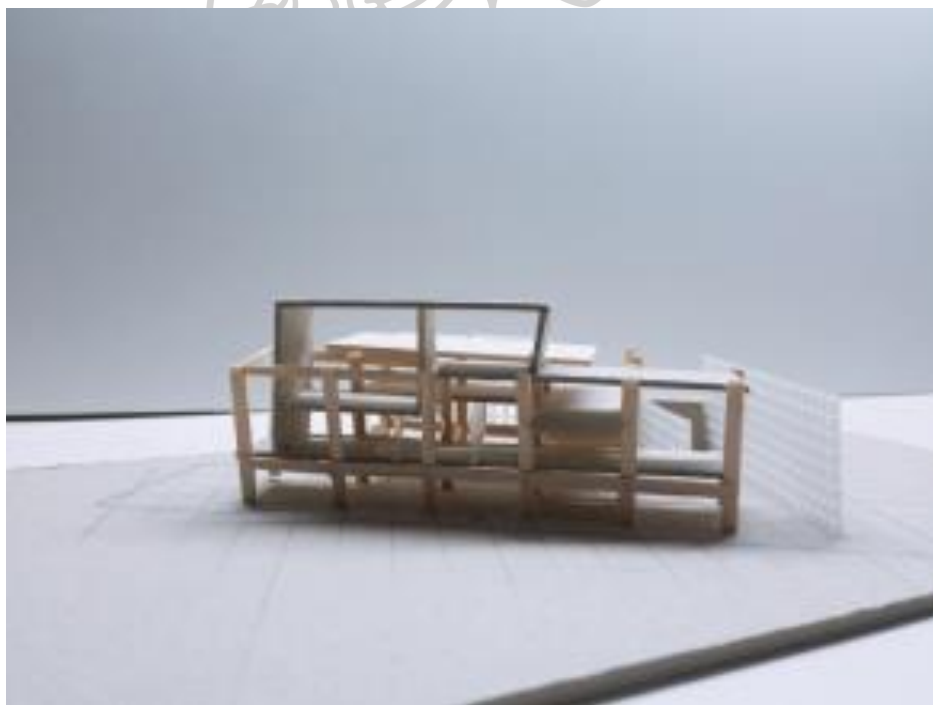
1. การจัดวางพื้นที่ ซึ่งจะสัมพันธ์กับการกำหนดลำดับการใช้งานของพื้นที่ และการสร้างระบบพื้นที่ที่สัมพันธ์กับป้องกันจากปัจจัยที่มากุคคาม
2. การปิดล้อม ทำหน้าที่สัมพันธ์กับระบบของพื้นที่ มีระดับของการปิดล้อมที่จะผลต่อสร้างการรับรู้ถึงความปลอดภัยจากปัจจัยการคุกคาม (เช่น ระบายทางตั้งที่สูง กับระบายทางตั้งที่ต่ำ)
3. การพรางจะเกิดขึ้นเมื่อมีระบบของพื้นที่ ใช้ระบายทางแนวนอนและระบายทางแนวตั้งทำงานร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถคาดเดาพื้นที่ภายในได้ ทำให้เกิดการพรางเลือนของพื้นที่
4. การหลบหนี ซึ่งจะสัมพันธ์กับระบบทางเดินของพื้นที่และทิศทางของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมากุคคาม
5. การเฝ้าระวัง ซึ่งจะสัมพันธ์กับตำแหน่งและระยะของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมากุคคาม
6. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งในสังคมในชนบทมีความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ

ภาพที่ 73: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 3

ภาพที่ 74: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 3

ภาพที่ 75: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 3

การทดลองออกแบบครั้งที่ 4

การทดลองทดลองออกแบบครั้งที่ 4 ทดลองออกแบบพื้นที่พักอาศัยสำหรับผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ร่วมกับการใช้ทั้ง 6 เครื่องมือ ดังนี้ 1.การจัดวางพื้นที่ 2. การปิดล้อม 3.การหลบหนี 4.การพราง 5.การเฝ้าระวัง 6.พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ปัจจัยที่มากุคคามนั้นอิงกับบริบทที่ตั้งตามบทวิเคราะห์ของบริบทที่ตั้ง ในขั้นนี้ใช้ระนาบในแนวดิ่งและแนวราบในการก่อรูปพื้นที่

บ้านผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ในบริบทเมือง

สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในเมืองครั้งที่ 4

1. การจัดวางพื้นที่ ซึ่งลำดับการใช้งานของพื้นที่บริเวณชั้น 1 จะเป็นพื้นที่ส่วนสาธารณะ และกึ่งสาธารณะที่ยังต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกอยู่ พื้นที่บริเวณชั้น 2 จะเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล และพื้นที่ส่วนกึ่งบุคคล

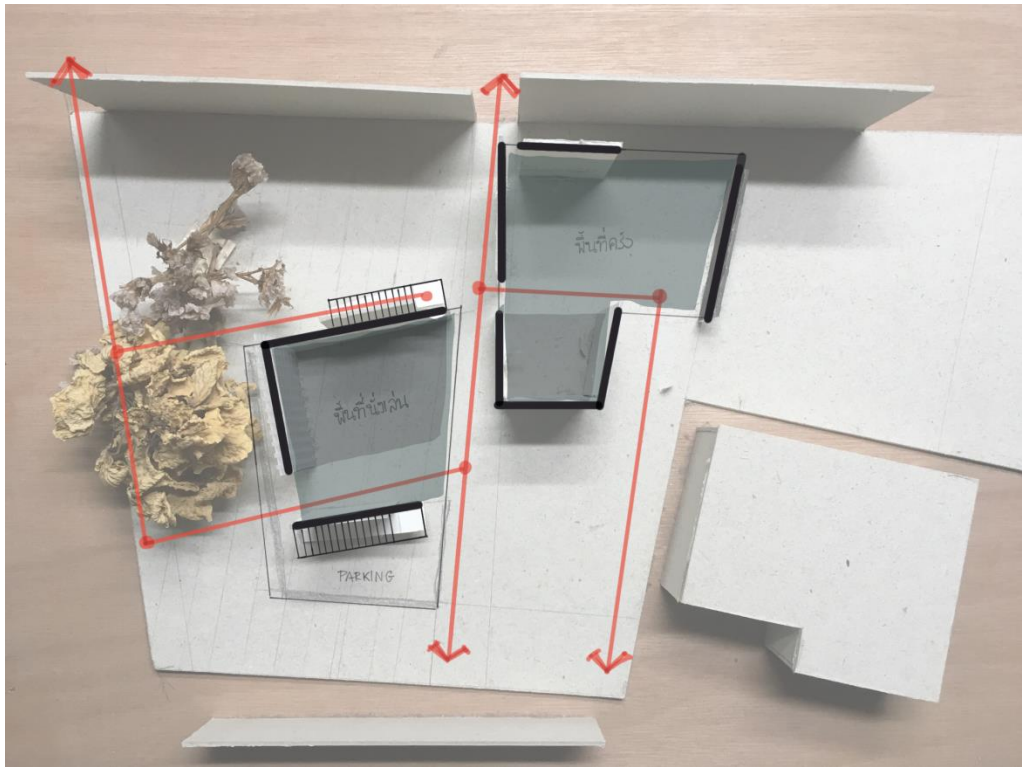
2.การปิดล้อม การปิดล้อมมีลักษณะค่อนข้างทึบตัน ที่ว่างภายในจึงมีระดับของการปิดล้อมสูง มีการจัดลำดับของการปิดล้อมจากภายนอกสู่ภายในด้วยการใช้พื้นที่สัญจรเป็นตัวกำหนดตำแหน่งของช่องเปิดสัมพันธ์ระหว่างการใช้สอยกับมุมมองในการเฝ้าระวัง

3.การพรางจะเกิดขึ้นเมื่อมีระบบของพื้นที่ ใช้ระนาบทางแนวนอนและระนาบทางแนวตั้งทำงานร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถคาดเดาพื้นที่ภายในได้ ทำให้เกิดการพรางเลื่อนของพื้นที่

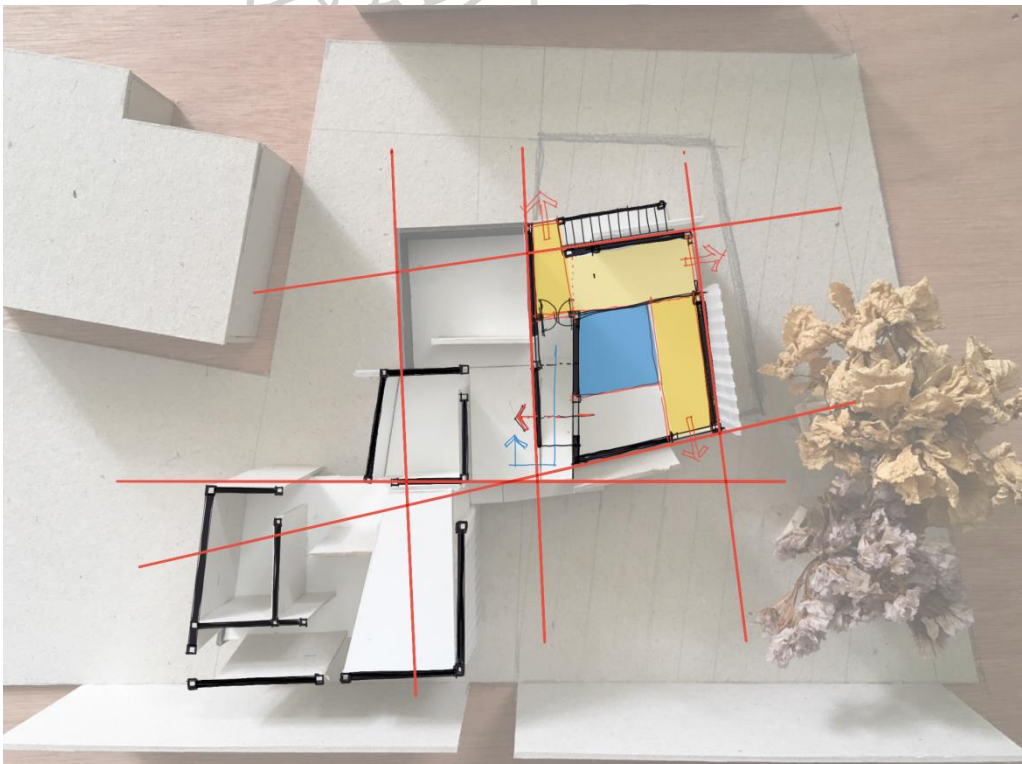
4.การหลบหนี ซึ่งจะสัมพันธ์กับระบบทางสัญจรของบริบทและทิศทางของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมากุคคาม

5.การเฝ้าระวัง ซึ่งจะสัมพันธ์กับตำแหน่งและระยะของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมากุคคาม

6. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ตำแหน่งที่ตั้งอยู่บริเวณทางทิศเหนือ และอยู่ในระดับที่สูงที่สุดของตัวบ้าน

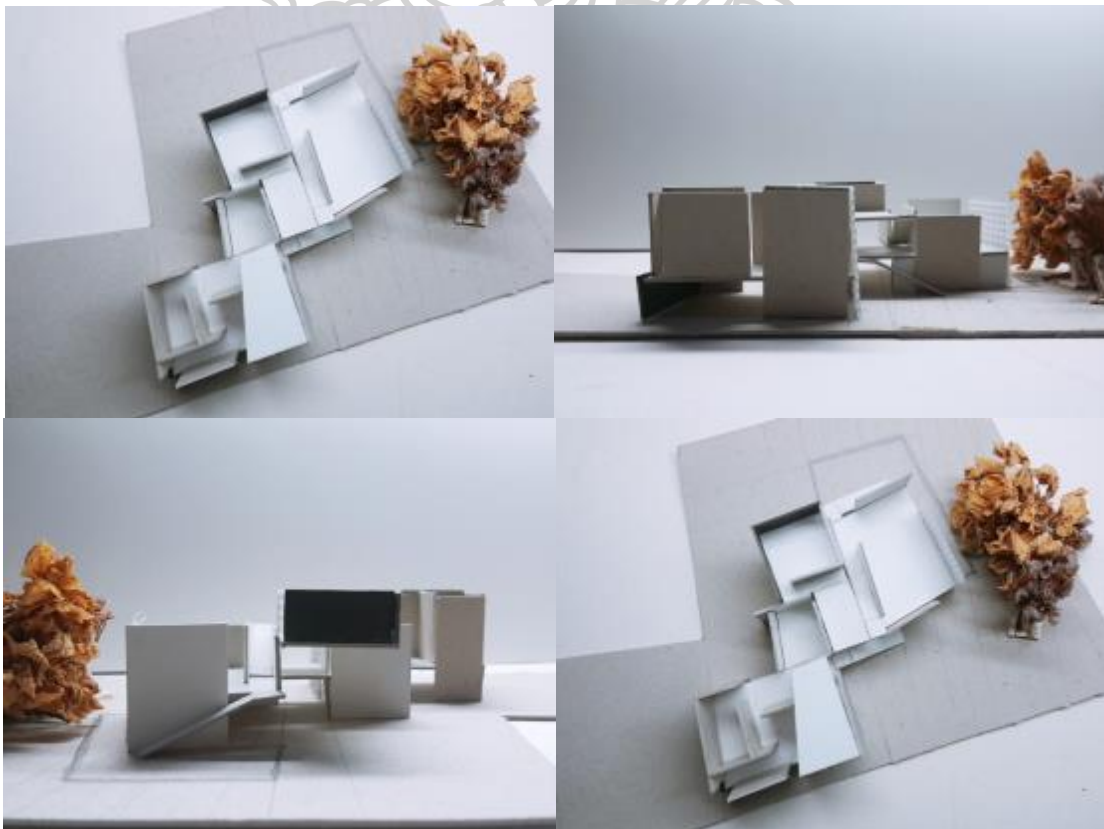
ภาพที่ 76: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการหลบหนีที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 1 (บ้านในเมือง)

ภาพที่ 77: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการเฝ้าระวังที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 2 (บ้านในเมือง)

ภาพที่ 78: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการเฝ้าระวังที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 3 (บ้านในเมือง)

ภาพที่ 79: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 4

บ้านผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ในบริบทชนบท

สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 4

1. การจัดวางพื้นที่ ซึ่งลำดับการใช้งานของพื้นที่บริเวณชั้น 1 จะเป็นพื้นที่ส่วนสาธารณะ และกึ่งสาธารณะที่ยังต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกอยู่ พื้นที่บริเวณชั้น 2 จะเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล และพื้นที่ส่วนกึ่งบุคคล

2. การปิดล้อม ทำหน้าที่สัมพันธ์กับระบบของพื้นที่ มีระดับของการปิดล้อมมีผลต่อสร้างการรับรู้ถึงความปลอดภัยจากปัจจัยการคุกคามในพื้นที่ชนบท แต่ก็ยังไม่แยกขาดความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยรอบ รูปแบบของการปิดล้อมจึงเป็นไปในลักษณะกึ่งเปิด กึ่งปิด

3. การพราง สัมพันธ์กับรูปแบบของการปิดล้อมที่เป็นลักษณะกึ่งปิด กึ่งเปิด แต่ในขณะเดียวกันภายนอกก็ไม่สามารถคาดเดาพื้นที่การใช้งานภายในบ้านได้

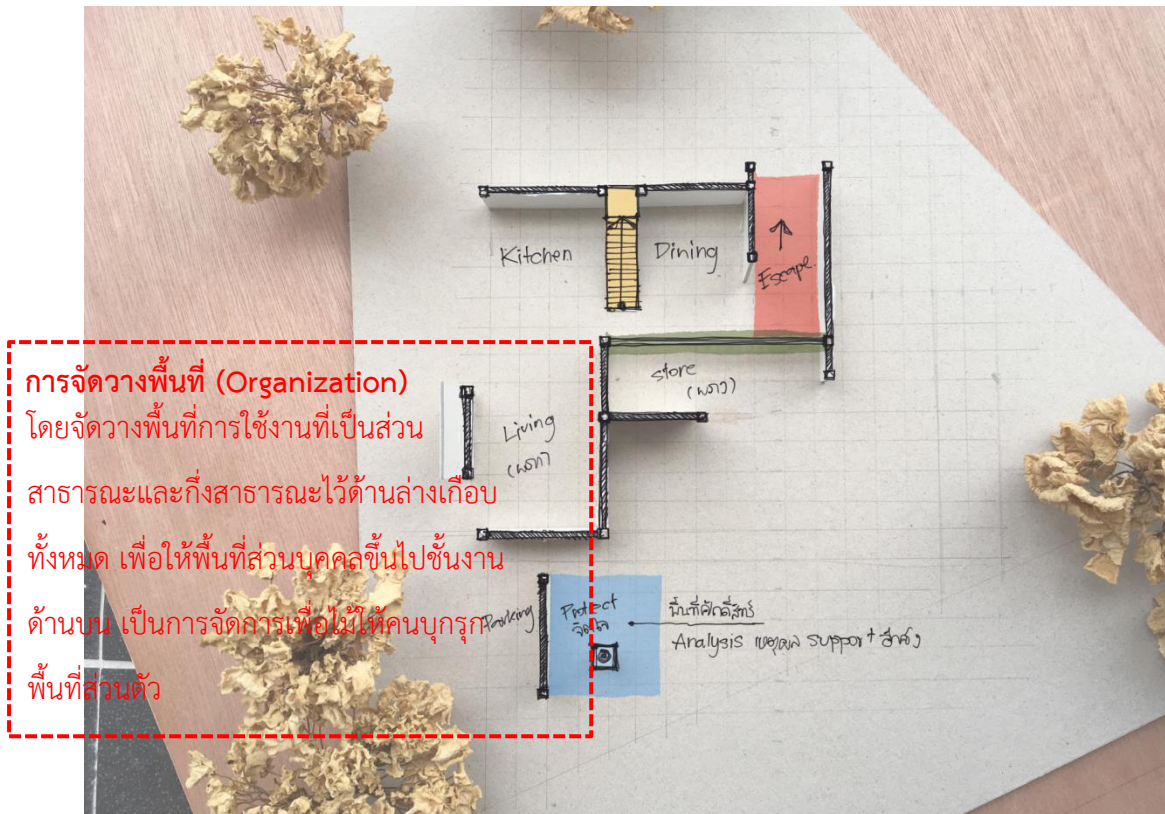
4. การหลบหนี ซึ่งจะสัมพันธ์กับระบบทางเดินของพื้นที่และทิศทางของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมาคุกคาม

5. การเฝ้าระวัง ซึ่งจะสัมพันธ์กับตำแหน่งและระยะของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมาคุกคาม

6. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งในสังคมในชนบทมีความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ตำแหน่งที่ตั้งอยู่บริเวณทางทิศเหนือ และอยู่ในระดับที่สูงที่สุดของตัวบ้าน

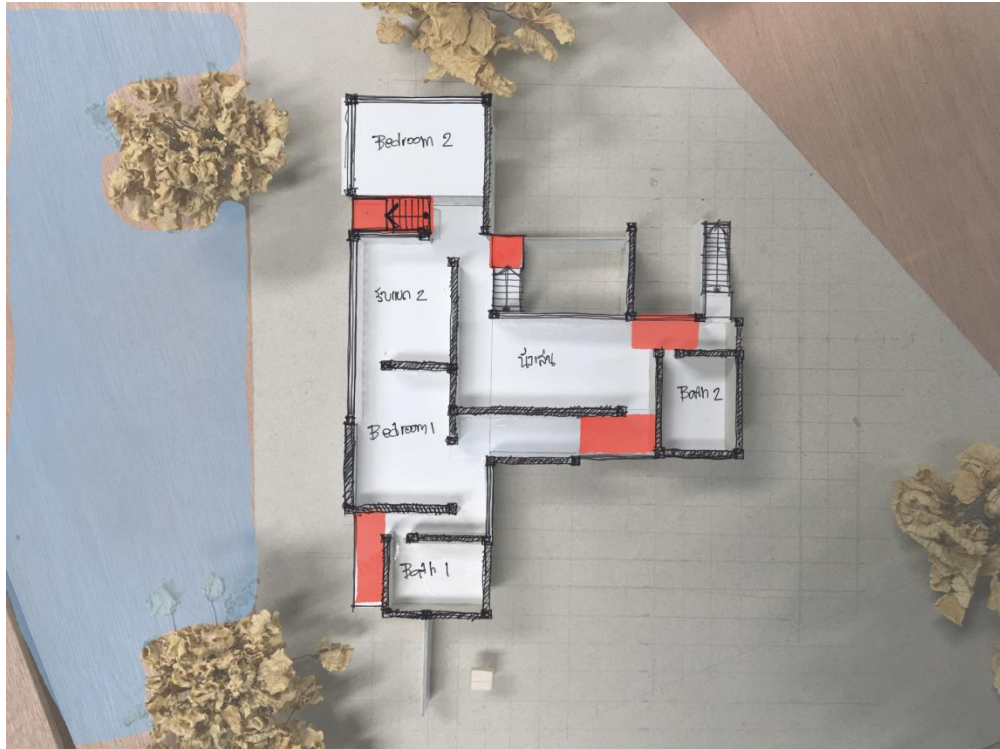
ภาพที่ 80: แสดงไดอะแกรมพื้นที่ที่ศูนย์จำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 4

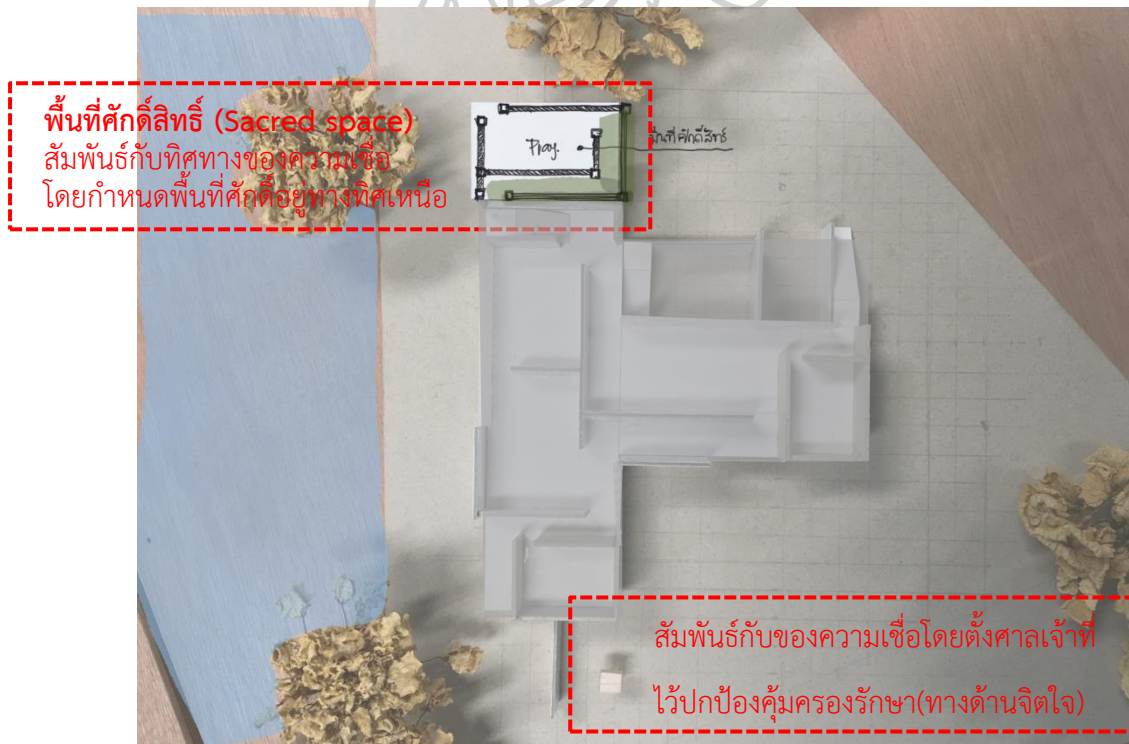
ภาพที่ 81: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการจัดวางพื้นที่ที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 1

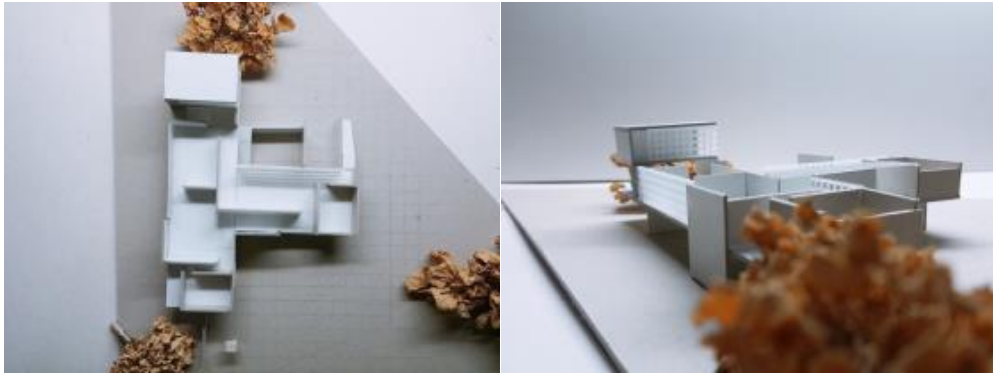
ภาพที่ 82: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการหลบหนีที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 2

ภาพที่ 83: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการเผาระวังที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 2

ภาพที่ 84: วิเคราะห์เครื่องมือพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้กับพื้นที่ชั้นที่ 2

ภาพที่ 85: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 4

ภาพที่ 86: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 4

ภาพที่ 87 : แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 4

การทดลองออกแบบครั้งที่ 5

การทดลองทดลองออกแบบครั้งที่ 5 ทดลองออกแบบพื้นที่พักอาศัยสำหรับผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ ร่วมกับการใช้ทั้ง 6 เครื่องมือ ดังนี้ 1.การจัดวางพื้นที่ 2. การปิดล้อม 3.การหลบหนี 4.การพราง 5. การเฝ้าระวัง 6.พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ปัจจัยที่มากุคคามนั้นอิงกับบริบทที่ตั้งตามบทวิเคราะห์ของบริบทที่ตั้ง ในขั้นนี้ใช้ระนาบในแนวตั้งและแนวราบในการก่อรูปพื้นที่

บ้านผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ในบริบทเมือง

สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในเมืองครั้งที่ 5

1. การจัดวางพื้นที่ จากการทดลองครั้งที่ 4 พบว่าเมื่อพื้นที่ใช้สอยเกิดการขยายตัวของพื้นที่ มากเกินไปทำให้ควบคุมปัจจัยที่มากุคคามได้ยาก การทดลองในครั้งที่ 5 จึงออกแบบให้พื้นที่ใช้สอยมีความกระชับของพื้นที่มากขึ้น ลดทอนพื้นที่ที่ไม่จำเป็นออก

2.การปิดล้อม ทำหน้าที่สัมพันธ์กับระบบของพื้นที่ มีระดับของการปิดล้อมที่จะผลต่อสร้าง การรับรู้ถึงความปลอดภัยจากปัจจัยการคุกคาม ซึ่งในด้านที่ต้องการตัดขาดจากบริบทข้างเคียงก็จะมี การปิดล้อมที่เข้มข้น กว่าด้านที่ยังต้องการสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม เช่น พื้นที่ริมน้ำ

3. การพรางจะเกิดขึ้นเมื่อมีระบบของพื้นที่ ใช้ระนาบทางแนวนอนและระนาบทางแนวตั้งทำงานร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถคาดเดาพื้นที่ภายในได้ ทำให้เกิดการพรางเลือนของพื้นที่

4. การหลบหนี เนื่องจากบริบทในเมืองมีความหนาแน่นของที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง และมีขอบเขตของทางสัญจรโดยรอบที่ชัดเจน ทำให้สามารถกำหนดทางเข้า ทางออกในการหลบหนีหลักของบ้านได้

5. การเฝ้าระวัง สามารถควบคุมช่องเปิดที่จะเกิดจุดเฝ้าระวังได้อย่างชัดเจน เนื่องจากมีขอบเขตของบริบทข้างเคียงที่เห็นได้ชัด

6. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ตำแหน่งที่ตั้งอยู่บริเวณทางทิศเหนือ และอยู่ในระดับที่สูงที่สุดของตัวบ้าน

ภาพที่ 88: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการออกแบบบ้านในเมืองครั้งที่ 5

ภาพที่ 89: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบครั้งที่ 5

ภาพที่ 90: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบในบริบทเมืองครั้งที่ 5

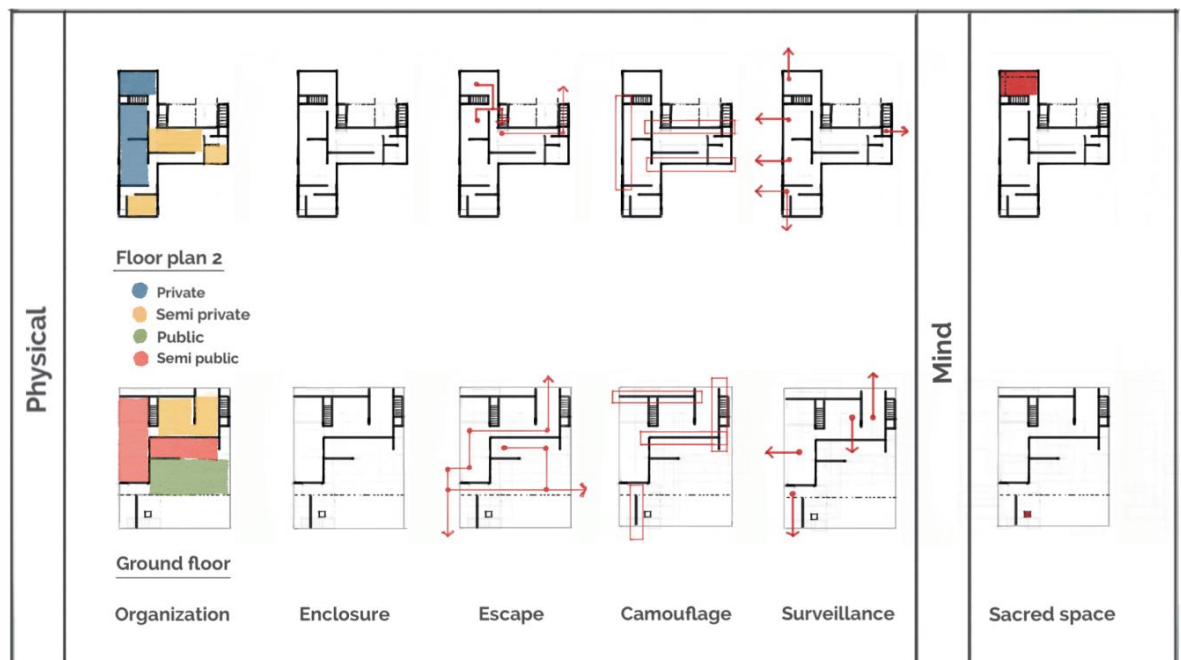

ภาพที่ 91: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบในบริบทเมืองครั้งที่ 5

บ้านผู้หญิงโสดที่อาศัยอยู่กับแม่ในบริบทชนบท

สรุปผลการทดลองออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 5

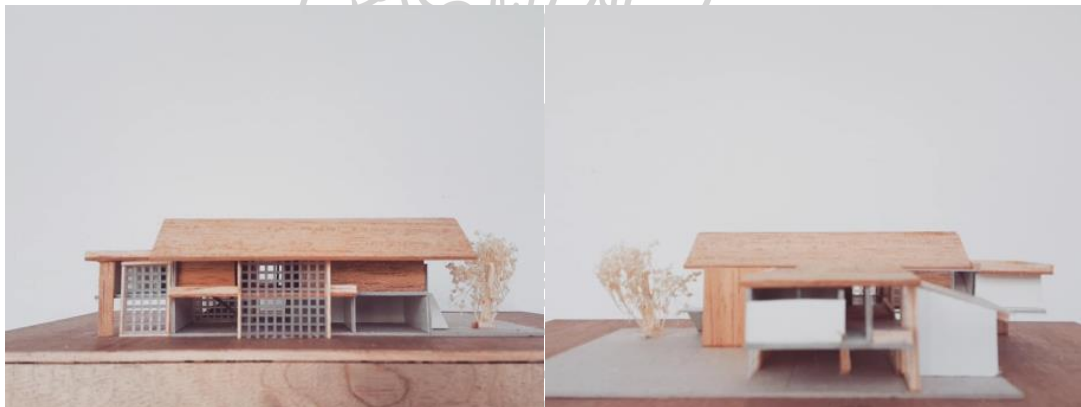
1. การจัดวางพื้นที่ ซึ่งจะสัมพันธ์กับการกำหนดลำดับการใช้งานของพื้นที่ และการสร้างระบบพื้นที่ที่สัมพันธ์กับป้องกันจากปัจจัยที่มากุคคาม
2. การปิดล้อม ทำหน้าที่สัมพันธ์กับระบบของพื้นที่ มีระดับของการปิดล้อมที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมการใช้งาน จะมีผลต่อสร้างการรับรู้ถึงความปลอดภัยจากปัจจัยการคุกคาม
3. การพราง
4. การหลบหนี ทิศทางของการหลบหนีสามารถหลบหนีได้หลายเส้นทาง ซึ่งผู้ใช้งานสามารถเกิดทางเลือกที่ดีที่สุดเพื่อหลบหนีจากภัยที่มาคุกคาม เช่น โจรผู้ร้าย ในสถานการณ์ที่เสี่ยงได้
5. การเฝ้าระวัง ด้วยบริบทเป็นพื้นที่โล่งแจ้งจึงทำให้พื้นที่บ้านชั้น 1 และ พื้นที่บ้านชั้น 2 มีบริเวณช่องเปิดที่เป็นจุดเฝ้าระวังในทุกด้านของบ้าน เพื่อคอยระแวดระวังภัยจากคนแปลกหน้าที่มากุคคาม ซึ่งจะทำงานได้ดีในบริเวณพื้นที่ชั้น 2 ที่อยู่ในระดับสูงมองเห็นได้ในระยะไกล
6. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ สังคมในชนบทมีความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ตำแหน่งที่ตั้งอยู่บริเวณทางทิศเหนือ และอยู่ในระดับที่สูงที่สุดของตัวบ้านซึ่งสัมพันธ์กับความเชื่อในการเคารพบูชาเพื่อลดความกลัวจากสิ่งที่ไม่ดีตัวตน(ผี)

ภาพที่ 92: แสดงการวิเคราะห์เครื่องมือการออกแบบบ้านในชนบทครั้งที่ 5

ภาพที่ 93: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบในชนบทครั้งที่ 5

ภาพที่ 94: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบในชนบทครั้งที่ 5

ภาพที่ 95: แสดงหุ่นจำลองการทดลองออกแบบในชนบทครั้งที่ 5

สรุบบรรยากาศที่ก่อรูปพื้นที่ จากการออกแบบองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมจากความกลัวของมนุษย์ เพื่อลดผลกระทบซึ่งคุกคามความรู้สึกปลอดภัยของมนุษย์ในพื้นที่อยู่อาศัยนั้น ไม่เพียงแต่คำนึงถึงประเด็นสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นแล้ว แต่ยังใช้การพิจารณามิติทางความรู้สึกและการรับรู้ เพื่อเชื่อมมิติทางกายภาพและจินตภาพเข้าไว้ด้วยกัน สิ่งที่มีลักษณะร่วมกันหรือมีความคลึงกันของสองประเด็นทั้งสภาพจริง(กายภาพ)และจินตภาพ(ความรู้สึกและการรับรู้) เมื่อไปในทิศทางเดียวกัน จะสามารถตัดประเด็นอื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้องในบางสถานการณ์ที่เกิดภัยคุกคาม แลกเปลี่ยนกับการรับรู้ของมนุษย์ที่ทำให้รู้สึกปลอดภัยยิ่งขึ้น

บทที่ 5

บทสรุปองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัวของมนุษย์

บทสรุป

จากผลการศึกษาและทดลองออกแบบขององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่มีกลไกในการจัดการกับความกลัวโดยนำมาเชื่อมโยงกับการก่อรูปพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมได้ เครื่องมือที่นำมาใช้ในการทดลองและออกแบบประกอบไปด้วย

1. การจัดวางพื้นที่ ซึ่งจะสัมพันธ์กับการกำหนดลำดับการใช้งานของพื้นที่ และการสร้างระบบพื้นที่ที่สัมพันธ์กับป้องกันจากปัจจัยที่คุกคาม
2. การปิดล้อม ทำหน้าที่สัมพันธ์กับระบบของพื้นที่ มีระดับของการปิดล้อมที่จะผลต่อสร้างการรับรู้ถึงความปลอดภัยจากปัจจัยการคุกคาม (เช่น ระบายทางตั้งที่สูง กับระบายทางตั้งที่ต่ำ)
3. การพรางจะเกิดขึ้นเมื่อมีระบบของพื้นที่ ใช้ระบายทางแนวนอนและระบายทางแนวตั้งทำงานร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถคาดเดาพื้นที่ภายในได้ ทำให้เกิดการพรั่นไหวของพื้นที่
4. การหลบหนี ซึ่งจะสัมพันธ์กับระบบทางเดินของพื้นที่และทิศทางของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะคุกคาม
5. การเฝ้าระวัง ซึ่งจะสัมพันธ์กับตำแหน่งและระยะของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่จะมาคุกคาม
6. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ เกี่ยวข้องกับความกลัวทางด้านจิตใจ สร้างความหมายให้กับพื้นที่ที่จะช่วยป้องกันจากสภาวะความกลัวทางจิตใจที่คุกคาม โดยพื้นที่จะมีตำแหน่งที่สัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา

การออกแบบสถาปัตยกรรมมีส่วนสำคัญอย่างมากในการถ่ายทอดความรู้สึกระหว่างพื้นที่และมนุษย์โดยในการศึกษาในครั้งนี้ เรื่องที่จะทดลองในแง่ของสภาวะความรู้สึกของมนุษย์ในเชิงลบนั่นก็คือ “ความกลัว” เพื่อให้สถาปัตยกรรมได้ทำหน้าที่เป็นกลไกที่ช่วยถ่ายทอดความรู้สึกให้มนุษย์ได้รู้สึกปลอดภัยมากขึ้นเมื่อเข้ามาใช้งานในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งโปรแกรมที่เลือกมาใช้ในการทดลองออกแบบนี้มีความเข้มข้นของอาณาเขตในการครองครองพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและทดลองในครั้งนี้ได้เกิดประเด็นที่น่าสนใจต่อไปว่ากลไกต่างๆที่มนุษย์จัดการกับความกลัวแล้วสร้างสถาปัตยกรรมขึ้นมาเพื่อป้องกันตัวเองจากภัยคุกคามและเมื่อลองใช้กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงจากความรู้สึกกลัวและการรับรู้ของมนุษย์ถ่ายทอดออกมาเป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมในรูปแบบต่างๆ โดยสามารถนำไปทดลองเป็นเงื่อนไขที่ใช้ในการออกแบบที่อยู่อาศัยหรืออาคารประเภทอื่นๆในบริบทต่างๆเพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่มนุษย์ที่เข้ามาใช้งานได้ไหม

รายการอ้างอิง

นายจิรัฏฐ์ เท็ดเหนือเกล้า. (2555). การพรางทางสถาปัตยกรรม : กระบวนการอยู่ร่วมกับบริบททางสถาปัตยกรรม.

พัฒนาศิน., ศ., & แก้วลาย, พ. (2557). อ่านสถาปัตยกรรม (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.): บริษัท จี.พี.พี เซ็นเตอร์ จำกัด.

<อาณาเขตครอบครอง.pdf>.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวกนกวรรณ พิภักดิ์สมุทร
วัน เดือน ปี เกิด	20 พฤษภาคม 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพ
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2558 สำเร็จการศึกษาหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขา สถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พ.ศ. 2560 เสนอวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม องค์ประกอบทาง สถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากความกลัวของมนุษย์ เพื่อจบหลักสูตร สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	278 ซอยเพชรเกษม 54 แยก 3 แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กทม. 10160

